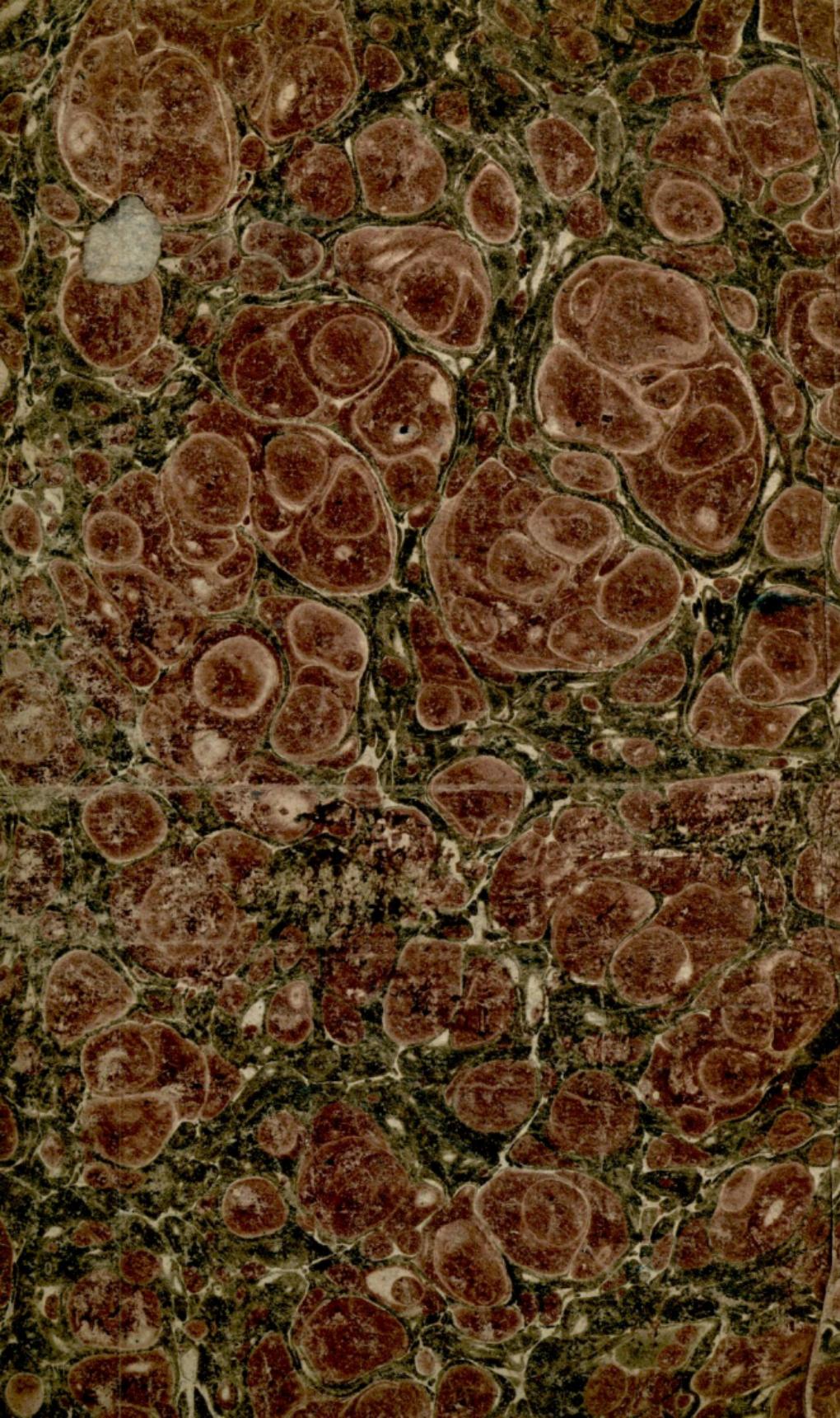
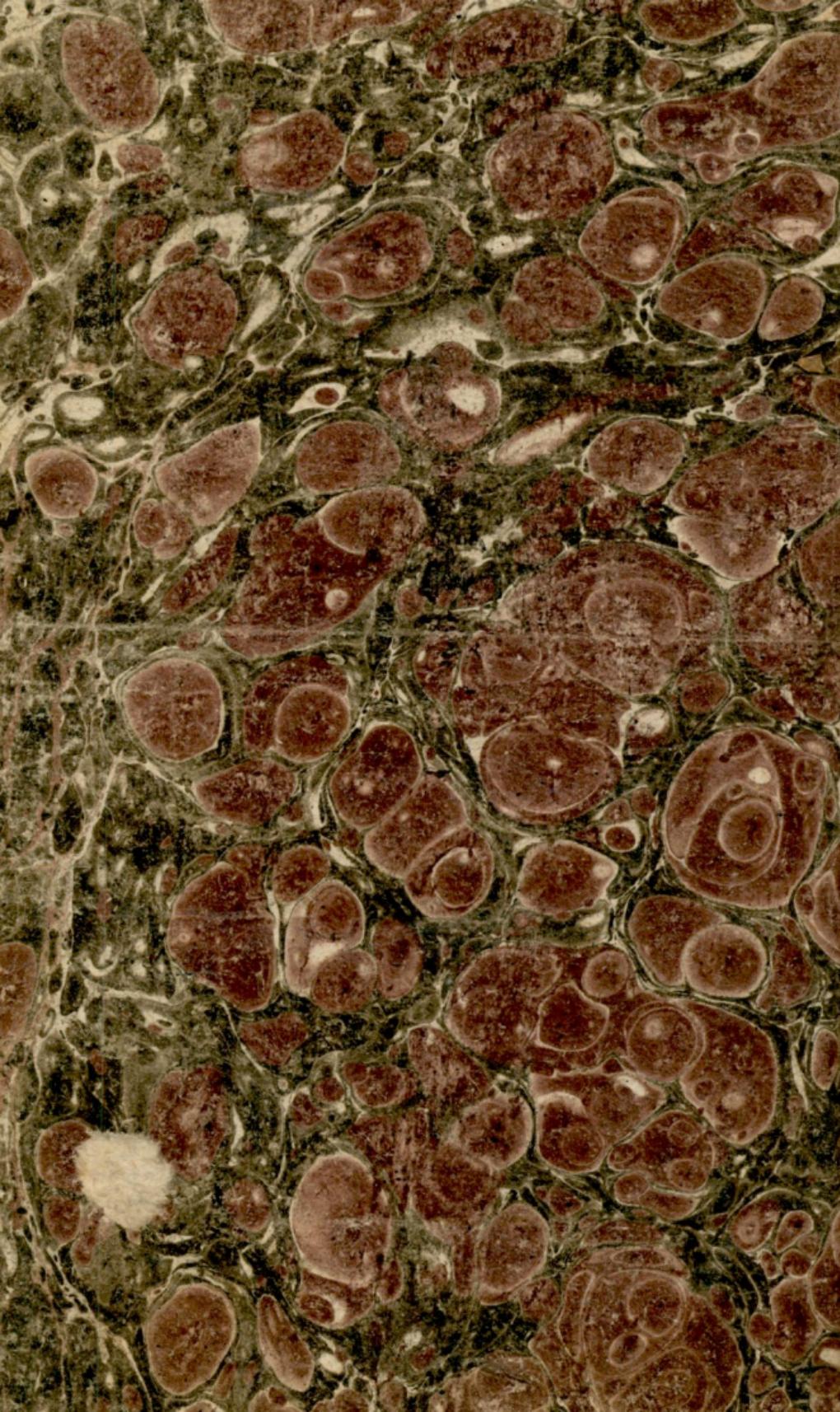

891.99

Q-77

1846. Et hertur 20 w. fumugt
zur P. und R. mit 43 m. der
Tafel auf dem Lande eingemessen

891.99

2639

260-644

Ա-77 Ա

ՅԵՐԵՎԱՆԻ ԳԱԱԹԵԹԻՒՆ

ՀՈՐՄ ԵՏՔԵՐՆԱԽԻՍ ՎՐԱՅ.

Ը էսք Հ. Մկրտիչ Ա դպի Մինիթա-
րեան՝ Աւգերեանց :

Գրաբառէն էտև Շաբառ ուամկօրէն գրած՝ ամմէն
մարդու պետք ըլլալուն համար, և գալրատան
տղոց՝ բազգատութե վարժելու ՚ի գրոց

ՎԵՆԵՏԻԿՈՒ

Տեղ՝ յամի տն. 1810.

և հայոց թումբին. ոմծիթ .

Աբբային վանքը՝ որ զաղար :

2 ար. 27 պետք չի 800
284-Ա

891.99-1

038

10-68

2004

ԲԱՆԱՍԵԴԸ ԻՆ
ՏԱՐԱՁԱԲ ԱՆՈՒԹԻՒՆ Է:

Եսիլք աւսաց՝ զարմանալի,
 պեղ որ ճարշով ժուռ հուգայի։
 հին չափը ի՞ սեյթ ըրե,
 լը հան նման՝ երինի երիրի։
Վեր դին չաղումածք՝ ասպեղալի,
 վերի խալին եր՝ այն մէտեանի։
 ծովն ու խարան՝ առ մէր երիրի։
 բանումած եր հոն նման գեղնի։
Ճահ ծահ ասպար՝ դուռ եր չափը։
 ինչ որ ներս հայ՝ շըցիօղ աւսի։
 չէ դիմացաւ՝ ասպիի հովի։
 ըրու դին խոշոր՝ ծահ հըցացի։
 Փուլորի մ' ալ պէսնաս, եռսի,
 խաղընենեց՝ եւլց մէհ դի։
 դէսպէներնալ՝ թոցուց անիի,
 օջայ մաս բայց, թյառնի։
Ան արեհը պէսաց յայտնի,
 ովէ եղեց՝ պէր այն պեղի։
 իրես ախպարք՝ ովէմք գինովին,
 թախոք ունեին՝ հոն, պէղլեմի։
Մէին անունն՝ Ոչինչ, հազայ,
 մշ ուղ նսպած՝ հալումոր աբքայ։
 մէալը Մէղը՝ այն մէնծ զօռպայ,
 ածրէրի պէս՝ օչ հըսողայ։

Մահին յառաջն ալ բահ, օրագ էայ,
ոսկու խաթես՝ մարդ հըսոսէայ.
պեսածիս պէս՝ դուշ դուշ էղայ,
եպչը անկամ դիւշ հեցայ:

Միջերնին էար՝ շատ խօրաթայ,
ամենն եր էոզ շաշւէլ ջանայ.
յեղթը էցան՝ երար վրայ,
երենց խօսչով երենչ վիայ:

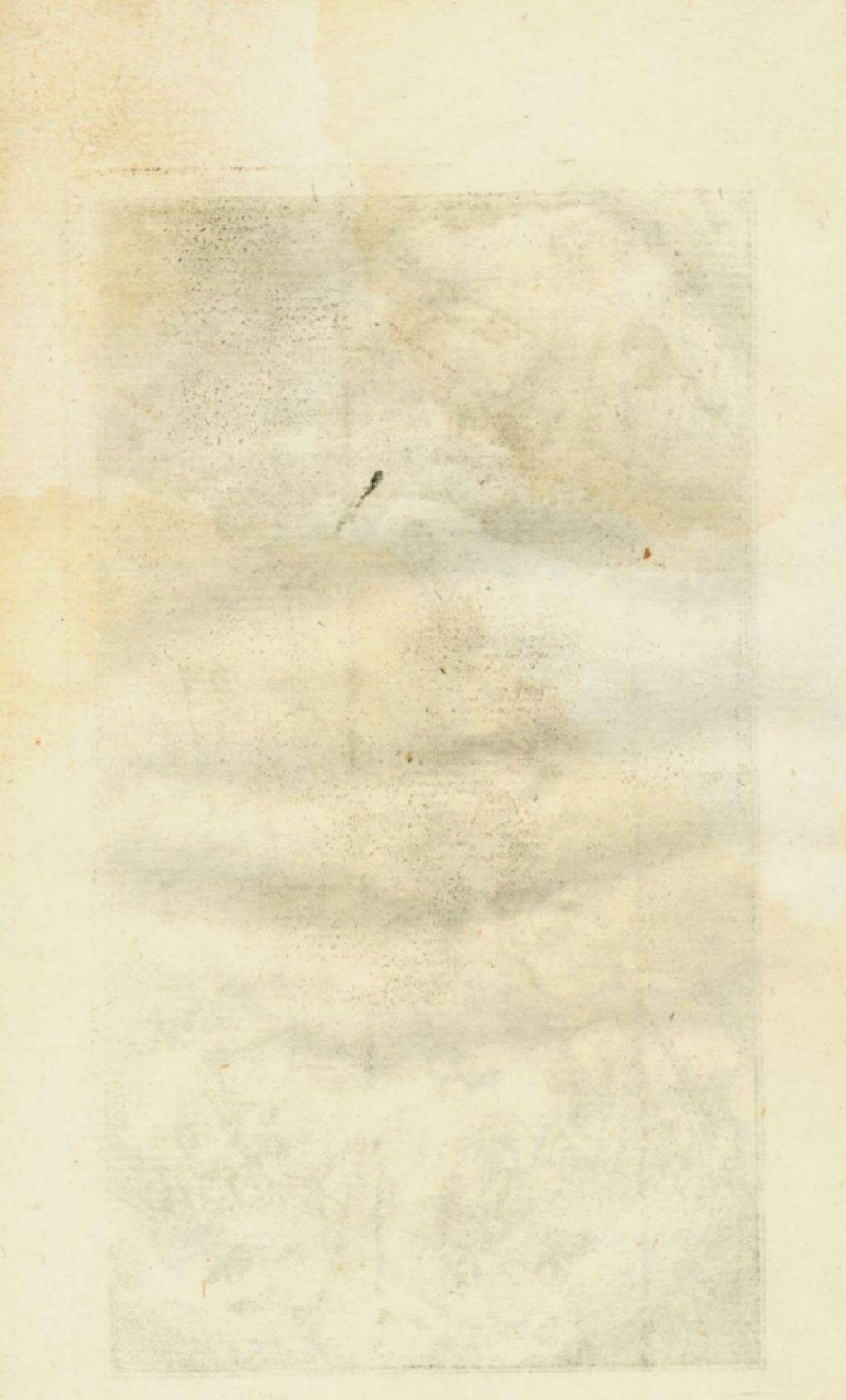
Մահին մեռնիլ՝ որ մօք հուգայ,
դատաստամենէն՝ խաղար հուգայ:
դժոխք գացող իւէլը, պեսայ,
արքայութիւն ալ գացող էայ:

Ըառ զօրաւոր՝ խորհրդաւոր,
խրապ առէ՝ պէսիլէս, որ,
նիչ երեցաւ՝ խիստ հարիաւոր,
գրել հոս պէշ զանոնչ բոլոր:

Մուին ըրէ մարդ անցաւոր,
առ չի լըսուած հավագիս խոր.
պէսնաս, որչափ՝ իւէլ շահաւոր,
չեղ հըբերէ, հուգայ շնորհ:

Օրհնենչ պէլէ՝ օր հըլլայ որ,
բանասպէղծիս՝ հուգաս հօք մօք.
ալ առէլէ՝ հօրհնես զայն օր,
որ լսեցիր զայն, որ չեր նոր:

Զերէ երան՝ մանայ մէին որ,
ըրո նառելուսուս՝ խորչը բոլոր,
հըլլայ բարի՝ հեանչը աղուար,
ոս հըհասնի՝ բան վախման իւր:

ԱՐԵՎՈՅՆԻ ԳՈՅԱԹԻՒՆ
ՉՈՐՍ Ե ՏՔԵՐՆՈՒՄ ՎՐԱՅ:

Գ Ե Ռ Ի Խ ։ Ա :

Մ Ե Հ ։

Ը Ե Կ ։ Ա :

Ոչինը, Մեղքը, ու Մահը հակածառութիւննեն :

Ոչինը :

* * * * * Ո * * Վ դուք եղբարք՝ խորթ ախալարներ,
* * * * * իրար կապուած՝ մեղք, մահ, չարել.
Ես ձեղ ոչինչս՝ ի՞նչ եմ ըրեր,
ասըլզատէ՝ չեղած հին ծեր:
Իմ ի՞նչ բանիս՝ էք նախանձեր,
որ դէմս ելաք՝ փշոտ ծառեր.
Ած կըրնար, ուզեց ըներ,
իս ոչինչը՝ աղէկ բաներ:
Հապա ինչու՝ իս, դուք գէշեր,
ոչնչացնել աչք էք տնկեր.

8

Գլուխ + ա:

մեղք կուլ կուտայ՝ շատ հողիներ,
մահ միս կուտէ, հերիք ըստեր:

Մահ:

Փուշ կըչեխես՝ ինձ պըզտըկիս,
թէ գող՝ գողին՝ ես գողակից.
չարադրուխ՝ մենծ ախպարիս,
մեղքին՝ ըսէ՛, ինչ որ ունիս:
Թէ ան՝ որոմ՝ ցանած ըլլար,
ինծի բուսնիլ՝ ուսկից կըլլար.
նայէ՛, ինչ եմ, ես՝ ով հալունոր,
մեղաց ծառին՝ պտուղ ըոլոր:

Մէջ:

Ես անիրաւ եմ՝ իրաւի,
բայց պատճառ՝ չեմ անիրաւի.
ովէ մեռեր, ով կըմեռնի,
առաջ ինք՝ իս՝ կըծնանի:
Ես ծնօղ չեմ՝ սատանայի,
իս երկինքը՝ ծնաւ անի.
ու աղամայ՝ և եւայի,
շուտմը ըրաւ՝ իս ընտանի:

Ունչ:

Մէջ ըսելք՝ ըսելէ մշէ,
կընէ ըզսիրտ՝ ըլքս ջուր եղկ.
պաղած սիրտնալ՝ ծոյլ, որ է հեղդ,
չարին կըլլայ՝ տաք, ահա մեղք:
Մահն ալ ասի, կըսէ մ ահ,
մէնկ կըդրդէ՝ անունն անվախ.
թէ որ ըսէր, ահ էմ, մ ահ,
վախ կըքերէր՝ ընտոր մղբախ:

Մէջ:

Մահին սկյուը . ա :

9

Մէլ :

Ալպապանծէ , ոչնչ իրո.ֆած ,

չեղած ճատը՝ պառված ցնդած .

ինչ կըքաշենք՝ ես ու ախպարս ,

դուն ես պատճառ՝ օձ անիծած :

Ոչինչ չէր մի՝ հիշ բան չեղած ,

երբ մեղք ու մահ՝ չէին ծնած .

դուն ես փտտած՝ արմատ չարեաց ,

ուսկից բուսաւ՝ դաւակ մեղաց :

Մահ :

Մեղ աս բանիս՝ կայ մենծ վկայ ,

իսպաթ ընօղ՝ փիլիսոփայ ,

թէ որչափ որ՝ պակսութիւն կայ ,

ոչնչ դուրս՝ պատճառ չիկայ :

Մեղքնալ չէ մի՝ պակսութիւն մը ,

ճամբէ ելած՝ մէկ ոչինչ մը .

ած ձգեց՝ շիտակ դիծ մը ,

մեղքն է , անկից՝ դուրս ելալ մը :

Ես ալ , մարդկանց՝ մահ ըսածնին ,

բան չեմ , կեցած՝ միշտ առջևնին .

հապա անգոյ՝ ոչինչ չնչին ,

սոսկ պակսութիւն՝ մարդկանց կեանքին :

Ըքով մըքով՝ իս կըդրեն ,

բայց շուք ալ չեմ , իրենք գիտեն .

թէ իմ պատկերս՝ քաշել կուզեն ,

թող ոչընչի՝ նըմանցընեն :

Ոչինչ :

Աի ինչ ըսեմ , թալէ հսիզ եմ ,

աս իֆաթիրաս՝ ինչպէս քաշեմ .

ես ոչինչ եմ , բան չեմ , կըսեմ ,

չեն

չեն աւտար կոր, ի՞նչպէս ընեմ:
 Չար ու բարին՝ ես չեմ գիտեր,
 եախաս թողէք, ի՞նչ եք բռներ.
 պատճառ եմ նէ, մեղքին՝ մահուան,
 իշտէ երդում, ես եօխ ըլլամ:

Մեղ:

(Օխ որ դնաց՝ կորաւ ոչինչ,
 որ ասլընտան՝ բանմը չեր հիշ.
 ինձ՝ քեզ մնաց՝ բաւս՝ թէ ի՞նչ,
 մեր մէջն եղած՝ դժար կոփնձ:

Մահ:

Ես որ մահ եմ, շատ ցաւեցայ,
 խեղձ ոչնչին՝ մահուն վրայ.
 անմեղ ծերուն՝ մեղքը մըսայ,
 չար մեղք, իմ մեղքս՝ ալքու վրայ:

Մեղ:

Դուն փուժ տեղը՝ հիշ մի ցաւիր,
 վարպետորդին այն՝ չի մեռնիր.
 մահ ոչնչին է, ուր բան կայ,
 չէ նէ, ողջ է՝ ուր բան չիկայ:
 Դէշը որն է, գիտեմ, ախար,
 որ ոչնչն է՝ անհատնում չար.
 թէ որ այն չիքը՝ ըքանար,
 մեղքին, մահուան՝ քէօք կըվերնար:

Մահ:

Անունը կայ, ինքը չիկայ,
 ոչնչին վախ՝ մահու ըկայ.
 խոկ դու ով չար՝ մեղք մահացու,
 երբ կորսընիս, ըլլաս անդոյ:
 Թէ որ քու տեղդ՝ ես ըլլայի,

Մահին անյիշը . թ :

11

Ես ինծի մահ՝ կըքերէի .

անկից ետեւ՝ միշտ կապրէին ,
մարդիկ , անմահ՝ ոք կըլային :

Մէջ :

Խաբել կուզես՝ իս , խենդ և կոյր ,
որ դուն մնաս՝ մէկ թագաւոր .
լաւ է , ոչ ես՝ ոչ դուն մեռնինք ,
որ ոխք , դժոխք՝ շինօղ լինինք :

Մահ :

Չէ չեմ ըլար՝ քեզ դործակից ,
հոգւոյ մահ կայ՝ քու մեղսակից .
ես անի չեմ՝ ողորմելիս ,
միայն մարմնոյ՝ կրխովեմ պիզ :

Մէջ :

Տեսար , կոյր ես՝ չես տեսնաս կոր ,
ազքիդ առջեւ՝ փէրտէն վերցուր .
ես չեմ մի այն՝ մեղք կամաւոր ,
որ է հոգւոյ՝ մահ ահաւոր :

Մահ :

Անանկ է նէ , հեռու գնա ,
սուտ բարեկամն՝ եղբար ըլլայ .
Երթ կորաբէ՛ , ով խաբերայ ,
թող ինձ մահ գայ , քու կեանքն երթայ :

Մէջ :

Կերթամ կերթամ , դուն մի վախնար ,
միայն գիտցիր , որ դուն փախար .
չի յեղթեցիր , յեղթը լեցար ,
երբոր ատչափ՝ իծմէ վախցար :
Քեզնէ ինծի՝ մահմը չիկայ ,
այլ ըսողէն՝ սրտով , մշա :

իծ-

իծմէն ալ, մահ, քեզ մահ չխդար,
հապա կեանքէն, որ կայ ու կար.

Մահ:

Օք որ ատանկ՝ է իրաւի,
Աղայ գոչեմ, մեռիր ինտի.
ամմա ես ալ՝ մեռնիմ պիտի,
սիրով ատալ՝ ես յանձ առի:

Մահուան ծառէն՝ կեանք կըքաղունի,
թող շուտ մեռնիմ՝ պտուղս ուտունի.
միայն ելլանք՝ դատաստանի,
հոն իրաւունք կըլլայ յայտնի:

Դատաստան:

Ես ձեզ կտրեմ՝ որն է ձեր հախ,
վճիռ յատակ, որ չիկայ վախ.
մեղք միայն չար՝ ծեծ մուստահախ,
մահն է անպարտ՝ պարտք մեղաց ձախ:
Օքող երթայ մեղք՝ դժոխքի բանո,
մահը արձակ՝ երթայ ազատ.
մեղքին մահը՝ է մահապարտ,
մարմնոյն մահը՝ պառկի հանդարտ:

Դժոխք:

Բարով եկար՝ չար միւսսաֆիր,
մեղք մահուչափ՝ ընտոր քեաֆիր.
օխտը գլխով՝ աժտէր նատիր,
մեր աժտէրին՝ զաւակն ընտիր:
Հոս են շատոնց՝ շատունոր մաֆիր,
քու բարեկամք՝ որ կորուսիր.
դուն ալ եկուր՝ բանտը մտիր,
ճանչունորներուդ՝ ճառիս եղիր:

Արտայունի :

Չըլայ չըլայ՝ մեղաց ծառայ ,
որ իմ գրանս՝ քով մօտենայ .
միայն ով որ՝ անմեղ մնայ ,
իմ այս կենաց՝ դուռըս մտնայ :
Մահ և դժոխք՝ քեզ, սատանայ ,
կեանք ու խնտում՝ վերը ըլայ .
ով որ մէկին՝ կողմը դառնայ ,
իր յաւիտեան՝ բաժինն է նա :

Ը Ե Կ Բ . Բ :

Մահ ու քունը՝ եղբօր պէս կըխօսակցին :

Մահ :

Ճ արդար՝ հախ դատաւոր ,
հանդիսատ տուաւ՝ ինձ քուն աղունոր .
ուստի եղաւ՝ կերպով մը՝ նոր ,
ախապար ինձ՝ քունն ամմէն աւուր :
Անանկ է նէ՝ ով պատուաւոր ,
որ քեզ զըրի՝ ի տեղ եղբօր ,
հետքս խօսէ , ու անկաճ տուր ,
տեսնանք աշխարք՝ ի՞նչ քան կայ նոր :
Քուն :

Երազ տեսայ , քեզի պատմեմ ,
կըրնամս մեկնել՝ նէ , քեզ տեսնեմ .
Երկու խարիս՝ արևելքէն ,
դէպ արևմուտք՝ ճամբայ կընեն :
Երկուքին ալ աչքը դոց են ,

քեռ.

քեօռ քեօռունայ հասնինք կըսեն :
մարդիկ , մէկը՝ շատ կըսիրեն ,
մէկալը միշտ՝ դուրս կըձգեն :

Մահ :

Դուն ես յայտնի՝ այն սիրելի ,
բայց թէմպէլին՝ շատ աւելի .
ես ատելի եմ իրաւի ,
բայց էւելօք՝ մեղաւորի :

Դուն երկնքին՝ հետ կըշարժիս ,
զիշեր ատեն՝ արևմտից .
ես պոչաւոր՝ աստեղաց պէս ,
կարդ ու կանոն՝ չունիմ տէվրիս :

Քառեան :

Աղէկ դիտցար՝ յայտնին այսքան ,
խրատ չառնեմ՝ քեզ ըզնոյն բան .
եղիք կըսեմ՝ ինծի նման ,
քեզ ալ սիրեն՝ ամենեքեան :

Ես հոգնածին՝ հանգիստ կուտամ ,
կենաց պատճառ՝ պիլէ կըլսամ .
ինչպէս քուն որ՝ մտաւ աղամ ,
մայր կենդանեաց՝ ելաւ մէյտան :

Իսկ դուն անգութ՝ գողի նման ,
մարդուն կեանքն ալ՝ կառնես լըման .
թող որ՝ ինչ բան՝ որ ունենան ,
հոս կըթողուն՝ կելսան կերթան :

Մահ :

Վախ որ ախապար , խենդ ես եղեր ,
խելօք բան մը՝ չես զրուցեր .
թմրած հարբած՝ ես դու մէյէր ,
աղէկ դիտես՝ խենդ երաղներ :

Զար

Զարմանք ալ չէ , են հին ախպար ,
քուն ու դինին՝ մասակար .

բոլոր խօսքերդ՝ մասալ խելառ ,
երադ , հիւրեայ , հեյտլ յիմար :

Ատանկ խելքով՝ մի պարծենար ,
թէ հոգնածին՝ հանգիստ եղար .

քիչ մը քընով՝ խաթել գիտցար ,
միշտ աշխատանք՝ տալ չարաչար :

Զէ նէ , թողուս՝ պառկիլ երկար ,
շնթռկելով՝ անասնաբար ,

խիստ կըթռունան՝ կըծուլանան ,
հայվան կըլլան՝ կըմնան վար :

Ես որ հանգիստ՝ կուտամ մարդկան ,
քուն չէ , կեանք է՝ անմահական .

զոր չեն ձաննչնար՝ անխելք միայն ,
գիտցօղ որ կայ , խելացին՝ ան :

Աշխարհանէրք՝ փիւշման կըլլան ,
ածասէրք՝ կուրախանան .

կայ՝ հոտ կառնէ՝ ինծում՝ մահուան ,
կայ՝ որ ըղչոտ՝ անմահութեան :

Քառակ :

Ներէ ինծի , քուն ըսլայի՞ ,
քեզ ալ ախպար՝ կըճանչնայի .

դուն ես մըյեր՝ դոզ դիշերի ,
տունս ալ չալօղ՝ երերալի :

Ուրախերես՝ պաղի պաղի ,
տավէթ կընես՝ մարդ՝ երկնքի .

պաղի հեղալ՝ անտանելի ,
երթանք կըսես՝ բանտ դժոխքի :

Մէկը արթուն՝ ցորեկ ատեն ,

Էլ-

կըքարեւես՝ չանցած իւելքէն +

մէկալը նոր՝ ելած տէօշկէն ,

նոր կըշինես՝ տէօշէկ հողէն :

Մէկը կանուխ , մէկը ետքէն ,

կերթայ ձանիդ՝ քու էտեւէն .

խառնափնդոր՝ ամմէն պօյէն ,

ոչ կարգ նայիլ՝ կայ , ոչ ատեն :

Բայց կաղաչեմ , իս կըսիրե՞ս ,

ըսէ , հողիքն՝ ո՞ւր կըկրես .

թէ որ սըու է , կըպահեմ ես ,

չէ նէ՝ պատմեմ , շահ կըլսայ մեծ :

Մահ :

Մահ անունէս՝ փուժ կըվախնան :

կենաց մէքեանն՝ եմ , թող գիտնան .

երկու անմահ՝ տեղ , անդին կան ,

աջակողմեան , ձախակողմեան :

ինծի չինկնար՝ գիտնալ լըման ,

ով ո՞ւր պիտոր՝ տեղ ունենան .

ես կըհանեմ՝ տիրոջ տիվան ,

հոն կըկտրի՝ ամմէնուն բան :

Բայց դուն ասօր՝ ախպարիկ քուն ,

մի քնանար , կեցիր արթուն .

էկուր իմ հետ՝ անէ՝ ի տուն ,

տես իմ քաշած՝ զահմէթս անքուն :

Որով կըլսամ՝ շատ իմաստուն ,

աղէկ կընես՝ խըզմէթդալ դուն .

խրատ տալով՝ ամմէն մէկուն ,

պատրաստ ըլլալ՝ ի քուն մահուն :

Գուն :

Տար , կաղաչեմ , իս էն առաջ ,

Ա

մէկ

Մահին սէյիրը . դ :

17

մէկ մեղաւոր՝ մարդու առաջ՝
խղձմտանքէն՝ քուն չունեցած,
քուն կըլլայ մի՝ մահով, այն ցած :

Մահ :

Ետքն ալ ցցնեմ՝ քեղսրտաթագ՝
արդար մարդու քուն օրինած՝
որուն մահը է, չիմեռած,
նոր կեանք երթալ՝ ի պահենաց :

Հ Ե Ա Յ : + ԽԱՆԿԱՅԱ Հ Ա Յ Ա Յ :

Մահը լնչպէս վրայ կուզայ մըսուորին :

Մահ :

Կայէն, կայէն, կեցիր կեցիր,
խօսք մը ունիմ՝ քեզ, հասկըցիր.
իս երկնաւոր՝ մը խաւրեց դիր,
կարդալ քեզի՝ ահեղ վճիռ :

Աս թաքիքէն՝ աս օր, հիմայ,
թող չար կայէն՝ առջեւս դայ.
Ճէլլատի պէս՝ բռնէ եախայ,
ու քե՛ր ինծի, մահ, անիկայ :

Կայէն :

Ես՝ աս օռմանս՝ որ ժուռ կուդամ՝,
մահուան ձառքէն՝ շատ հեռու կամ.
(ախ) ուսկից ինծ նետ՝ եկաւ, աման,
իս կըսպաննէ՝ աս, կըվախնամ :

Իմ չարութիւնս՝ շատ է, լըման,
ինչպէս երթամ՝ հիմա ատեան .

Բ Ե

ՀՊՀ

յուսահատած սրտիս տաղղան,
իս կընկըմ՝ ձովու նման :

Մահ :

Ըստ խօսելու՝ ատենը չէ,
ատենդ եկեր՝ ու լեցուներ է .
Երթանք յանկարծ, հայտէ հայտէ,
մահին՝ անմահ՝ կանոնն ատ է :

Կայէն :

Ի՞նչ ձուն՝ ի՞նչ վայ գլխուս ես տամ,
ուսկից ձար մը՝ ձարակ գտնամ .
ուզեմ չուզեմ, պիտոր երթամ,
բայց դիւանքին փայս՝ ուր երթամ :

Ատեն չի կայ, որ ես իս լամ,
շնորհը չի կայ, որ զղջում գամ .
հոգիս փչեմ՝ ընտոր հայվան,
մութ դժոխքին՝ տակը իջնամ :
Հազար ափսոս, ի՞նչ շահեցայ,
ի՞նչ չարիքէս՝ վաստըկեցայ .
վայ քեզ կայէն, լաց ու ողբա՛,
ծեծկըւելով՝ խըռսէդ խըռկա :

Եղօրդ արուն՝ ը կայ վկայ,
քաշէ ինտի՝ պատիճն հիմայ .
ախ, խըռդըւիմ կոր՝ յոյս չի կայ,
հիմա ըստոյդ՝ գիտեմ, կորայ :

Մահ :

Չուտ ըրէ՝ շուտ, հէյ անզգամ,
մէյմալ՝ մ' ըսեր, շունչ առնեմ տամ .
իշտէ նէֆէսդ՝ ալ կըդողնամ,
հոգիդ կառնեմ, կելամ կերթամ :
Էկուր իմ հետ՝ ուր որ երթամ,

Մահին աելրը . 7 :

19

Ես դէպ՝ ի լուս՝ մութով կերթամ .
քեղ կըհանեմ՝ ահեղ ատեան ,
որ համար տաս՝ արդարութեան :

Կայէն :

Ուր կըտանիս՝ իս , մորթելու ,
՚ի խոր զընտա՞ն , թէ կախունելու .
տիվան չելած՝ ո՞հ , աստուծոյ ,
դժոխք իս տար , խայիլեմ , ծօ :

Մահ :

Գըհեղեղով՝ որդիք մարդկան ,
ամմէնուղ՝ մահ՝ առջենիդ կան .
ուստի խաւրեց՝ երկնից արքայն ,
իս՝ որ տանիմ՝ ձեղ միաբան :

Փուճ է փակուիլ՝ ձեր՝ ի մէջ տան ,
փուճ , ծառերուն՝ ելլալ վըրան ,
փախչիք ալ նէ՝ գլուխ լերան ,
հոնալ կուգայ՝ մահին թուֆան :

Մարդիկ :

Աս ի՞նչ եղաւ , ի՞նչ օր հասանք ,
ծով կտրեցաւ՝ ամմէն տեղուանք .
ալ ուր երթանք , բռնըւեցանք ,
բոլոր աշխարք՝ մէկ տեղ կորանք :

Մէիք :

Վահի իմ հարիկս , վահի իմ ախպարք ,
վահի իմ մարիկս , վահի իմ զաւակք .
իծմէն առաջ՝ խըլլըւեցաք ,
երնեկ ըսեմ , խալըսեցաք :

Մէիաւ :

Ես հարկաւոր՝ բան ունեի ,
տրւն հաստատւն՝ կըշինի :

ե 2

Մէիւ

Գլուխ + ա :

Մէկնալ :

Հապա ես որ՝ հազըր էի ,
աս ան՝ հարսնիք՝ կը ձենէի :

Ուրել մը :

Ես նոր էգի՝ տնկեր էի ,
աղէկ աղուոր՝ շատ խաւողի :

Ուրելները :

Մենք առուտուր՝ զարմանալի ,
իրարու հետ՝ ունէինք , քի՞ :

Մահ :

Ի՞նչ կը խօսիք՝ խենդ ու խելառ ,
ատենն անցաւ , ալ չիկայ Ճար .
տէ՛ , հայտեցէք , բոլոր հաւսար ,
Ճամբայ ելլանք՝ ուրիշ աշխար :

Փէ-շման եղջները :

Հայ հայ , մահը՝ չորս դին առաւ ,
ած մեղի՝ իր հախն ըբաւ .
գոնէ զղջանք , ցյնենք մենք ցաւ ,
որ ողորմի՝ գժածն անբաւ :

Ողորմածսիրտ՝ ած , հայր մեր ,
մեր դարձ դալուն՝ շատ կը նայէր .
մտիկ չըրինք՝ խել մը խենդեր ,
ինծ , կաղաչեմ , ողորմեա տէր :

Մահ :

Լաւ է զղջում՝ ետքի օրն ալ ,
ալ աղէկ էր՝ առաջ զղջալ .
ատեն չունիմ՝ ձեղ խրատ տալ ,
հետըս եկէք՝ դուք համար տալ :

Մարտէ :

Ասանկ կը լլայ՝ ըստ իրաւանց ,

մահ

Մահին սէյիբը ։ գ :

21

մահ մարմնասէր՝ ու դէշ մարդկանց ։
ես անօրէն՝ մարմնոյ ծառայս ,
ի՞նչ ճուղապ տամ՝ հոգւոյս դիմաց ։

Մահ:

Սոդոմ գորոմ , դուք հինդ քաղաք ,
քարոզ լսել՝ ալ մի մնաք .
ձեղ ջրի տեղ՝ հեղեղ կրակ ,
տավէթ կընէ՝ ուրիշ տեղ տաք ։

Մարտին:

Անծրե կրակ՝ ովլ էր տեսած ,
զարհուրելի՝ երկնից ինջած ։
կըդիմանայ՝ հիշ արարած ,
աս երկնաւոր՝ մենծ բարկութեանս ։
Իրաւ հասաւ՝ չար պատուհաս ,
մեր կամաւոր՝ և չար մեղաց .
ոչ ատեն կայ , ոչ տեղ մը բաց ,
որ փախչէինք՝ ըստ մեր խելաց ։

Մէկը մէկալը :

Մտնանք ըսենք , խորունկ տեղունանք ,
կըխըղդընք՝ մխով անանկ .
դետ , ջուր , ինկնալ՝ որ ուղենանք ,
շուտ մեռնողին՝ հորեր կան լանք ։
Ըուտ մը կերինք , դուրս որ ելլանք ,
ներս որ նատինք , քէպապ կըլլանք .
ի՞նչ շահ անէծք՝ ու հայհոյանք ,
երբ չեն լըսուիր՝ և աղաչանք ։

Մահ:

Ես եմ մինակ՝ հոս ձեղ լսող ,
հող ու մոխիր՝ ձեղ դարձընող ։

ե 3

Մահ

Գալութիւն . ա :

Մարդիկ :

Մահեն էտև՝ մեղ ի՞նչ կը լսայ ,
խելք ունեցօղ՝ շուտով կիմնայ .
աս մարելու՝ բոցին վօրայ ,
չի մարելու՝ դժոխք կու գայ :

Աւ, ան :

Ան անիծած՝ սատանորդի ,
պատճառ՝ մեղաց՝ Եղաւ ինձի :
Աս նզոված զաւակ դիւի ,
կրկին խօթեց՝ իս կրակի :

Մահ :

Հայտէ երթանք՝ երթանք ասկից ,
ատռնք ըսէք՝ դատաւորիս :

Մարդիկ :

Որ տիվան է՝ ան , նոր գիտցայ ,
ի՞նչ շահ , առաջ՝ ծիծաղեցայ :
Ան ախ , յայտնի կը լսան հիմայ ,
իմ պիղծ գործքս՝ ալ , որ ծածուկ կայ .

Մահ :

Համան իշխան՝ ամբարտաւան ,
որ կելսաս կոր՝ ի կախաղան .
Ես մահս եկայ՝ քեզ օդնական ,
նորանց քաշել ըղբու չունան :

Համան :

Ովէ աս մարդ , չեմ հանաչեր ,
կոյր աչու ըներ՝ սիրտ չարասէր .
ուր ինձ գտնամ՝ սրտանց ընկեր ,
որ չար սահաթս՝ իս խալսէր :

Մահ :

Մարդ խալսօղ՝ ափէս չիկայ ,

կեւ

Ա պէին սէյիրը . գ :

23

կենաց չափն որ՝ լըման կուդայ .
իսկ քու մեղքիդ՝ ամանն որ կայ ,
ան ալ թաշմիշ՝ եղաւ հիմայ :

Համան :

Ախ , անողորմ՝ մահ , ու դժոխք ,
իս կապկըպեց՝ պինդ չուանօք .
այսօք քաղեմ՝ ես իմ ձառօք ,
հպարտութեանս՝ պտուղ չարեօք :

Մենծարտութեամբ՝ ուռեցւորած ,
վեր կուզէի՝ համնիլ փառաց .
հիմա հախ է , որ զիմ ցանած ,
հնծեմ ամօթ՝ նախատանաց :

Ա պէ :

Եկուր իմ հետս՝ ովլ խելադար ,
որ հասկընաս՝ հախըդ պայծառ .
թէ չիմեռած՝ մէկ հասկըցար ,
մեռիր , ու տես հոն բիւր հաղար :

Համան :

Համտես ըրի՝ քըչէ շատէ ,
որ ան աշխարք՝ կրակ շատ է .
ովլ իմ սրտէս՝ պիտոր մարէ ,
կրակէ թուրն՝ որ միսուներ է :

Ա պէ :

Կ նտիոքս՝ ես քեզ հասայ ,
ալ չի քայէր՝ քու առապայ .
քեզ ովլ ձգեց՝ ճամբու վրայ ,
մահն էր դարնօդ՝ նետով հիմայ :

Մէկէն իմէկ՝ չեմ մեռցըներ ,
որ մեղայի՝ տամքեզ օրեր .
թէ որյուսով լոյս չես վառեր ,

Ե Ա

մութ

մութ կը կոխէ՝ անյոյս գիշեր :

Անդիռչռ :

Ուր է զղջում՝ անզեղջ սրտի ,
դրսէն կը լսայ , բայց կը սրտի .
ես ալ , մեղայ՝ ըսել , ըսի ,
վախով միայն՝ առանց սրտի :
Բերանս կը սէ , մեղայ քեզի ,
որ մեռնելէն՝ ինք խալսի .

շատ խօսք կուտայ՝ ընել բարի ,
զոր կը հաւտայ՝ անկարելի :

Մահ :

Եկաւ եկաւ՝ ետքի վայրկեան ,
կեանքիդ ըման՝ ետքի նօխտան .
զղջում ըրիբ՝ ընտոր արժան ,
դնա՛ կորիբ՝ ով անարժան :

Անդիռչռ :

Ան ախ , ուր են՝ իմ խազնաներ ,
կնիկ , զաւակ , ու ծառաներ .
Հոն ի՞նչ ընեն , հոս չեն օգներ ,
դատաստանին՝ քեար չեն ըներ :

Մահ :

Վեզի եկայ՝ տարեց հալունոր ,
չես երևնար՝ աչքիս աղունոր .
Ծէմպէլ խըռֆաւծ՝ չար մեղաւոր ,
ուզես չուզես , եկ համար տուր :

Ճեր , իամ պառաւ :

Տահա ատեն՝ կայ ապրելու ,
ինծմէ ծեր կար՝ քեզ տանելու .
խղձմտանքով՝ չելսանք ճամբու ,
մեղք է , լըվամ՝ աղտըս հոգւոյ :

Մահ :

Մահին սեյիրը • գ:

25

Մահ:

Հիմա, մաքրել՝ միտքըդ ընկաւ,
քեղ աւլելու մահն որ եկաւ.
ի՞նչ կընէիր՝ անխելք պառաւ,
ես հոս չեկած՝ խելքդ ով առաւ:

Ճեր:

Քանի որ՝ շատ՝ օր կապրեի,
ալ շատ ապրիլ՝ յոյս կառնեի:

Մահ:

Գիտեմ գիտեմ՝ որ խաբուեցար,
հիմա չիկայ՝ շտկելու ճար.
քարն որ կինկնայ՝ վերէն ՚ի վար,
ճամբա ելած՝ կայնիլ չըլլար:

Ճեր:

Ըսել կուղես, վայ քեզինելառ,
որ դուն քեզնէ՝ դուբը ընկար:
իրաւ հասաւ՝ իմ գլխուս չար,
չարին չարն է, որ չիկայ ճար.
իսկ համար տալ՝ յետին վատթար,
յետ ապրելոյս՝ իմ չարաչար:

Մահ:

Կտրիչ հասակ՝ տէլի խանլը,
քեզնէ կտրիչ՝ գիտցիր մահը.
թագաւորաց՝ էն ուժովը,
ես յեղթեր եմ՝ ձկութով մը:
կորիճ:

Ես անունէդ՝ կըսոսկայի,
աչքով տեսայ՝ աչք զօռպայի.
քաղել մարդուն կեանք՝ կընայի,
ոչ ատեն, ոչ օր, կընայի:

Մէօհ

Մէօհէ՛թ ինձ տուր՝ մէկ երկու օր ,
թող գան քժիշկը՝ քօնսուլթա նոր .
խալըսելու՝ ճար , տեսնանք , ո՞ր ,
չէ նէ՝ կուգաս՝ մէկ ուրիշ օր :

Մահ :

Չե՞ս դիտեր՝ որ մահն է անդարձ ,
ըլլար խօսիլ իրեն՝ ան թարդ .
թագաւոր եմ , նշան՝ խաղմաս ,
ուր կըտնկեմ , դտայ խաղնաս :

Կարիճ :

Ի՞նչպէս թողում՝ ես թամահքեարս ,
սրտիս սիրած՝ մալերս ու քեարս .
տահա վաստակ՝ շատ՝ էր ինձ ֆարդ ,
զաւկըներուս՝ օր ցաթել պարդ :

Մահ :

Ատեն չիկայ՝ ատանկ բանի ,
քեզ կըմորթեմ՝ ըստ անբանի .
նայէ չերթաս՝ զուրկ մեղայի ,
դլխուդ կուտաս՝ վայն'ի վայի :

Կարիճ :

Մահին վախէն՝ մեղան փախաւ ,
իմ մեղքերս ալ՝ ծով է անբաւ .
ո՞ր մէկն ըսեմ՝ ըրած կամաւ ,
մեղք կամաւոր՝ կըլլայ անքաւ :

Մահ :

Անանկ է նէ , չարըդ չարաւ ,
շուտով հնծեմ՝ իմ օրագաւ .
չորցած խոտդ է՝ երելու լաւ ,
շալկեմ՝ ուր որ՝ վճիռ ելաւ :

Կարիճ :

կարեծ :

Զեկ զիտեր՝ ատանկ իրաւ ,
թէ մեղքին նոր՝ մեղքով մեռաւ .
Հիմա փորձով՝ խելքը հասաւ ,
բայց ի՞նչ օդուտ , չանցնիր աս ցաւ :

Մահ :

Դահիլ ձիւան՝ դու անխրատ ,
ասօր մեռնիմ՝ պիտոր հաստատ .
մահն է մախաս՝ կտրուկ մկրատ ,
եկայ կտրել քուկին արմատ :

Ճահել :

Ի՞նչ բան ունիմ՝ ես քեզի հետ ,
որ շուտ կտրեա՝ իս , խիանեթ .
չեղած խաւող՝ քաղել թէօհմէթ ,
խոռուխ եմ ես , օր կայ հելպէթ :

Մահ :

Թթու խոռուխն՝ ալ , գիտես՝ որ ,
պահել ըլլար՝ քաղելու օր .
երբոր չիկայ՝ յոյս մը անոր ,
ետքէն ըլլալ՝ անուշ աղունոր :
Դուն որ աղէկ՝ ատմա էիր ,
ինչո՞ւ հասուն՝ բան չիթերիր .
աղէկ օրերդ՝ գէշ անցուցիր ,
ես որ հասայ՝ թթունեցուցիր :

Ճահել :

Կարծէի որ՝ կապրիմ երկար ,
ուստի անհոգ՝ կեցայ ՚ի չար .
տղայ խելքով՝ բուսայ փուճ ծառ ,
քիչմալ մեծցայ՝ խենդուխելառ :
Հիմա ձահիլ աշխարավար ,

ի՞նչ -

ի՞նչպէս անցնիմ՝ ես նոր աշխար .
վախ որ անձն իմ՝ քարսիրտ եղար ,
որչափ անուշ՝ խրատունեցար :

Մահ:

Ետքի շունչըդ՝ շուտով փչէ ,
փուծ տրտունջըդ՝ մէկ դի՛ ձդէ .
Ծո՛ղ առ մարմինդ՝ ընկած կոճ է ,
հոգիդ Ծո՛ղ գայ՝ իմ ետևէ :

Ճահիլ:

Ո՞ւր կըտանիս՝ իս , չեմ գիտեր ,
վախեմ , ճամբուս՝ ծարը չելլեր .
գիտեմ , չարիք շատ եմ գործեր ,
ի՞նչ պատասխան՝ տամ , չեմ գիտեր :

Մահ:

Փուշ մը բուսած՝ մանչ , խե՛ռ զաւակ ,
հազըր եղեր , մէկտեղ երթանք .
մահէն տավիչիմ՝ կայ քեղ անանկ ,
ինչպէս էին՝ քուկին հրամանք :

Տշայ:

Ճե՛ր կարծեցիր՝ որ ինծ եկար ,
ես օր ունիմ , գնա մահ չար .
Ծո՛ղ որ վայլեմ՝ առ մեր աշխար ,
ետքը կուզես՝ քու աշխարք առ :

Մահ:

Ասանկ կըսէ՝ քեզի ած ,
վատթար տղան՝ ծեր մը նէ ցած .
փուշը գետնէն՝ վերնայ տըհաս ,
կտրէ , դէմը՝ բեր աս տըղաս :

Տշայ:

Հարիկ մարիկ , աման , ո՞ւր էք ,

ասանկ

Մահին աէյիրը . դ :

29

ասանկ օրը՝ ինծի չօդնէք .
առսըզ էի , անիծեցիք ,
անէծք ինծի՝ հասան հիմիկ :
Կորի՞ր մեռիր , ինչու ըսիք .
կորուստ ու մահ՝ եկաւ թահտիկ .
հախ էր՝ ինչ որ՝ ինծի ըսիք ,
ձեր հախինալ բան կայ , դիտցիք .
Մահ :

Մերկնցըներ՝ խօրաթայ պօշ .
շուտով երթան՝ է հիմա հօշ .
ովչար լեղու՝ ու փճախօս ,
քեզ քու բերանդ պապանծեցուց :

Տշան :

Վայ , հազար վայ , եղաւ հոգւոյս ,
զատունելուն պէս՝ ՚ի չար մարմնոյս .
ասկից ելայ՝ անտարակոյս ,
ուր կերթամ կոր , ան՝ տարակոյս :

Ը Ե Ւ Ք . Գ :

Մահը ի՞նչպէս կուգայ արդարներուն քովը :

Մահ :

Լուետիս քեզ՝ արէլ արդար ,
օրհնած ըլլաս՝ դուն ամմէն դար .
քու սիրտդ՝ ՚ի վերն էր անդադար ,
եկուր հանգչէ , առ քեզ դադար :
Մահ քեզ հասցուց՝ քու չար ախար ,
ես քեզ կըլլամ՝ կենաց պատճառ .

Ա

սբ մարտիրոս՝ առջի արդար,
գիտցե՞ր, պսակ՝ մենծ շահեցար :

Աբել:

Փառք քեզ ած, հայր բարերար,
բարի ընօղ՝ եղածնալ չար.
պատիժ մեղաց՝ մահ պիտի դար,
ան ինծ ըրիր՝ վարձքի կատար :
Ուստի ես ալ՝ կամօք յօժար,
հոդիս կուտամ՝ ուրախ պայծառ .
Հիմա եղայ՝ պարարտ ոչխար,
խուռապան հաճոյ՝ քեզի, ով հայր :

Մահ:

Հապա ելի՞ր, մարմնովդ ընկած,
հոգւով տանիմ՝ քեզ առ ած .
քու դատաստանդ՝ քաղցր է, դիանաս,
անուշերես՝ տրրդ տեսնաս :

Աբել:

Ադամ եւայ՝ ծընօղք, մի լաք,
թէ կորուսիք՝ սիրուն զաւակ .
Ես կերթամ կոր՝ անդի աշխարք,
դուռը չալել՝ ձեր մեղքով փակ:
Յուսամ յած՝ որ չեմ մինակ,
բայունելուն ալ՝ կայ ժամանակ .
Ես կըսպասեմ, ունիմ հաւատք,
դրան քովիկ՝ հանգչիմ ուրախ :

Մահ:

Դամ, ուր ես, չըլայ՝ վախես,
ըուն տրրդ չեմ, ելչին եմ ես .
Եղած վճրո՛ մահուն՝ դիտես,
հող դառնալու՝ կարդն եկաւ քեզ :

Ալ-

Արժան իրաւ՝ ըստուղապէս,
աշխարք կենալ՝ արժան չեմ ես。
այն կեանքն ալ՝ որ՝ երկար քշեց,
ապաշխարանք էր իսկապէս :

Ես որ դրախտն՝ էի տնտես,
դուրսը լացի՝ շատ դառնապէս .
ան դին երթալ՝ աս աշխարքէս,
շատ հազ կընեմ՝ ուրախերես :

Աշխարք ինծի՝ բանտ էր, գիտես,
լաւ է ելալ՝ անմեղապէս .
ինչո՞ւ պիտոր՝ վախնամ մտհէս,
ուր կըտանիս՝ հասկըցայ ես :

Ես, ու բարի՝ իմ զաւկըներս,
հոն կըսպասենք՝ մեր փրկչին հեղ .
Յիսուս իմ յոյս՝ իմ զաւակէս,
մեղխալըսել՝ կուգայ բանտէս :

Եայ :

Թէ որ իրաւ՝ է ատ ատպէս,
իս ալ առ, մահ, ած սիրես .
ես դաներ եմ՝ աս աշխարքէս,
քանի որ դուրս՝ եմ իմ դրախտէս :

Թող որ՝ չէ նոր բան՝ դալըդ մեղ,
հնուց կանոն՝ մը կըպահես .
հաղար տարի՝ նայեցանք քեղ,
հաղըր հոգւով՝ միշտ՝ հոգերնէս :

Մահ :

Կտակ ըրէք՝ որդւոց թուանց,
ասանկ նայիլ՝ միշտ, աս օրուանս .
երնեկ է նախ՝ արդար մարդկանց ,

ետք

Ետքնալ մեղքէն՝ զղջացողաց:
 Ովոր առողջ՝ հաւատք ու դործ,
 կաշառք կուտայ՝ ինձ առաջուց.
 Թող չիվախնայ ան՝ իմ դալուս,
 ուրախ սրտով՝ մութէն գայ լուս:
 Ք. ա գին մէր՝ իսաչի վրայ:

Ուր ես ով մահ՝ աշխարք աւրօղ,
 ուր է քու ուժդ՝ իմիր յաղթօղ.
 Եկուր իմ դէմս՝ գող սրտի դող,
 որ քեզընեմ՝ իմ ոտիցտ հող:

Մահ:

Ով ես՝ ով առ, առ, հրամանքդ,
 որ կըձենես կոր՝ իս ատանկ.
 ոչ մարդարէք, և ոչ արդարք,
 կըրցան մահիս՝ վախ տալ ասանկ:

Ք.:

Ես կեանք տունօղ՝ զաթը կեանք եմ,
 կենաց աղբուր՝ բուն ծնած եմ.
 Հօրըս կամօք՝ մարդ եղած եմ,
 որ մեռնելով՝ մահը մեռցնեմ:

Մահ:

Ճիմա ճանչցայ՝ քեզքու դիմացդ,
 որ միշտ էիր՝ և ես ածդ.
 խօսք ալ տունիր՝ քու սիրելեաց,
 դալխալսել՝ մահին ձեռաց:

Ք.:

Բան մը կըսեմ, պահես պիտոր,
 քեզ էմանէթ՝ տամ, իրեք օր.
 Ես քուն կըլամ՝ գերեզման նոր,
 ինչունան ելլամ, քուն ըրլաս խոր:

Բ.

Մահ:

Սահ :

Սահըդ՝ գիտցայ , է կամաւոր ,
մարդկանց կենաց՝ աւետաւոր .
մահիս մահն ալ՝ հասաւ այսօր ,
ասկից ետև՝ մեռնիմ պիտոր :

Քն :

Դուն ննջեցեալ՝ ես , չես մեռեալ ,
քեզնով մեռնօղ՝ կայ ուրիշնալ .
մահ հոգեւոր՝ պատուաօղ դալ ,
դժոխք լեցնօղ՝ չար ոխակալ :

Չեմ ըսեր , թէ՝ դուն միշտ ապրիս ,
ես որ մեռայ , դուն չի մեռնիս .
Երբ որ ըլսայ՝ վերջք աշխարիս ,
աշխարքէս ալ վերջասցիս :

Սբ ածածին :

Ուր ես , ուր ես , մահ , անուշքուն ,
ատենն եկաւ , քովս եկուր դուն .
իմ սրտիս բոց՝ սէր ծայրագոյն ,
կուղէ թռչիլ՝ մեր վերնատուն :

Սահ :

Ես պարտք մահու՝ հիճապ կընեմ ,
ամօթերես՝ ելլալ քու դէմ .
պարտք չունողիդ՝ քով , ի՞նչ ընեմ ,
մեղք ադամայ՝ չունիս կըսեմ :

Սբ կոյս :

Ստիկ ըրիր՝ սրբոյն սրբոց ,
իմ մէկ հատիկ՝ ածորդւոյս .
որ խլեցիր՝ զիմ աչքին լոյս ,
կամօք եկած՝ ի մահ մարմնոյս :
Չի մօտենամ՝ հիմա իմ դուռս ,

Գ ս

իս

իսալ առնել՝ նման որդւոյս .
պահէ մէօհրած՝ էմանէթ կոյս ,
իրեք օրէն՝ տուր կնքած դոց :

Մահ :

Թէ միւսաֆիր՝ ատանկ անցունոր ,
կուգաս իմ հին՝ խուզս ճգնաւոր ,
ատ ինձ փառք է՝ ու պարծանք նոր ,
սրտանց կըսեմ , հրամէ , եկուր :

Ուր է , ախ թէ՝ միշտ գտնընէր ,
ինծի ասանկ՝ միւսաֆիրներ .
որով մահիս՝ անունն աւեր ,
ամմէն աշխարք՝ փառաւորւէր :

ՄԵ կոյսն :

ԱԼ մի վախնար , վատանուն չես ,
երբոր մեռանք՝ որդիս ու ես .
թող որ՝ մէյ մէկ՝ պարծանք են քեզ ,
ամմէն արդար՝ մեռնելուն պէս :

Մահ :

Խօսքը՝ իրաւ՝ ճշմարիտ են ,
մարտիրոսներ՝ բուն վկայ են .
նախավըկայն՝ ամմէնք դիտեն ,
սանդուխտ , թեկղի , կոյսք էտեէն :

Նմանապէս՝ ինծի փառք են ,
սբ առաքեալք՝ քու էտեւէն .
տեսնամ , անոնց՝ զաւկըներէն ,
ո՞ր սբ հովիւ , ոչխարք կելլէն :

Մահ :

ԿԲեղի եկայ՝ տէր սբ գրիգոր ,
լուսաւորիչ՝ հայոց բոլոր .
ճառքըս գիր կայ՝ քեզ երկնաւոր ,

Սահին եկերը . 7 :

որ հրամայես՝ վեր գաս այսօր :
Եկուր հանգչէ՝ աշխատաւոր ,
նոր առաքեալ , վարդապետ խոր .
խոստովանող՝ մեծ , զօրաւոր ,
ոք մարտիրոս , և ձգնաւոր :

Լուսաւորիչ :

Աս օրս է ինձ՝ մենձ օր հարոնեց ,
թող պար բռնէ՝ հայաստան մեծ .
զերէ ած՝ իս մեծարեց ,
իր երկնային՝ հարսնիքն անտես :
Իս խալսոցուց՝ աշխատանքէս ,
չորս կերպ պսակ՝ ինձ վարձք պահեց .
չէ թէ էի՝ արժանի ես ,
իր բարի կամքն՝ ասանկ ուզեց :

Մահ :

Հրամէ ինտի , Երբ որ կամիս ,
ճամբայ ելլանք , երթանք առկից .
նախանձ կուգայ կոր՝ խաւարիս ,
որ լոյսդ՝ ի լոյս՝ զիս հետ տանիս :

Լուսաւորիչ :

Խիստ կարտորամ՝ սիրով սրտիս ,
շատ կարօտով՝ դէպ՝ ի երկինս .
ձառքըդ կուտամ՝ ըստեղծողիս ,
մենձ փափաքով , տէր , իմ հոգիս :

Մահ :

Տրդատ արքայ՝ բարի տեսանք ,
երկու կտրիչ՝ մէկ տեղ եկանք .
դուն յաղթեցիր՝ շատ մենձ բանակ ,
մարմնոյ , հոգւոյ , քեզ հակառակ :
Եսալ դիմես , որ՝ միշտ անանկ ,

յաղթօղ ելայ՝ ինչունան հիմակ .
քու հետդ ի՞նչպէս՝ գլուխ ելանք,
պարը ըրած՝ ասկից չելանք :

ՏՐԵՄԱԿ :

Բարով եկար, հաղար բարով,
եկ պագտը ինք՝ իրար սիրով .
վախկոտ մ'ըլլար՝ ետ քաշունելով,
կտրիչ ես նէ, եկուր իմ քով :

Մ ահ :

Ատանկ սրտոտ՝ մէյտան կանչել,
արմանք ու վախ՝ է ինձ ձգել .
դիտցար կը տրիչ՝ մահը յեղթել,
քեզ որ առաջ՝ դիտցար նետել :

ՏՐԵՄԱԿ :

Հապա չիյտե՞մ՝ ով խելացի ,
արդար մարդուն՝ քալուկ է ձի .
իրեն անմահ՝ զէնք խաչ ունի ,
վրայ կելլայ՝ ի մէյտանի :

Երնեկ կուտամ՝ ան սահաթի ,
որ խաչեալ տէրս՝ ձանաչեցի .
սիրով իս ալ՝ որ խաչեցի ,
հիմա սիրով իս կընդունի :

Մ ահ :

Եւ իրաւ որ՝ քեզ երանի ,
որ աստուծոյ՝ ես ընտանի .
խաչի՛, թրով, թագաւորի ,
թագաւորել մնաց յերկնի :

ՏՐԵՄԱԿ :

Փա՛ռք, ստեղծօղ՝ և տէր հոգւոյս ,
հոգի և կեանք՝ նոր, մեռելոյս .

Մահին սէյիրը . Դ :

37

որ հասցուցիր՝ իս աս ժամուս ,
քու քովեդ գալ՝ Ելալ շնչոյս :

Վարդանանք :

Հայտէ վազենք՝ մենք ալ ախպարք ,
մահու դիմաց՝ անվախ՝ հաւսարք .
վրայ կելան՝ հոս տեղ տկարք ,
ուժ չիբանիր , կոտրտին չարք :
Կտրի՛ Եղիք՝ ոք զօրավարք ,
զօրացարուք՝ քաջ զօրականք .
զօրագըլուխ՝ մեր՝ մեղի փառք ,
տէր է փառաց՝ յերկնային կառք :

Մահ :

Դող իս բոնեց՝ վախցայ ես մահ ,
վրաս ընկաւ՝ բուն մահիս վախ .
ով են ասոնք՝ ճակատ անմահ ,
որ կերենան՝ մահէն անվախ :

Վարդանանք :

Մենք Երկնաւոր՝ թագաւորին ,
ընտրած զինուորք՝ ենք Երկնային .
կեանքէ կելանք՝ անոր ուղրին ,
միայն մեռնողք՝ պարծանք ունին :

Մահ :

Ես ալ ձեզնով՝ կը պարծենամ ,
որ ձեր փառքին՝ պատճառ կը լսամ .
ասով ես ալ՝ յուսամ , մենծնամ ,
Երկինք Երկիր՝ ըլլայ մենծ նամ :

Պետրէանք :

Վեղալ յիշէ՝ մահ ցանկալի ,
պաակ բերել՝ մարտիրոսի .
հաղարներով՝ մեր զաւակի ,

մեղալ հասցուր՝ նը բանակի :

Մահ:

Տեսէք ձեզնէ՝ վեր նայելով,
Երկինք նստած՝ այն նը ժողով.
Ձեզ կընային՝ կարօտելով,
որ կատարեալ ըլլան թուռով:

Անդեանք:

Կեփի մեր սիրտն՝ ալ ծարւելով,
պաղըշոըկինք՝ մեր արունով.
Քանզի գինով՝ ենք մենք սիրով,
կրակ դարձեր՝ ենք աստուծով:

Մահ:

* **Բ**Եզ պատուական՝ նը ծերունի,
մահըդ պատուով՝ դէմըդ կայնի.
տարիք, բարիք, չափ հասունի,
քեզ աս սահաթ՝ վեր կըտանի:

Ճեր:

ԱՃ օրհնեց՝ իս քու ոտքով,
օրհնած ըլլայ՝ բարե՛դ իմքով.
ինծ նոր խանատ՝ քուսաւ յուսով,
ու տինձացայ՝ ատ միւժտէով:

Մահ:

Անանկ է նէ, երթանք թէզ թէզ,
նը հաղորդը՝ առածիդ պէս.
ած ալինծ՝ ապըսպրեց,
որ բարի ժամս՝ քուն բերեմքեզ:

Ճեր:

Սիրտ իմ պատրաստ՝ է քեզ ած,
միշտ նայելով՝ աս կատարած.
քու ձառքդ ինկնայ՝ քու ըստեղծուած,
չառ-

Մահին սեյիրը . դ :
չառնէ՛ քու մալդ՝ մարդ արարած :

Մահ :

Դրսուն քառսուն՝ տարուան քեամիլ,
կեանքիդ պտուղն՝ եկայ նայիլ。
Հասուն տեսայ , պէտք է քաղուիլ,
փրկչին նման՝ տարօք տանիլ:

Կապարէալ ճարդ :

Փառք իմ փրկչին , որ իս տնկեց ,
ջրեց , մեծցուց , սրտանց օրհնեց .
Ծող ինք քաղէ՝ աս իր ծառէս ,
կեանք իմ՝ ան կեանքն՝ որ պարզեց :

Մահ :

Ըրէ ինտի՝ կտակ վերջին ,
որով մարդկանց սիրտն ալ հանդչին .
մնաք բարով , ըսէ՝ աս դին ,
ելանք երթանք՝ մէկտեղ ան դին :

Մարդ :

Ատոնք առաջ՝ լըմնցուցի ,
աշխարս՝ իրեն՝ ես Ծողուցի .
ալ չեմ յիշեր՝ այլ ընտանի ,
ես որ փրկչիս՝ եմ ընտանի :

Տէր տէր կենաց՝ հայր սիրելի ,
քեզ կուգամ կոր՝ փափաքովլ լի .
խապուլ ըրէ՝ իղձըս սրտի ,
քու ծառադ եմ , ըրէ որդի :

Մահ :

Ով պատանեակ՝ ածավախ ,
միտքըդ արթուն , մ'ունենար վախ .
յանկարծ խրկեց՝ ած քեզ մահ ,
որ քուն մտնաս՝ հանդիստ ուրախ :

Գլուխ. ա:

Պատանի :

Ով չուզենար՝ անդին հանգչել,
բայց իսօլայ չէ՝ մէյէր՝ մեռնիլ.
մարդըս չուզեր՝ իրմէն քակուիլ,
դատաստաննալ՝ կուտայ իշկիլ :

Մահ :

Ես խօսք չունիմ՝ քու խօսքերուդ,
լաքին մահն է՝ պարտք ամունուդ.
միայն հաւտան՝ ինծ սիրելոյդ,
նազարն ես դու՝ քու աստուծոյդ :

Պատանի :

Թէ որ ըստոյդ՝ ատ դիտնայի,
սիրով աս կեանքս՝ կըթողուի :
թեթև երթալ՝ աղէկ չէ մի,
քան թէ հալուոր՝ շատ բեռով լի :
Հապա 'ի ձեռս՝ ըստեղծողիս,
տէր ած իմ, կըյանձնեմ իս .
ինծ ողորմ՝ քու ծառայիս,
կենաց բաժակ՝ տուր ծարաւիս :

Մահ :

Տղայ կայտառ՝ ու ցաւադար,
սիրով՝ ցաւիդ՝ շատ դիմացար .
եկուր տանիմ՝ քեզ նոր աշխար,
որ հոն հանգչիս՝ միշտ անդադար :

Տղան :

Աիրով կերթամ՝ ես կարօտած,
մտնալ 'ի դաս՝ աք հրեշտակաց .
իմ բարերար՝ տէր, և ած,
ինծ աս ճրագս՝ տունաւ վառած :

Մահ :

Սահին սեյիրը ։ Դ :

41

Սահ :

Հանգա օրհնեալ՝ զաւակ ընտիր ,
հօրըդ մօրըդ տունը մոռցիր .
աղուորութիւն՝ մը ցըցուցիր ,
զոր կըսիրէ՝ արքայն , գիտցիր :

Տշան :

Յիսուս յիսուս՝ անոյշ աղուոր ,
մանուկ եղած՝ իմ թագաւոր .
շուտով քեզի՝ դայի այսօր ,
քու քովըդ տուր՝ ինձ տեղ եղքօր :

Գուն :

Տեսիլք տեսայ՝ զարմանալի ,
չէ թէ երազ՝ քուն գիշերի .
ով որ ազէկ՝ կուտայ հոգի ,
անոր քունը՝ անուշ կ'եղնի :
Իսկ քուն մահուն՝ մեղաւորի ,
պատիճ մը նէ՝ անտանելի :
միայն ան է՝ զարմանալի ,
շատը կընտրեն՝ զայս չար լեզի :

Սահ :

Ես կըմեռնիմ՝ սրտիս ցաւէն ,
աս ծուռ ճամբաս՝ միշտ տեսնալին .
որ ամմէն մարդ՝ զաս որ գիտեն ,
խրատուելու պէս՝ բնաւ չեն :

Ետքը փիւշման՝ պիտոր ըլլան ,
դատաստանն որ՝ ահեղ ելլան .
Հիմա եկուր՝ տես ան ատեանն ,
որ հիմակ կուան , որ ան օրուանն :

ԳԼ.

Գ Լ Ո Ւ Խ . Բ :
Գ Ե Տ Ե Ս Ո Տ Ե Կ :
Ը Ե Ն Ք . Ա :

Ի՞նչպէս մէկիկ մէկիկ այ առջելը կելան
 մեղաւոր հոգիները :

Հրեշտակ :

Տէր, դատաւոր արդարութեան,
 եղաւ ահեղ՝ հրամանքիդ բան։
 քեզնէ խաւրած՝ էլքին մահուան,
 առաւ բերաւ՝ չար հոգին այն։
Ա :

Դուն ես կայէն՝ նոր ճանավար,
 պատուող ըզքու՝ անմեղ ախտար։
 քովըս պիլէ՝ մի մօտենար,
 դնա կորիր՝ աներեն չար։

Կայէն :

Ես չըսի՞ մի՝ քեզի, չար մահդ,
 իս մի տանիք՝ այ թախտ։
 դիտէի որ՝ ինծ մուստահախ,
 դժոխքն է միշտ՝ վախտով, անվախտ։
Ա :

Դուք ալ ճիւմհիւռ՝ ջրով խղդած,
 իմ բարկութեանս՝ արժան եղած։

Դա-

Դապասպանին ուշիւր : ա :

43

դացէք մենծ լիձ՝ հուր յաւթեանս ,
լողնալ այն ծով՝ քիւքիւրտ հոտած :

Ով որ ձեր մէջ՝ կար զզջացած ,
պահծու մնայ՝ հետ նախահարց .
յոյս ունելով՝ որ մեսիաս ,
կուգայ փրկել իր ոչխարաց :

Հրեշտակ :

Հապա ուր տեղ՝ տանինք , ով տեր ,
որ սողոմին՝ մէջն են էրուեր .
մարմնոյ պատիժն՝ որ՝ կրակ էր ,
հոգիներուն՝ ի՞նչ ես պահեր :

ԱՅ :

Այն անցաւոր՝ պատկերք մը ներ ,
որ մարմինը՝ հոն տեղ կերեր .
իսկ դժոխքին՝ կրակն անմեռ ,
հոգին կերէ , չի մեռցընէր :

Հրեշտակ :

Տէր , կըխըպնիմ՝ բերելքեղի ,
մարդ մը տըմարդ՝ ու անմարդի .
որ ճամբէ դուրս՝ միշտ եապանի ,
կեանք մը անցուց՝ կեանք անբանի :

ԱՅ :

Դնենք թէ դուն՝ լեռն ես բուսեր ,
քու ըստեղծօղդ՝ չէիր դիտեր .
թէ որ միտքըդ՝ շատ խապայ էր ,
կային իմ պարզ՝ օրինակներ :
Խղմատանքըդ՝ քեզ կոչնակ էր ,
սա բանս է գէշ , ընօղն է խեռ .
տուեր էի՝ քեզ ճրագներ ,
ինչո՞ւ անոնք՝ վառ չես պահեր :

Ե՞ւ

Ետապանի մարդ :

Առը ուսկից՝ սորվել կը լսար ,
Հոգւոյն բաները՝ շատ դըժար .
Երկինք միայն՝ աչքիս կուգար ,
չէ թէ ներաը՝ ինչ խորհուրդ կար :

Ա

Քուկին խօսքով՝ քեզմէ ընկար ,
Երկինք իս քեզ՝ խապար կուտար .
Դուն իս փնտռել՝ անհոգ եղար ,
Պնա՛ ինտի՛ ուսկից եկար :

Ետապանի մարդ :

Ես ուր երթամ՝ զուրկ՝ ի բարեաց ,
Թաթղած մեղքով՝ ծղբած չարեաց .
Հիմա չօդտէր՝ ինծ աս խրատս ,
Երբոր հայվան՝ եղայ՝ ի կեանս :

Ա

Համա դուն՝ ով փիլիսոփայ ,
Խսպաթ ընօղ՝ թէ ած կայ .
Դիտցար պատուոյ՝ իս ենթակայ ,
Ինչո՞ւ դործքով՝ չեղար վկայ :

Փէլէսոփայ :

Աղուս բերանս՝ կը զպը եցաւ ,
Երբոր քու դէմդ՝ ահեղ՝ տեսաւ .
առջի լոյսն՝ որ ինծ երեցաւ ,
Հիմա ետքի՝ մութը բերաւ :

Ա

Աչքիս պիլէ՝ մի երենար ,
Դու անզգամ՝ անած չար .
Դուն քու կամօքդ՝ որ կուրացար ,
արժան է քեղ՝ զընտան խաւար :

Ա

Անծը :

Իրաւ իրաւ՝ արժանի եմ,
որ չելալու՝ բանտը մտնեմ.
որ որպէս զի՝ մէրամս ընեմ,
իմ սրտիս տրն՝ ուրացեր եմ:

Աֆ:

Եկ փութիերէզ՝ ինձ համար տուր,
փուճ կուռքերուդ՝ հաղար ու բիւր.
ուր են, փրկել՝ չենիդար կոր,
քու խեղճ հոգիդ՝ մտամոլոր:

Կապաշչ :

Արդար յազմօղ՝ ես դատաւոր,
իսկ ես անխելք՝ շատ յանցաւոր.
քեզ թողուցի՝ կենացս աղբուր,
ու պաշտեցի՝ քար ու փատ չոր:
Ճարտար էի՝ գիտնալ աղունոր,
ես իմ անձիս՝ շահն անցաւոր.
աշխրքի խելք՝ տալով բոլոր,
հոգւոյս հասաւ՝ ասանկ չար օր:

Աֆ:

Փուճ էր քու ջանքդ՝ ով բարբարոս,
ջնջել ըզառւութ՝ պաշտօն կռոց.
սուտ պարծենցար՝ իմ ոք անունս,
ած գիտեմ, ըսիր՝ բերնուց:
Չէիր գիտեր, ինձ է մախսուս,
ոք և մաքուր՝ սիրու առաջուց.
ինչպէս պատիւ տունիր պղծոց,
որ անարդանք՝ է ինձ սրբոյս:

Բարբարոս :

Ճանչնալ ճանչցայ՝ քեզ տր մած,

պաշ-

պաշտել հոգւով՝ անհոգ եղած
ծառայելով՝ մարմնոյս կամաց,
հոգիս թուլցաւ՝ կամաց կամաց :

Արտեսնայի՝ որ է փառած,

թէմէն ու շէնք՝ իմ օրինաց.

բայց տեսնալով՝ որ է ուղածս,
սանքի ըլւնով՝ էի կապուած :

Հրեշտակ :

Վահը բերաւ՝ մէկ պատանեակ,
դև կըմանի՝ խիստ չար դաւակ.
գանկատ կընէ՝ լիրք համարձակ,
թէ ծընողքիս՝ է իմ յանցանք :

Ա:

Առաջ եկուր՝ եապանի ծառ,
էրելու փատ՝ արմատը չար.
Ես քեզ՝ ատոր չեմ քարկանար,
թէ աղէկ չեն՝ քու հար ու մար,
Հապա պատիճ՝ կուտամյարմար,
քեզի՝ քուկին՝ գործքիդ համար.
ուր է քարին, ձառքէդ կուգար,
դուն չիթողիր՝ ըրած մէկ չար :

Չար կառակ :

Ես անշնորհք՝ ու անհաւատ,
միտք չունէի՝ քարի, հաստատ.
սատանանաւ՝ կուտար խրատ,
չարիք գործել՝ ետքի խըրաթ :

Ա:

Ով ապերախտ, քան անշնորհք,
որ չես գիտեր, ի՞նչ է շնորհք.
քեզ սէրմիի՝ տուի ձեռօք,

դուն

դուն մըսխեցիր՝ զան եւելօք ։
Թէ պատօնէիր՝ հարըդ ու մարդ,
աստուծով ալ՝ կը լայիր մարդ ։
Թէ փնտոնէիր՝ իս քչէ շատ,
հարուստ կը լար՝ հոգւոյդ խաղնադ ։
Թէ պահէիր՝ բընական կարդ,
քեզ կուտայի՝ դերբնական վարք ։
ինծի հօր պէս՝ չի տունիր փառք,
դնա կորիր՝ խորթ, դիւն ձառք ։

Հընչակ ։

Ո՞էկ տեղ եկան՝ առջեղ այսօր,
սադուկեցիք՝ երկուք, հին, նոր.
մովսեմի դիրք՝ կը հաւտան կոր,
անմահուն՝ կը սեն, կայ որ ։

Ս ։

Աչքիս առջեւ ալ՝ մի հաներ,
դժոխքը տար՝ խորունկ տեղեր ։
որ հասկրնան՝ հոգին անմեռ,
յարուն ալ՝ դիտնան, կայ դեռ ։

Հընչակ ։

Լ մմէն հաւտէն՝ սա ավարայ,
կընէր զամմէնն՝ ալ մասխարայ ։

Ս ։

Չալը՝ չըռփը՝ քովը մի գար,
ես կրակ եմ, կերեմ քեզ չար ։

Հընչակ ։

Հրեայ նոր կայ՝ եկած, ջրֆուտ,
փարիսեցի՝ հին օղլու զուտ.
իսրայէլ եմ՝ ես, կը սէ սուտ,
մեսիայիս՝ տեսուն կարօտ ։

Ք ։

Իրենց հարցը՝ իս ցըցուցի,
ած մարմնով՝ լոյս ցաթեցի.
կամօք կուրաց՝ սատանորդի,
տեսնայ իս՝ մենծ՝ դատաստանի:

Հրեշտակ:

Ամմէն ազգէ՝ խաչապաշտի,
մարդ կայ, անուամբ՝ քրիստոնէի.
պազին պակաս հաւատք՝ ունի,
պազիին դործք՝ անհաւատի:

Քն:

Տեսէք տեսէք, որ նոյն եմ ես,
որ ինծ հաւատալ՝ տուեր եմ ձեզ.
Ես որ խուզի էի նախ հեղ,
ասլան դարձայ՝ հիմա խըռսէս:

Չէի ըսեր ձեղ՝ յայտնապէս,
թէ կը ճանչնամ՝ իմ ոչխըրներս.
ուր է սիրոյ՝ տամղան՝ ի ձեզ,
որ ձեր վրայ՝ կոխեցի ես:

Ինծ ո՞ր ըսել՝ փառք էր ձեզ մենծ,
խօսքը չընել՝ չար չէր մի մենծ.
Բնչ մնաց որ՝ չըրի ես ձեզ,
դուք ի՞նչ չըրիք՝ չարիք պէսպէս:

Դուն հաւատքիդ՝ էիր պաղած.
դու նորհաւատք՝ մէկդի փախած.
քու յոյսըդ փուձ՝ ումուտ կտրած.
դուն ալ սիրոյ՝ ճամբէն ելած:

Գիտես քու մեղքըդ մեղաւորդ,
չար խղճմտանք՝ է անմահ որդ.
ուրիշ խօսք ալ կայ մնացորդ,

Գ-

յա-

յարուե՞ օր՝ տեսնաք ըզորդ :

Մահ :

Փուշ փուշ եղայ՝ սահմըռկեցայ,
շըքի նման՝ ես փըճացայ .
խաթըր նայիլ՝ չիկայ , հախ կայ ,
դատաւորն է՝ վըկայ , հաքկայ :
Ով երե սնալ՝ նայիլ կըրնայ ,
երբ փառօք հօր՝ ատեան որ դայ .
ես իմ կամօքս՝ մեռնիմ հիմայ ,
որ ան ատեն՝ իս չի տեսնայ :

Քուն :

Ես ալ սաստիկ՝ դողով վախցայ ,
անանկ որ քուն՝ աչքս չիկայ .
հիմա այսչափ՝ որ արթընցայ ,
մէյմալ մըրափ՝ չըլայ որ դայ :
Հապա ախպար՝ հետըս նստէ ,
վախեմ , ետքի օր՝ հեռու չէ .
սովորական՝ քուն ինծ դայ նէ ,
դուն , կաղաչեմ , քովէս տրդէ :

Մահ :

Ես չեմ թողուր՝ քեզ , մի՛ վախնար ,
ալ քընանալ՝ դուն չես կըրնար .
աչք չիգոցած՝ հանգիստ մը առ ,
խելքըրդ գլուխդ՝ լսել համար :
Տեսնաս , ի՞նչպէս՝ կելայ արդար ,
ուրախ սրտով յատեան արդար .
իրաւ աս է՝ սէյիր պայծառ ,
ասով քիչ մը՝ սիրտ , հողի առ :

Ը Ե Ն Ք Բ :

Ի՞նչպէս կելքան արդար հոգիները այ առջեւ:

Հրեշտակ:

Արախերես՝ կուզայ քեզի .
աբէլ սանին՝ մեր՝ ոք հոգի .
որ խուռապաններ՝ ընդունելի ,
ետքը զինքնալ՝ զոհեց քեզի :
Ա:

Կենօք օրհնած , մահդ ալ օրհնած ,
պատակներ կայ՝ քեզի պահած .
հանգչէ՛ մէջ տեղ՝ լիմպոս ըստնած ,
ինչունան հոն դամ՝ ես տէր անմահս :
Ա:

Եոյ կատարեալ՝ յազդ անկատար ,
դու աշխաքի՝ նոր հիմն եղար .
աշխատանքիդ՝ վարձքը շատ առ ,
երբ մարդանամ՝ ած արդար :

Հրեշտակ:

Տէր , աբրահամ , քու բարեկամ ,
եկեր , տեսնալ՝ կրսէ , ցանկամ :
Ա:

Բարով եկար՝ դուն ողջառողջ ,
հաւատքի հար՝ յուսով հարուստ .
սիրով լեցուն՝ էր միշտ քու ծոց ,
դոդըդ լեցնեմ՝ դասք արդարոց :
Եւ դուն աղքատ՝ իմ , զազարոս ,

Դաստանին ուղիրը . Է :

52

սիրականիս՝ հանդէ՛ ի ծոց .

անցած գացած՝ քաշած ցաւոց ,

տեղը քեղ տամ՝ ուանծ խել մը հռու :

Ա:

Սրտիս սիրած՝ նը թաղաւոր ,

մեսիայիս՝ հայր ուխտաւոր .

քեղ վերցընօղ՝ այն աջն էր հօր ,

քեղմով կանգնի՝ շատ մեղաւոր :

Գիտես , մտիկ՝ ըրի՝ աղուոր ,

աղազանքիդ՝ մեղայի օր .

մտիկ ընէ՝ թող՝ մեղաւոր ,

դառնայ , ես ալ՝ դառնամ անոր :

Հրեշտակ :

Երդար արքայ՝ պարթևներուն ,

աւագ այր՝ նոր՝ օրէնքներուն .

սա՝ նը փրկչիդ՝ մարմնանալուն ,

նախ հաւտացող , կարօտ տեսուն :

Քա ած :

Բերէք փառօք՝ յերկնային փառս ,

ասկից ետե՝ իմ դուռս է բաց .

ով որ երկրի՝ աղէկ իշխած ,

իշխան կը լսայ՝ երկնից բարեաց :

Բոր ալ ունէր՝ նէ՝ ի մեղաց ,

համբերութեամբ՝ է այն մաքրած .

ածային՝ իմ լոյս դիմացս ,

արժանի՝ է՝ ստ իմ ընտրած :

Հրեշտակ :

Եսոր նոր եկան՝ մարտիրոսներ ,

կարմիր ու տաք՝ արուն ծոցեր .

Ետեն ալ զուարթ նը ծեր ,

Անտոն՝ որ շատ՝ սրբոց հայր էր։
Քն։

Մարտիրոսի՝ պէտք չէ տիվան,
տանը մարդուն՝ տան օթևան։

և ճգնաւոր՝ իմ ոք վկայն,
ըյւայ ներքին՝ խորհրդական։

Ամեն մէկուն՝ արժանաւոր,
թագ կըդնեմ՝ ես թագաւոր։
թէ ֆնէ՝ խուռմայ՝ պատկ աղուոր,
կտրիձներուն՝ տունէք բուլոր։

Աբ կուսանաց, որբեվարաց,
աշխարհական՝ արդար մարդկանց։
բաէք, ելիք՝ այն վերին դաս,
ուսկից դիւնանք՝ վար են ընկած։

Սարացէւ։

Ես իս կուտեմ՝ մահին քեաչեան,
ու կըջաթիմ՝ օդոց աղան։

զերէ արդար՝ հոգիք շատցան,
առանց պատիճ՝ երկինք կելան։

Դուք ալ դիւնանք՝ ինչ էք անհոգ,
որ համարձակ՝ անցք կըթողուք։

թօռ ձգեցէք՝ երկինք չընօք,
ինձ ավ բերէք՝ խելմը, չարեօք։

Դիւնանք՝ որ համան իլ պարպին։

Պէ հեյ չար՝ որ, վար ես ընկեր,
մենք քեզնէ շատ՝ խենդ ենք դարձեր։

որ չեն բանիր՝ մեր տուղախներ,
երբ խոնարհին՝ վերն է բացուեր։

Աղ չեղբինք մի՝ անտոնին,
որ թող չետանք՝ անցնիլ անդին։

Դապասպանին սեյթը . Է :

53

Նա պատռառեց՝ մեր աղը հին,
Ծուաւ գնաց՝ դէպ 'ի երկին:

Սադայէլ:

Ե՛յ, բ՞նչ կըսէք, ընենք մարդկան,
որ վար ինկնան՝ 'ի դատաստան.
Հալածօղներ՝ ալետ կեցան,
Հալածեալներ՝ որ սը եղան:

Առլրութենք՝ նզովք տեսան,
Եկեղեցիք՝ հաստատուեցան.
Նոր հնարքի՝ կըկարօտնամ,
մէկէն աշխարք՝ քանդելն է բան:
Հայտէ եկէք՝ մենք միաբան,
Հոգի մը տանք՝ անմիաբան.
Աէրը բառնանք՝ եղբայրական,
ածասէք՝ վերցած կըլան:

Դիմանչ :

Ազէկ ըսիր՝ չարին մէքեան,
մենք ալ գտնանք՝ ալ ուրիշ բան.
զէհիր թափենք՝ թուլ ցոփութեան,
որ զած ալ մարդիկ մոռնան:
Ասոր կօգնէ՝ առաջ երթալ,
չորս ետքերնին՝ յիշել չիտալ.
Հարանց վարքին՝ չի հաւատալ,
սուրբին, հրաշքին՝ վրայ խնտալ:

Միտայէլ եր հրեշտանիներով:

Հարերը, չար՝ խորհուրդ ըրին,
բայց աստուծով՝ խօ կըցրուին.
Երբոր մեզնէ՝ կարդով դրուին,
ըզգուշունք՝ ընդդէմ չարին:

Դուք պահապան՝ սը հրեշտակներ,

սիրով աշխարք՝ խօթեցեցէք սէր .
խայրէթ դէպ ՚ի աղէկ բաներ ,
որով կաւրի՝ ինչ որ դէշ էր :

Բայց դու ած՝ բարերած տէր ,
ցրուէ չարին՝ զայն տուզախներ .
տուր աշխրքի՝ նոր շնորհքներ ,
որ բազմանան՝ նորանց սուրբեր :

Գալուստին . Է :

Եկան որդիքդ՝ հայր աղքատաց ,
փափաքանօք՝ քեզ կարօտած .
հախը՝ կըսեն , դու ար ած ,
կտրէ մեզի՝ մեր զրկողաց :

Գալուստին . Է :

Որդեակք , եկէք՝ դուք հանգչեցէք ,
տանըս փառքը՝ վայելեցէք .
ատեն կուգայ , անհոգ կեցէք ,
արդար հախնալյայտնի տեսէք :
Բայց ձեր մէջնալ , գիտէք , կային ,
չի համբերօղ՝ եղած բանին :

Երթան լրվան՝ իր վըրանին ,
նոր բազնէքով , որ մաքրընին :

Չի մաքրընած՝ տեղ մը միջին ,
իմ քավոս գալ՝ կըլայ չերքին .
ոք եմ , ըսի , լսեր եին ,
դուք ալ եղիք՝ սը , ի՞նչ լրին :

Հրեշտակ :

Քանի դնաց , մ'ը , խիստ շատցան ,
ասանկ արդարք՝ բծեր վրան .
հէմէն որչափ՝ աղէկ կուգան ,
քիչ մը լէքէ միշտ կունենան :

Գալուստին . Է :

Ք:

Գիտեմ գիտեմ, ատ ատանկ է,
ինծ սրտերնին ալ յայտնի է .
կուզէք որ հոս՝ փորձն ալ ցըցնէ,
Կշառք բերէք՝ դործքի վէզնէ :

Պահապան հրեշտակը :

Տէր կաղաչեմ՝ սիրուդ համար,
աչք խփելով՝ ուղէ համար .
չէնէ, ուր է և մէկ արդար,
որ քու առջևուդ՝ ըսունի արդար :

Ք:

Ողորմութե՞ ատենն անցաւ,
արդարութիւն է՝ հոս, իրաւ .
աղաչանքդ ալ չէ անիրաւ,
արժանի սան՝ ունիս նէ, լաւ :

Սականան :

Արժան կըսուի՞ Պարասքեւի,
թաթիսած մեղքով՝ որ անթողիւ :
կշառքիս աչք՝ լեցուն է քի՞,
վէր չի վերնար՝ աս կողմ չարի :

Հրեշտակը :

Դուն պապանծէ, կըսէ քեղտէր,
ո՞ր տիվանն ես, չե՞ս մի գիտեր .
տե՞ս աս արունս, ու արցունքներ,
պարասքեւի՝ կողմն են ծանրեր :

Ք:

Ե՞ս որ արդար դատաւոր եմ,
ո՞րն որ հախ է՝ հախ կըկըարեմ .
մէկն որ զզջայ՝ ետքի ատեն,
սրտանց է նէ, ես կըմիրկեմ :

չ8

Գլուխ . բ :

Հրեշտակներ :

Դոգի մը նաև եկաւ , բարի ,
յանցանք ունի՝ բայց ներելի :

Դիմանք :

Թէ որ ատանկ՝ ներում ըլլայ ,
արդարութե՛ն ուր կը մնայ :

Քն :

Իմ անսխալ՝ Կշառքս յայտնի ,
յայտնի կը նէ՝ ում ի՞նչ կինկնի .
ըսածիս պէս՝ թող կը շառունի ,
ըսածն , ըրածն , խորհած սրտի :

Խելմ հրգին :

Տէր տէր արդար , և անաչառ ,
ես չեմ իծմով՝ արդարանար .
ինձ մէկ հատիկ՝ դեղ կայ , ու ճար ,
քո ոք արիւնդ՝ կենդանարար :
Իմ պարտքիս դէմ , աման , դուն առ ,
դիր մէկ կաթիլ՝ աս աչք , դայ վար :

Քն :

Ատանկ ըլլայ , ինձ որ ընկար ,
ինչպէս կեանքդ ալ՝ ինձ կը յուսար .
ներեցի քեզ՝ ի՞նչ որ մեղար ,
որ չարուն՝ չէր , մարդ տկար :

Հրեշտակներ , ուրիշին համար :

Աս խղճալիս՝ ի՞նչպէս ընենք ,
որու բանը՝ ծանար է , գիտենք :

Դիմանք :

Հոս ալ ունիք՝ յոյս մը ատանկ ,
որ լոյս հանէք՝ մութն ու վտանդ :

Հրեշտակ

Հրէշտակներ :

Հապա , կուգայ՝ կոր Մայր և կոյս ,
որ ձեր մութը՝ ցրուէ 'ի դուրս .
պաշտպան կալով՝ աս խեղչ հոգւոյս ,
որ ջերմեռանդ՝ էր՝ թաղուհւոյս ,

Դիմանք :

Դետին մօնանք՝ խաւար հոգիք ,
մայր լուսոյ է՝ գթած սաստիկ .
Երթանք խաբենք՝ մենք ըզմարդիկ ,
որ պաղ ըլլան՝ կուսին , անմիտք :

Ածանայրը՝ եր որդւոյն :

Իմ միածին՝ որ դատաւոր ,
արդար 'ի բանս՝ բանդ ահաւոր .
խնդիր մ' ունիմ քեղիկ ասօր ,
որ ինծ շնորհես՝ աս պարտաւոր :

Ապերախտ էր՝ շատ , իրաւ որ ,
բայց ջերմեռանդ ալ ինծ , քու մօր .
որով նաև՝ չաւրեց բոլոր ,
քեղի իւրզմէթն՝ արժանաւոր :

Քն :

Գիտես Մայր իմ , քեզ կը լսեմ ,
բայց տիվանին՝ մէջ , կակուղ չեմ .
արդ արգելք կայ՝ խնդիրքիդ դէմ ,
դիզած մեղքեր . ես ի՞նչ ըսեմ :

Ածինքն :

Իմաստութեան՝ քո՝ կու յանձնեմ ,
միայն զասի՝ փրկեալ տեսնեմ :

Քն :

Քո կուսական՝ կաթիդ տամիան ,
որ ինձ տուիր՝ տղակութեան :

ըլլայ ասոր՝ դեղ փրկութեան :

ըլլայ, ըլլայ՝ Մօրըս րիձան :

Արդար ըլլայ՝ և դատաստան,

թող այն հոգին՝ երթայ զընտան :

ինչուկ զլտէ՝ զինքն 'ի փըռան ,

որ աբ մտնայ՝ սրբոց սրբան :

Հրեշտակ՝ ուրիշներու համար :

Տէր, ասոնք ալ՝ խել մը հոգիք ,

քուկին վէզնէդ՝ մտան հիմիկ .

պակասաւոր՝ սանքի ոսկիք ,

աբ սիկքէով՝ ընտրած անձինք :

Ք:

Իմ ընտրութեանս՝ ամենայն բան ,

չափով, կշռով, համրանքով կան :

ուստի ով որ՝ պակաս կուղան ,

հեմին երթան՝ հալին փօթան :

Չըսի՞մի ես՝ յաւետարան ,

թէ ծեծ կուտէ՝ պակսող ծառան :

մէկը շատկեկ , մէկն ալքչեկ ,

իրենց գործոց՝ չափուն նման :

Բանտ կըմտնայ՝ մարդ պարտական ,

որ վճարէ՝ պարտքը լըման .

չելլար ըսի , թէ որ չիտար :

ետքի ըստակն , որ հասկըցան :

Տէ ասիկակ՝ քիչ մը թէմպէլ ,

քիչ մը քեօթէկ՝ երթայ ուտել :

Անիկակ շատ՝ պէտք է ծեծել ,

անկից ետե՝ կըլլայ ներել :

Աս ալ դըէք՝ տաքուկ փօթան ,

որ խալը ըլլայ՝ իմ մաքրարան :

Անի

Անի մանայ՝ պաղ պուղիսանան,
պաղած սրտին՝ իր քաւարան:
Ուրիշներն ալ ասոնց նման,
առնեն իրենց՝ փայը լըման:

Անջեցեալ հոգիները :

Տէր, արժանի ենք՝ իրաւի,
մենք, անողորմ՝ աս քէօթէկի.
բայց ողորմած՝ սիրո քո բարի,
դութ ցըցընէ՝ բարեկամի:
Իրաւ տանջանքս այս ըզդալի,
մեղաց կեօրէ՝ շատ չէ մեզի.
մեր աւելի՝ սիրոը կերի,
որ քու սիրուն՝ տեսդ է հեռի:

Մէկը :

Ես ըդիտցայ՝ աշխարքն իքէն,
որ հոս ասանկ՝ է, վեր խելքէն.
ուստի ինչ որ՝ ձամքուս պէտք են,
քիչ բան առի՝ առատ ձեռքէն:

Մէկալը :

Ես ալ խօլայ՝ կըկարծէի,
հոս վճարել խուսուր պարտքի.
ուստի սիրով ալ չիտարի,
եկած խաչերն՝ տարոց տարի:

Ուրել հը :

Ես ան մաքին՝ վրայ էի,
թէ հոս՝ շատ շատ՝ մնամ օր մի.
մէկը չեկաւ՝ ինը տարի,
որ ինծ ըսէ, ելի՞ր ասկի:

Ուրել հ'ալ :

Հապա ես ի՞նչ պիտոր ընեմ,

որ տան տարի՝ պէտք է, կարծեմ։
Տարուր տարի՝ մնամ, վախեմ,
հիշելալիք՝ չունիմ, չըսեմ։

ՄԵՒԻՆ ալ։

Ես թողուցի՝ հոգուս համար,
խել մը ժամուց՝ որ ճար ըլլար։
մէրասխօրներս՝ չե՞ն մի հոգար,
որ հիշ ժամէն՝ խեր չեմ տեսնար։

ՄԵՒԻՆ ալ։

Ես որ խարիպ՝ ու խեղճ էի,
բան մը թողուլ՝ ճար չունէի։
ասով յոյսը՝ կտրեմ պիտի,
ինձ ալնոյն տէրն՝ ինքն ողորմի։

ՀՐԵՎԱԿԻԾ՝ ԱԷՒԻՆ։

Ուրախ ըլլայ՝ սիրտ քո այսօր,
որ իմտատ կայ՝ քեզ մասնաւոր։
բայց էւելօք՝ շատ շահաւոր,
քու առջի դործքդ՝ են կամաւոր։

ՄԵՒԻՆ ալ։

Միփթարանք՝ քեզ դուն ալ տուր,
վաղը կրակդ՝ մարի պիտոր։
պաղըշտըկօղ՝ հասաւ քեզ ջուր,
ողորմութիւն՝ աղօթք մաքուր։

ՈՒԵՒԵ ՖԵ։

Լուսաւորւէ, լուսաւորւէ,
մութ տեղ նստած՝ դօւն շատոնցմէ։
քեզ լուս ցաթեց՝ տէր երկնքէ,
մութը հեռու տարաւ քեզմէ։

ՀԱԴԻՆ։

Տեսնամ պիտոր՝ այսօր յանկարծ,

Պատառապանին սէյիրը . Է :

լուսի երես՝ լոյս մեր դիմացա .
թէ սալթ քուկին՝ ձայն աւետեաց ,
ուրախացուց՝ զիմ սիրտ տրտմած :

Հրեշտակ :

Ելիր ելիր , ի՞նչ պառկեր ես ,
ասկից ետև՝ կենդանի ես .
ինքըն յա՝ լոյս տունող մեղ ,
իրեն լուսը՝ ձենեց ըզ քեղ :

Ուրեւն հոգի հը :

Կարծեմ , մօտ է՝ օր յարութեան ,
ես դեռ դոցուած՝ կամ աս զընտան .
ախ , ուր է օր՝ ազատութեան ,
ողորմեցէք՝ որդիք մարդկան :

Ուրեւն երը :

Չատ չեղաւ որ՝ դուն հոս եկար ,
սպասօղներ՝ կան շատ երկար .
կըլայ որ՝ դուն , որ ուշ մտար ,
շուտով ելլամ՝ մեր հետ , ախպար :

Հրեշտակ :

Ճայտէ ելիք , ով որ մնաց ,
աշխարք հասաւ՝ ի կատարած .
դուք դէպ ՚ի դուրս ելած չելած ,
՚իողին ձանը՝ կըլաք լըսած :

Ը Ե Ն Ք ։ Գ ։

Յարութիւն Մեռելոց :

Ք ։

Խկաւ հասաւ՝ վերջ աշխրքիս,
իմ առաջուց՝ դրած վախտիս.
Հորս դին՝ խապար տրունի խօսքիս,
սաստիկ ձանով՝ մենծ պոռույիս :

Աշխարք բոլոր՝ թող ոտք ելլայ,
ըստեղծողիս՝ հետ՝ մուրաֆայ.
որ հախ, նէ հախ, յայտնի ըլլայ,
մարդ չի դտունի՝ որ հոն ըլլայ :

Գաբրեել:

Փող այ՝ ես կը չալեմ,
յայտնի ձանով՝ ձեղ չաւ կրնեմ:
Ելիք մեռեալք՝ գերեզմանէն,
տիվան եկէք՝ բոլոր մէկէն :

Հրեշտակ:

Վս ի՞նչ արմանք՝ զարմանք բան է,
մեր արքային՝ ի հրամանէ.
աչք մը դոցել՝ բանալ չեղաւ,
երկինք երկիր՝ մէկտեղնը է :
Կան որ՝ հողին՝ ծոցէն ելան,
կան որ՝ ծովէն, կերած ձկան.
հոգիք՝ իրենց մարմին՝ մտան,
իրենց մալին՝ նոր տէր եղան :
Բոլորին ալ այսօր արքան,

պիտի

պիտի ցուցվի՝ տէր և իշխան .

իրաւ աշխարք՝ կը լսայ վէրան ,

բայց կը շնուռի՝ վերն՝ իր վըրան :

Մահ :

Ուր ես ախալար՝ դուն՝ քուն թմրած ,

հասկըցա՞ր մի՝ չեղածն եզած .

տես արթնցուց՝ մէկէն յանկարծ ,

փողը զամմէնն՝ իմ քնացած :

Քուն :

Թմրածութիւն՝ ուր կը մնայ ,

ուր աշխարքս է՝ տակնուվրայ .

կարծեմ քուկիդ ալ սուտ մահանայ ,

մահիդ քունը՝ անմահանայ :

Մահ :

Իրաւ՝ աս է՝ վերջի վայրկեան ,

երկուքիս ալ ըստոյդ մահուան .

Է պարէ ետքի՝ շունչիդ արան ,

սէյիը ըրէ՝ ինչ բաներ կան :

Իս կը փնտուեն՝ հիմա բոլոր ,

խենդերն՝ որ տամ՝ քուն իրենց նոր .

չեւնքի վճիռ՝ կայ ահաւոր ,

վախէն կը տեն , ախ , մահը ուր :

Ես ալ հեռու փախչիմ , զահէր ,

որ նախ երեսս՝ չէին նայեր .

Հախ մուստահախ՝ իրենց աս էր ,

մահի երես՝ ալ չեն տեսներ :

Քուն :

Կաղաչեն կոր՝ լեռը բլուր ,

թէ ծածկեցէք՝ մեղ ասանկ օր :

Լեռներ կը տեն՝ վէրաններու ,

ծածկոյթ եղիք՝ դուք չարերու :
ուր մենք՝ յահեղ տեառըն տեսու ,
հայած մաշած՝ նստանք մոխրու :

Անոնք ձայնիս՝ դէմ՝ ձան կուտան ,
մենք քանդենք կոր՝ ինչ շենք որ կան :

Մահ :

Մէյմալ նայէ՝ կրակէ չայ ,
սէլի նման՝ բերէ կոր խայ .
որ զամմէն աղտ՝ աշխրքի բայ ,
քիւքիւրտի ծով վաթէ , վայ վայ :

Աւ ուր մնաց՝ իզ թօղ շենքի ,
դիմացկուն բան՝ ամուր , սանքի .
բոլորն եղաւ՝ հաւսար գետնի ,
ինչպէս առաջ՝ առանց զարդի :

Քուն :

Ի՞նչ կըխօսիս՝ չեմ հասկընար ,
կիւռիւլթիւ շատ , լսել չիտար .
երկինք երկիր՝ անցած իրար ,
խենդ եմ դարձեր , ետքը չիդար :

Մէրմէռ քարեր՝ կոտրտեցան ,
թիւլպէ՝ խուլէ՝ նառ բացուեցան .
վերէն վարէն՝ ձաներ կուդան ,
գուռում գոչում՝ աշխարք կուլան :

Մահ :

Տես , հողին ալ փորն է բացուեր ,
դժոխք իր խորք՝ դուրս է փսխեր .
մարեխի պէս՝ չար հոգիներ ,
երկրի վրայ՝ սօղուլճաններ :

Տգեղ մարմնով՝ մեղաւորներ ,
թանձը ու կոպիտ՝ սևերեսներ .

Դ**Հաւ**

Դապատականին սեյէրը + գի:

63

Հապա հոգւոյն՝ կերպարանքներ,
ալդարշելի՝ են հոս եղեր:

Քառակ:

Ամբուրա՝ նայիլալ՝ չի քաշեր,
երկրիս վրայ՝ աս գէշ բաներ.
Երկինքը կայ՝ աղուոր տեսքեր,
սբց՝ ընտիր՝ ըռինտ դասեր:

Ի՞նչպէս աղուոր՝ կրթուչտին,
անապական՝ առած մարմին.
ուր խառախուշ, ուր աղաւնին,
ուր հրեշտակի՝ է խանատնին:

Մահ:

Ալպէտք եղաւ երթալ ինծի,
զերէ մեռաւ՝ կեանքն ոփի.
թող ես մեռնիմ, կեանք միշտ ապրի,
չարն է միչտ չար, բարին՝ բարի:

Քառակ:

Ես ալչուան՝ ըս կտրեցի,
ալ մարդու հետ՝ քուն չի կապուի.
ալ ջուր չառներ՝ կոտրած թէստի,
չուխուռն ընկած՝ չարիս կըդադրի:

Կայէն:

Ես, ուր է մահ, ուր է չար քուն,
կըխածնէ կոր՝ իս որդն անքուն.
դատապարտուած՝ շատ դարերուն,
ի՞նչպէս առաջն երթամ վերնոյն:

ինծ աս տիվան՝ է չարագոյն,
չար տանջանքէն՝ բոլոր հոգւոյն.
դիմացն ելլալ՝ իր աստուծոյն,
անտանելի՝ է չար մարդոյն:

Ե e

Յաւա

Յատա:

Դս աւելի՝ եմ սկերես,
փրկչս առջև՝ ելամ ի՞նչպէս .
չեմ ուրիշ չար՝ ծառայից պէս ,
հապա մատնիք՝ գող, իր տնտես:
ի՞նչպէս տեսնամ՝ անոնց երես ,
որ թագաւոր՝ են իմ դասէս .
ախ, ի՞նչ ամօթ՝ կը լլայ ինձ մեծ ,
աշխարք որ իմ թքնայ երեսս :

Սերոն. Դեկոս. Դարիշվահանոս .

Մահսիմանոս . և այլն :

Եմ խախքութիւնս՝ է քեզնէ մեծ ,
ինչպէս մեղքս ալ՝ են մեծամեծ .
անչափ հրաշք՝ տեսեր եմ ես ,
չեմ հաւտացեր՝ հիշ, կուրի պէս :
Ասլան էի՝ գառներուն դէմ ,
որ փառատեմ, զիբենք՝ ուտեմ .
ի՞նչ մենծ ամօթ՝ պիտոր կը եմ ,
լոյս երեսնին՝ երբոր տեսմեմ :

Զար յուշիանոս :

Իռու չարութիւնդ ալ բան մը չէ ,
ուրացողիս՝ մէյ մը նայէ .
ես դարձած եմ՝ սարկաւագէ ,
ինծի պէս չար՝ դև եղած չէ :
Կամօք իմ տէրս՝ ինքեար ըրի ,
զինքն՝ իր ծառայքն՝ հալածեցի .
այսքան չարիքն՝ որ գործեցի ,
ի՞նչպէս ելլամ՝ իր տիվանի :

Սիմոն հախարդ :

Հարեաց ամանս՝ ես ծեր կախարդ ,

Պատպաստանին սկյերը . Շ :

67

Եմ չարաչար՝ ամօթապարտ .

որ դիտնալով, ո՞ր բանն է պարտ,

քարսիրտ եղայ, պինդ չար՝ ու խարթ :

Մոլորութեանց՝ առջի արմատ,

աղանդներուն՝ տունօղ խրատ .

Տերտիկոս ծուռ՝ ու կոյր ինատ,

շատին կորուստ՝ բերի շատ վատ :

Դիմանք :

Ձաներնիդ վար առեք խենդեր,

ձեղնէ էւել շատ կան չարեր .

մէյտան Ելէք տեղն է եկեր,

տեսնանք՝ գէշին ո՞ր դասն է վեր :

Դուք որ բնութեամբ՝ մարդ էք տկար,

մենք ձգեցինք՝ ձեզ տուզախ չար .

մէյ մէկ ձրադ՝ էինք մենք վառ,

չարութենով՝ դարձանք խաւար :

Սարայէլ :

Պապանծեցէք՝ փը ճախօսներ,

մարդ, սատանայ, անզգամներ .

ձեր ամմէնուն՝ բոլոր չարեր,

իմ չարութիւնս՝ չի կշռէր :

Ես արուսեակս՝ վերին կարդով,

պատուվ էի՝ այ քով .

տսչափ ալքախ՝ եղայ իծմով,

դուք ամմէնքդ ալ՝ իմ պատճառով :

Խղճմանք :

Կո՞հ եմ, ալ ի՞նչ ըսեմ ձեզի,

որ աշխատանք՝ չէք տար ինձի .

դուք ձեղ եղաք՝ շահատներ քի՝,

խօսք չի մնայ՝ խղճմանքի :

Հապա հետրս՝ տիվան եկէք ,
ու հոն տեղը՝ ինծ համ տուէք .
Ես ձեր ետև՝ կայնիմ , աղէկ ,
որ եախանիդ՝ փակչի իմ ձեռք :

Երինս , և երիւ :
Ես ալ վզկայ՝ աստրդներով ,
աշխարք վկայ՝ արարածով .
Խղճմտամնքին՝ դէմ կայնելով ,
կորան ամմէնքն՝ իրենց կամքով :
Երկինք երկիր՝ բարիքներով ,
աղէկութիւն՝ ըրինք քանց ծով .
բայց դուք չարեր՝ չարիքներով ,
ձեզնէ եղաք՝ նամքեու նզով :

Պահապան Հրեշտակ :

Աըվկայենք մենք ալ իրաւ ,
որ մեղաւորն՝ փատ չոր եղաւ .
ինչ խրատ որ՝ մեզնէ առաւ ,
իլի անկածալ՝ չի դրաւ :

Աւելինչ պէտք է՝ շատ խօրաթայ ,
ուր ած կայ՝ ներքին վկայ .
ան՝ որ գիտէ , ձեր սիրոն ինչ կայ ,
ամմէն մէկիդ՝ փայր կուտայ :

Արտարները :

Հիմա կը լսայ՝ փափաք մեր հին ,
երբ հին , նոր՝ գիրք կը կատարումին .
մարդարէներ՝ հին օրէնքին ,
առաքեալներ՝ նոր կտակին :

Աս օրւընէս՝ երկինք սարսին ,
թող որ աշխարք՝ աշխարհային .
բայց ած՝ որ՝ է մեր կողմին ,

Ալլահ

Դրապաստանին սեյէրը :

69

Վախ մը չունինք՝ ամենեին :

Փառք՝ մեղ ծովէ խալքառղին,

աս իլիմանս՝ վեր բերողին.

Մատիաքն առաւ՝ բոլոր, հոդին,

մարմնով նման՝ արեգակին :

Ակրպէստ՝ կայսեր ենք՝ դիմացնին,

որոնք քէ Փով՝ մեղ իշխեցին.

ած կուտայ՝ իր հախերնին,

ինքն է մեր հախ՝ արդար բաժին:

Ը Ե Կ Բ Դ :

Ետքի դատաստանին տիվանը :

ՄԵԽԱՅԷԼ:

Պողն որ գոչեց՝ գաբրիէլի,

աւետեաց հետ՝ էր ահուելի.

աղէկներուն՝ ձան միւժտէի,

գէշերուն՝ գէշ՝ խապար չազի :

Կուգայ հովիւն մեր երկնաւոր,

որ իր ոչխարն՝ ընտրէ այսօր.

արդ դուք հրեշտակք՝ երկրի ճանչւոր,

չարն ու բարին՝ զատ դրէք նոր :

Տէր թագաւոր՝ նստի աթոռ,

երկնի երկրի՝ մէջ տեղ աղուոր.

արդարք սաղ դին՝ զարդք երկնաւոր,

չարեր սոլ դին՝ դետին չոփ չոր :

Գաբրիէլ:

Թագաւորի՝ սանձախն, հավան՝

ե Յ

ԱՐ

որ խաչն՝ ելաւ, տես, երեան։

ինքն ալ կու դայ կոր՝ մեսիան,

իր հօր փառօք՝ մարմացեալ բան։

Աթոռ դրուի՝ մօտ արքային,

ածամայր՝ մեր սուլթանին։

առաքեախներ՝ կարգով նստին,

պետրոսի հետ՝ բուն տիվանին։

Միջայել:

Երկնից ասկէր՝ սէրասկէրներ,

դուք մէջ առէք՝ ըզնը դառներ։

դուք ալ դիւանց՝ պիղծ պէօլիւկներ,

ձեր մէջն առէք՝ սև քէչիներ։

Աջուղողով սիրու ամմէնուն,

իրեն ժողվի՝ հիճապներնուն։

ըլթ մը չելլայ՝ սուս կենալուն,

անկած կախեն՝ հախ բաներուն։

Քան:

Վտիկ ըրէ՝ երկինք զարդով,

փայլուն աստեղք՝ քու սուրբերով.

դուն ալ անկած դիր՝ աշխարքով,

խարապ եղած՝ երկիր՝ մեղքով։

Որդիք ծնայ՝ լի շնորքով,

որ մէծցընեմ՝ ետքը փառքով։

իմ առջինեկ՝ հրեշտակք՝ հոգւով,

պզտի զաւակ՝ մարդիկ, ձեռքով։

Մենծերն առաջ՝ իս թոթվեցին,

իրեքին մէկ՝ պոչով օձին։

բերնի շողիք՝ սադայէլին,

վար թափեցան՝ իր կրակին։

Զար հրեշտակներ՝ ատանկ կորան,

Պատրաստանին սեյելը • բ : [71

իսկ բարիներ՝ մառքի հասան .
մնաց որ՝ ազգ՝ տկար մարդկան ,
վարձքով՝ երկինք՝ տավելթ եղան :
Բայց աժտէրէն՝ զէհրոտեցան ,
մեղքով իծմէն՝ օտարացան .

շատ դեղ ըրի՝ հիւանդութեան ,
մարդարէներ՝ օրէնք որ կան :
ինչուան անձամբ՝ ես մարդ եղայ ,
ածային՝ պէտ , հոդ տարայ .
շատէն խեր մը՝ որ չի տեսայ ,
իմ ընտրածներս՝ ինծ ձառք կուտայ :

Առաջեանել :

Արդար է բանդ՝ ով բանդ ած ,
ասկէ հախ բան՝ ուր է լըսուած .
խօսքը իրաւ է՝ տէր փառաց ,
հախը ըսիր՝ հասարակաց :

Մեջայէլ :

Ալնայիք կոր՝ երկինք երկիր ,
դատաստանին՝ հախն ու կը շեռ .
տեսէք ո՞րչափ ծանտը է երկիր ,
իր չարեօքն , որ՝ չի կշառուիր :
Աշխարհք կշռած՝ վերին կարդով ,
պակաս եկաւ՝ անբաւ բանով .
հասարակաց՝ պակսութենով ,
որ մեղապարտ են տիրոջ քով :

Չար սատանան՝ դիւանքներով ,
ու դիւազգեաց՝ մարդիկներով .
աղէկի տեղ՝ գէշ ընելով ,
ապերախտներ՝ բիւր հազարով :

Քառ:

Ասոր նման՝ կընեմ պայծառ ,
ամմին մէկին՝ հախը արդար .

օրէնք քննեն՝ ուր օրէնք կար ,
անօրէնն ալ՝ տեսնայ իր ճար :

Մահին կեանքին՝ գրեանք բացուին ,
իմ անսիս ալ՝ գըրածս լցուին .

աշխարք վկայ՝ մենծ գերքըս հին ,
էն մենծ վկայ՝ Հայր , ոք Հոգին :

ԽՍՀՄ պահ:

Տէր դատաւոր՝ արդարութեան ,
օրչնեալ ած՝ Ճշմարտութեան .

իմս ալ լսէ՝ վկայութեան ,
խղճմատանքի՝ սրտից մարդկան :

Խօրատ տուի՝ ես պիտուական ,
ամմին մէկին՝ որ հոս տեղ կան .
մտիկ ըօրին՝ ընտոր անբան ,
հիմա կերին՝ կուլան կողբան :

Հըւշակները :

ԱՅ՝ ած մեր յաւիտեան ,
տէր զօրութեանց՝ մէկ հատ իշխան .
մեղչի դրի՞ր մի՝ պահապան ,
վըրակեցու՝ հոգւոց մարդկան :

ԱՅս ասոնք՝ որ աջ դիդ կան ,
անկաճ դնօղ՝ եղան մեղ սան .
իսկ քէչիներ՝ ձախակողմեան ,
առսըղ ու խեռ՝ գըտնըւեցան :

Դիմանչը :

Մենք ալ զաւակք՝ հօր ստութեան ,
Ճորով խօսք տանք՝ Ճշմարտութեան .

շե-

շիտակն ըսենք՝ ասանկ տիվան,
մենք նախանձօղք՝ էինք մարդկան։
Որ ըլլայ թէ մեր տեղն ելլան,
վար ձգելու՝ դրինք ճամբան։
տեսանք, խօլայ՝ հետեւեցան,
մեր խաբեբայ՝ մոլորութեան։

Արտարները:

Տէր, հախ կուզենք՝ հասիմներէն,
չար մարդկանց հետ՝ սատանայէն։
զէհիր կաթէր՝ չար գաղանէն,
իր գործակիցքն ալ՝ աս, ան՝ են։

Մեղ անողորմ՝ չարչրկեցին,
աս դէշ մարդիկ՝ որ մարդ չէին։
ըռզակ ու կեանք՝ բոլորովին,
աս հայտուտներ՝ կըլթալէին։

Քա:

Եւյ, պղնծէ՝ սիրտ, սատանայ,
եամախներով՝ որ հետըդ կայ։
ձեղ օխտը խաթ՝ էօձ կըմնայ,
որ գլխընիդ՝ հիմա կուդայ։

Ով հալածօղ՝ օձ թունաւոր,
արուն ծծող՝ անմեղ եղբօր։
դնա կորի՞ր՝ աչքէս այսօր,
հալածունելով՝ միշտ դլխակոր։

Եա անիրաւ դու՝ յառուտուր,
որ ծծեցիր՝ կեանքը եղբօր։
քեզի արդար հախ՝ ամ է որ,
միշտ բանտ մնաս՝ խեղճ չքաւոր։
Դու բամբասօղ՝ օձ լեզու սուր,
միշտ խածիրծօղ՝ անունն եղբօր։

Խախք

խախք ու խաւեր՝ եղիք այսօր ,
և յաւիտեան՝ սատանին դուռ :

Դուն խաբեթայ՝ ու կեղծաւոր ,

որ պղտորած՝ խմցուցիք ջուր .

իմ բարկութիւնս՝ քէսկին ու նոր ,
խըմէ , հարբէ , խելացընոր :

Դուն անառակ՝ նախատինք հօր .

դուն գարշելի՝ մօր թուքումուր .

գայթակղութիւն՝ տոճիր բոլոր ,

թէքէռմէքէռ՝ ընկիր՚ի խոր :

Վկայ եղիք ինձ՝ իմ դիմաց ,

դուք առաքեալք՝ աթոռ նստած .

ո՞ր իմ պատուէրս՝ ո՞ւր են պահած ,

քէչի թախըմս՝ մեղաւորաց :

Պետրոս :

Ե՞նչ որ ըսին՝ նք մարգարէքդ ,

ի՞նչ որ ելաւ՝ քու նք բերնէդ ,

եկեղեցիդ ալ՝ մեզի հետ ,

քարոզեցնէ , ըսին անպէտ :

Պօղոս :

Իրենց տրը՝ մէկ դի դրին ,

ու չար օձին՝ մտիկ ըրին .

քեզ չիսեպօղք՝ թող սայպըւին ,

կտրուկ թրով՝ քու նք բերնին :

Յովհաննէս :

Աիրու գանձը՝ չի պահեցին ,

հնուց , նորանց՝ մէօհրած կրկին .

ուստի գտան՝ մուստահախնին ,

որ քըշպըւին , չէ թէ սիրուին :

Յահոբոս :

Մեռեալ հաւատք՝ ծառ փուտարմատ,
սիրոյ պտուղ՝ չունէր հաստատ.
փուճյոյս՝ վրան՝ տերեւապատ,
ընկաւ, եղաւ՝ ամօթ խաթ խաթ:

Անդրեաս :

Համբերութիւն՝ տէրտի տէրման,
ծոյլը կարծեց՝ դեղը զեան.
խրատ քաղել՝ չուղեց իւրեան,
խաչին համբ՝ չառաւ բերան:

Փելիպոս :

Կամօք կուրեր՝ ոտքով ընկան,
քո լուսաւոր՝ համբուղ վրան.
ետքը կելան՝ սուտ տժդոհան,
թէ լոյս չառինք՝ ողորմութեան:

Թառջնոս :

Պէօլիւկ պաշի՝ աս խենդերուն,
թավուղ խուշի՝ հպարտ թռչուն.
միտք չէր դնէր՝ դրածներուն,
թէ սրդողած՝ եմ լեռներուն:

Մագնես :

Օձի ձագեր՝ եղբայրատեաց,
եղան սիւրիւ՝ նախանձոտաց.
չեխ լսելու՝ արժան եղած,
դուն չար՝ ինչու ես չարացած:

Բարթուղիմոս :

Բարկութիւնն ալ՝ որ անիրաւ,
արդարութիւն մը հիշ չըրաւ.
միայն արժան, է՝ և իրաւ,
որ սրդողիս՝ բարկութիւն լաւ:

Թառ

Թւադէռ :

Արդար պատիճ՝ ծուլին ան է ;
որ յաւիտեան՝ հաց չիդանէ .
ծանտըր անէ՛ծք՝ ալ դրած է ,
ով որ զօռով՝ բարին դործէ :

Յանի ալիւան :

Չատ չեխեցին աղահներուն ,
գիրք՝ հին և նոր՝ օրէնքներուն .
անդահ զաւակը՝ սիւլիւկներուն .
թողմիշտ ծծեն՝ իրենց արուն :

Սիմոն կանաացի :

Կերուխումի՝ ծառայօղներ ,
դերի եղած՝ խենդ բախածներ .
արդարութեան՝ իշտահօրդներ ,
միշտ անօթի՝ մնան մէյէր :

Մագանեա :

Աղտեղասէր՝ բղջախոհներ ,
պատիճ գտնան՝ պատուհասներ .
կրակ անմար , ու որդ անմեռ ,
ճէլլատ դիւանց՝ ըլլան ընկեր :

Քա :

Զեր չարիքը՝ գիտցաք չարեր ,
խելահաս էք , չէք տղայ՝ ծեր .
մտուընիդ ալ՝ կըքանամ ձեր ,
որ պարզ տեսնաք՝ միտք չեղածներ :

Տեսէք ամմէնք՝ ըդ ձեր վրայ ,
ինչ պակառութիւն՝ վրանիդ կայ .
ամմէն մէկն ալ՝ ըզձեզ տեսնայ ,
ամմէնքդ ըլլաք՝ իրար վըկայ :

Ասէ

Արտարները :

Աս ի՞նչ քաշուածք՝ է սոսկալի ,

բոլոր աշխարքս՝ եղաւ հայլի .

ամմէն մարդուն՝ դէմք կերեւի ,

ի՞նչ վարք ունի՝ չար ու բարի :

Բարիներուն՝ բանը բարի ,

չարին չարիքն՝ անտանելի .

բարիներուն՝ չարք կաւրի ,

չարին բարիքն ալ՝ կաւրըլի :

Մեղաւորները :

Մեր բանն է խախք՝ ու խայտառակ ,

հէմմէն շուտով՝ գետին մանանք .

այնչափ բեռան՝ տակը ընկանք ,

որ չենք նայիր՝ մէկին յանցանք :

Իսկ դէպ՝ ի վեր՝ անկարելի ,

աչք վնացընել՝ դատաւորի .

սուրբերուն ալ՝ ոք երեսի ,

նայիլ մահ է՝ չարացածի :

Ք. թ. :

Ես դատաւորս՝ ձեզ ներելով ,

ատեն տունի՝ համբերելով .

շահ մը չեղաւ՝ ձեզ իմ սիրով ,

ատելութիւն՝ մնաց ձեր քով :

Ուկալիտ մեղքը՝ սեռումուր էր ,

ողորմութեամք՝ կըմաքրունէր .

դուք անողորմ՝ ըլլալով ձեր ,

ինձ չիթողիք՝ որ ցցնեմ սէր :

Ողորմութիւն՝ դիրքըս կըսէր ,

դատաստանիս՝ պարծանք է ձեր .

աւետարանս ալ՝ զբած էր ,

տունէք ,

տուէկք, թէմիզ կըլլայ բաներ։
 Անով արդարք՝ արդարացան,
 ի՞նչ ունէին մեղք քաւեցան.
 իրենք որ ինծ ողորմեցան։
 ողորմութեանս՝ հանդըպեցան,
 Հապա եկէք՝ օրհնեալք իմ հօր,
 ժառանգեցէք՝ փառքըս բոլոր։
 շատոնց պատրաստ է, չէ թէ նոր,
 արքայութիւն՝ ձեզ երկնաւոր։
 Ինձ ատենով՝ տուիք հաց ջուր,
 տուն տեղ՝ հագուստ՝ պիտանաւոր։
 Տիւանդ տեսնալ՝ էկաք շատ օր,
 բանտ որ մտայ՝ էկաք ան օր։

Արդարներ։

Տէր բարերար՝ նը թագաւոր,
 գուն մեզ էիր՝ երախտաւոր։
 մենք ի՞նչ ըրինք՝ չենք դիտեր կոր,
 քեզի բարիք մը, ե՞րբ, և ուր։

Քն։

Ստոյդ կըսեմ՝ ձեղ, ո՞ք ոչխարք,
 իրաւ էղաք՝ ինծ բարերարք։
 եղքար եղքօր՝ ըրածնիդ վարք,
 ինծի էր այն՝ պատիւ և փառք։

Դուք ձախակողմ՝ սւերեսներ,
 միշտ ճամբէ դուրս՝ խև քէչիներ,
 գացէք կորիք՝ անիծածներ,
 յաւիտենից՝ հուր՝ կրակներ։

Ուր են ամմէն՝ սատանաներ,
 իրենց հետն ալ՝ հետեւօղներ։
 Որովհետեւ՝ հացի ջրի,

կարօտ ըրիք՝ իս իրաւի .

Չողորմեցայք՝ երբ մերկ էի ,
խարիպ թողիք՝ ի մէյտանի :
հիւանդ էի , զընտանն էի ,
մէկ դի դացիք՝ պղինծ աղի :

Մեղադրները :

Տէր , Ե՞րբ՝ քեզ մենք՝ կարօտ տեսանք ,
ու Ճար մ’ ընել՝ ոտքըդ չեկանք .
ուր երեցար՝ որ չիտեսանք ,
ու խզմէթիդ՝ խըսմէթ չեղանք :

Քա :

Ստոյդ կըսեմ՝ ձեզ , ասիներ ,
գետինն անցէք , սուտ չեմ ըսեր .
ինչ որ չըրիք՝ իրարու սէր ,
ինծի չըրիք՝ անողորմներ :

Գաբրիել :

Եմենակալ՝ ամմէնուն տէր ,
եղաւ ինչ որ՝ քո հրամանքդ էր .
արդարները՝ կեանք դացին վեր ,
անմահ ինջան՝ մահն ալ չարեր :

Արդ ինչ հրամես՝ պիտոր , տըղոց ,
որ ըստի պէս՝ տեղ են՝ լիմառու .
մեղք ադամայ՝ դըպաւ անոնց ,
ալ մեղք չունին՝ իրենց դլխոց :

Քա :

Անոնց վիճակ՝ ըլլայ արդար ,
որ ան վիճակ՝ մնան , հոն տար .
մեղք որ չունին՝ պատիժ չիգար ,
որ կուտըրունի՝ մեղաց համար :
Բայց բարիք ալ չունին իսպաւ ,

որ վարձքը տամ՝ իրենց յարմար .
անանկ է նէ , սեպուին օտար ,
առանց պատիժ՝ մնան միշտ վար :

ՃԱՆՈՒՑՈՒՄ

Բանասագեղի՝ Հարդաշուներուն :

Կիմա ի՞նչ բան՝ մտքեն կանցնի ,
անո՞ր , որ է՝ մարդ խելացի .
որո՞ւն , պէտք է՝ որ նախանձի ,
աղէկ ու դէշ՝ երկու դասի :

Աս ալ գիտնաս՝ որ դեռ ըստի ,
չարն ու բարին՝ ամեն անձի .
եկուր մտնանք՝ ան սէյիրի ,
թէ դժոխքին՝ թէ երկնքի :

Ետ մի քաշուիր՝ վարի դռնէն ,
որ սոսկ մտքով՝ պիտոր ցըցնեմ .
հապա նայէ , ըլլայ ատեն ,
որ դռն մեղքով՝ չելլաս բանտէն :

Առջի բերան՝ լսենք աս դին ,
խորին խօսքեր՝ մեղլիմպոսին .
ետքը դժոխք որ կըբացուին ,
ան քեզի չէ , է անզեղին :

Գ Ե Ր Ի Խ . Գ :
Գ Ե Ր Ա Խ . Բ :
Ո Ղ Բ . Ա :

Հանելուկը հերեայի՝ լիմպոսի հետ :

Հիւրեայ :

ՏԵ Մ Լիմպոս , բանաստեղծն՝ ի՞նչ ըրաւ ,
որ ոչի՞նչ , մեղք ու մահն՝ ալ , մեռաւ .
Ես իրեն՝ սըրդողանձ՝ եմ , իրաւ ,
որ իս ալ՝ գըրքի մէջ՝ չի դըրաւ :
Ուստի ես՝ չերևցած՝ բանաստեղծ ,
եկայ ձեզ՝ գանկըտիլ՝ աս գըրքէս .
Տիվանով՝ ասչափ որ՝ վախ ձգեց ,
որչափ վախ՝ պիտոր գայ՝ Դժոխքէս :

Լիմպոս :

Տէ հայտէ , կորսըւէ , սուտ երադ ,
մեր քովը՝ տեղ չիկայ՝ քեզի , ցած .
մենք որ հոս՝ մեր հալին՝ ենք նստած ,
չենք ուզեր , տեսնալ ալ՝ մեզ չիդաս :
Սիալմամք՝ դըռներնիս՝ կը չալես ,
դուցէ մեզ՝ դժոխքի մարդ՝ կարծես .
Խոր տեղկայ՝ շատ խորունկ՝ քան ըղմեզ ,

Զ Է

ան

անդունդին՝ էն օրթան, ան կուղես։
Հիւրեայ։

Ես անկից՝ եմ փախեր՝ արտորնօք,
դժոխքն որ՝ կը դոցուներ՝ Տիմածուկ։
ըլլայ թէ՝ հոն բռնեն՝ իս արդեօք,
հոս առի՝ հեք ու շունչ՝ մինակուկ։
Կաղաչեմ, մի՝ քը շպէք՝ ձեր դռնէն,
մարդ չունիմ՝ տուն տունօղ՝ աշխըքէն։
ոչ երկինք՝ կը նդունին՝ իս վերէն,
ոչ երկիր՝ աւերած, զատ ձեղնէն։

Լիմպոս։

Քու խօսքովդ՝ դուն յայտնի՝ քեզ կը նես,
որ խարիպ՝ միւսա Փիր՝ խըռլը չես։
Թէ շինծու՝ քու խելքէդ՝ եղած ես,
այ ըստեղծած՝ բան մը չես։
Քեզ կուղեն՝ փճախօմ՝ մարդիկներ,
հոմերոս, ովրատէս, ովիդներ։
դուն անոնք՝ հիւրեայովք՝ ես խաբեր,
մէկ պիտոյ՝ հոգւոյ բան՝ չես խօսեր։

Հիւրեայ։

Աս ի՞նչ ձուն՝ իմ գլխուս՝ բերի ես,
խախք եղայ՝ սղոց ալ՝ ո՛հ, ասպէս։
մասխարայ՝ երազներ՝ կար երեսս,
մուստահախ՝ իս զարկին՝ իմ երեսս։
Իրաւ որ՝ ես բան չեմ՝ իսկապէս,
հապա սուտ՝ մտքի շէնք՝ իմ խելքէս։
Ուրուահան՝ իս գիտեն՝ բուն ձայնէս,
որ իւրեայ՝ երազ է՝ յայտնապէս։

Լիմպոս։

Երբոր որ՝ աս ատանկ՝ է, գիտես,

առէ կորիք , խալբերայ , դնա թէղ .
քեզ՝ ոչինչ , իս՝ շիմուս , կըճամսւս ,
օրեայ եմ , կորսըւէ՝ օրթայէս :

Խոր դժոխք՝ մահ անմահ՝ ճայիղ քեզ ,
հզն նորանց՝ ճար ըրէ , որ մտնես .
որոնց որ՝ դործակից՝ չարեաց ես ,
մասնակից՝ ըլլալու լայըխ ես :

Հիւրեայ :

Աղէկ է՝ փճանալ՝ հիւրեայիս ,
քան դժոխք՝ յաւիտեան՝ էրէ իս .
թող իրենք՝ սուտումուտ՝ շինողնիս ,
իրարու՝ միս ուտեն՝ առանց իս :

Առակներ՝ դրելով վրանիս ,
անառակ՝ վարք ցուցին՝ աշխարքիս .
Էօտ լեղի՝ մեղրի հետ՝ ապուրիս ,
խառնեցին՝ խըմցուցին՝ ճահիլից :

Կուապաշտք՝ ինձ խորունկ՝ հիմ դրին ,
առասպել՝ մասաներ՝ մէթ ըրին .

շատն ընկաւ՝ ան վարպետ՝ տուզախ հին ,
որ լարեց՝ չար աղուէս՝ սատանին :

Գայլեր ալ՝ գառներու՝ հագուստով ,
ջարդեցին՝ շատ խուզի՝ ուսուլով .
ոք գրեանք՝ պատթալ էր՝ մարդկանց քով ,
գարշելի՝ գէշ գրեանց՝ պատճառով :

Ուր թողունք՝ առասպել՝ քաշուածքներ ,
անառակ՝ խայտառակ՝ արձաններ .

Հիւրեան ալ՝ որ տեսնայ՝ ասանկներ ,
խպնելով՝ կըփախչի՝ հեռուներ :

Իսկ անմեղ՝ պարզամիտ՝ ճահիլներ ,
նայուածքով՝ շուտ կառնեն՝ զէհիրներ .

առենով՝ կիմանան, որ չար էր,
շատ կուտան՝ սէպէպին՝ նզովքներ :

Լիմու:

Տէ գնա՛, քեզ ըսինք, շուտ ասկից,
մի խօսիր՝ չե լըսած՝ բաներնիս.
ըըլայ թէ աղտոտի՝ անկածնիս,
այն բանով՝ որ լըսել՝ չէ ճայիզ:

Ալ աղէկ է լսել՝ ճայն վայից,
որ կուգայ՝ դժոխքէն, տակերնիս.
մենծ խրատ՝ է անի, որ չինկնիս,
մենք չինկանք, հանդարտ է՝ սրտերնիս :

Հի-բեայ:

Անոր ճանն՝ առնելալ՝ կըսոսկամ,
դժոխքնալ՝ իր ճանէն՝ ճշգոհան.
ես հէմէն՝ աղէկ է, վերջանամ,
չեք ըլլամ, ինչպէս որ՝ հիշ չիկամ:

Ո Դ. Բ. Բ.:

Սատանաներուն վայնասունը :

Սադայէլ:

Ա Երջապէս՝ խենդի պէս՝ ցընորած,
յուսահատ՝ բանտիս մէջ՝ կամ դոցուած.
յաւիտեան՝ առանձին՝ իմ քաշածս,
դժոխքին՝ դժոխքն է՝ անիծած:
Հիշ չիկայ՝ հասկըցօղ՝ իմ տէրտիս,
թէ ի՞նչպէս՝ անհուն է՝ ցաւ սրտիս.

բուն

Դժոխնակն ակտը . Է :

85

բուն բարւոյն՝ հակառակ՝ թշնամիս ,
իմ դեմ՝ ես չեն եմ , դիրտ չարիս :

Դիմանք :

Մենք դիտենք՝ որ ծով է՝ քուկին ցաւ ,
մերինով՝ չափելով՝ սուտ իրաւ .

բայց քեզի՝ արժան էր , օխ եղաւ ,
անհուն չար , որ մտքեղ ալ՝ չանցաւ :

Աս դժոխք՝ բացուեցաւ , լեցուեցաւ ,
քու ձառքով , մեզի ալ՝ դէշ եղաւ .

մենծ գազան՝ ապստամբ՝ անիրաւ ,
ցկնեցիր՝ լակուներ՝ բիւր անբաւ :

Սարայել :

Զզալու՝ կամք չունիմ՝ իմ էօմրիս ,
չար կամօք՝ իմ ծնած՝ աս չարիս .

ան է իւրս՝ իողդզդող՝ իմ հոգիս ,
որ չեղաւ , աւրեցաւ ուզածնիս :

Մարդ տկար՝ ինձ յաղթեց՝ ասլանիս ,
անսըներ՝ մը եղան՝ բիւր բիւրիցս .

վեր ելան՝ ու նստան՝ իմ տեղիս ,
ես ասանկ՝ խոր անդունդ՝ կամ գերիս :

Դիմանք :

Ի՞նչ շահ էր՝ քեզ անշահ , կոյր՝ յիմար ,
մեռցընել՝ շատ հոգի՝ անհամար .

ո՞յ՝ հետ կըռունիլ՝ չարաչար ,
՚ի հարկէ՝ քեզ ասանկ՝ խոց կուտար :

Մենք ալ խօ՝ բազմութի՝ խելագար ,
քու խելքիդ՝ հաւտացինք՝ ով թշուառ .
մեզ կուրցուց՝ մեր հոգւոյն՝ ախտ խաւար ,
մեր կամօք՝ հոս ինկնալ՝ վերէն վար :

Ախուվախ, թռու ինծի, ու ձեզի,
գէշեղաւ, բայց եղաւ, վայ մեզի.
փուժ լացէք, ողբացէք, շահ ուսկի՞։
յաւիտեան՝ շահ չիկայ՝ անշահի։
Հաչեցէք քան բզշուն՝ կատաղի,
մաշունեցէք՝ միս կերեք՝ իրարի.
թափեցէք՝ ձեր սրտին՝ եօտ լեղի,
տանջելով՝ աս մարդիկ՝ դժոխքի։

Ի՞նչ օդուտ՝ չարքկել՝ ճէլատի,
զանոնք որ՝ կերին կոր՝ կրակի.
տանջելով՝ կրտանջինք՝ աւելի,
ծեծելով՝ կըծեծունինք՝ իրաւի։
Որչափ որ՝ ֆիթ տունիք՝ նախ չարի,
անչափ ալ՝ հանդիպած ենք՝ չարի.
հիմա ալ՝ որ փետտենք՝ ի բանտի,
աւելի՝ փետ կուտենք, աս յայտնի։

Սղոված՝ անիծած՝ դիւանքներ,
ի՞նչ կուզէք՝ նէ, եղիք՝ դուք չարեր.
աս է հոս՝ բան ու դործ՝ իմ ու ձեր,
չարքրկել՝ չարքրկիլ՝ խելքէ վեր։
Կրակ տալ, ու կտրիլ՝ կրակներ,
երելով՝ երուիլ, ախ, մահ ուր եր.
քֆրտել, ու դուրս տալ՝ գէշբաներ,
այ՝ դէմ կոիւ, ինատ մեր։

Այ անգութ՝ անօրէն՝ խելառ դու,
ով կըբնայ՝ ասանկ բան՝ քաշելու։

աս սիւրիւն՝ հոս բերօղ՝ չե՞ս մի դու ,
տէ՛ հանէ՝ մեզ ասկէ՛ կենէ դու :
Ճար ճարէ՛ բանտի դուռ՝ բանալու ,
որ փախչինք՝ 'ի ձեռաց՝ աստուծոյ .
չէ նէ , քեզ , երեսիդ՝ կըսենք , ծօ՛ ,
կըսպաննենք , օր առաջ , սատկելու :

Սարայել:

Հէյ շաշլարն՝ խոռօղներ՝ դոռովի ,
ծառ ընկած՝ կըմնայ՝ ուր կիյնի .
հոս մոնօղ՝ ելլալիք՝ ալ չունի ,
եղածն ալ՝ ըլլալիք՝ ունի՞ մի :
Փախչելու՝ ճարմը որ՝ տեսնայի ,
ես ձեզմէ՝ շատ առաջ՝ վազէի .
մեռնելու՝ հնարք մը՝ դտնայի ,
ինքիրմէս՝ սատկէի՝ կերթայի :

Դիմանք:

Հիւ որ չէ , դանք դիւանք՝ միաբան ,
անէծքով՝ քարկոծենք՝ զաս դազան .
պը՛ռէ պիղծ՝ լի չարեօք՝ դէ՛շ աման ,
դարշելի՝ միւսիւպէթ՝ դիւական .

Մութին մութ՝ քիւլհանի տեղ՝ տաքտան ,
միշտ երիս՝ ուր կերիս՝ բուն օրթան .
քեզ դիւանք՝ ու մարդիկ՝ որ հոս կան ,
ոտից տակ՝ կոխկըռտեն՝ յաւիտեան :

Ո Վ Բ . Գ :

Դատապարտեալ մարդկան թշունառութիւն :

Միաբերան Գոսում Գոյսում :

Ի հիւահար՝ դարձածնիս՝ աս զընտան ,
մեր գլխուն՝ չարիք լանք՝ մէկ բերան .
ով որի՞ն՝ է տէրտին՝ հոս տէրման ,
ուր ամմէն՝ մարդ կէրի՝ իր բեռան :
Կանզըռուտենք՝ միատեղ՝ խառնակ ձան ,
անանկ որ՝ դիւանք ալ՝ շատ վախնան .
վախ ափսոս , վայ գլխուս , ախ աման ,
աս ի՞նչ ձուն , ի՞նչ կըրակ , ո՞ւֆ աման :

Մէջ :

Չաներնիդ՝ քաշեցէք , իծմէն չարք ,
լսեցէք՝ իմ քաշածս՝ ով անկարդք .
խշնշուկ՝ խաշունիմ կոր՝ ի կըրակ ,
կըլափիմ՝ ներս ու դուրս՝ հակառակ :
Թէփէէս՝ ինչուկ վար՝ ոտից տակ ,
թաղուած եմ՝ փռան մէջ՝ այլանդակ .
կըտապկիմ՝ թավայ ձուկ՝ միշտ տաք տաք ,
պապակիմ , ուր է ջուր , մատի ծագ :
Որդ մը նաև՝ անողորմ՝ խղճմտանք ,
կըխածնէ՝ կը կրծէ՝ սրտիս ծակ .
անպտուղ՝ զղջումնալ՝ տըտիպ խակ ,
կըտըրտէ կոր՝ աղիքս , որ է հախ :
Վախնալու՝ երազներ՝ սոսկալի ,
խեղդդող՝ տալզաներ՝ են ծովի .

սատանին՝ երեսն ալ՝ ահոելի ,
մըզրախ է՝ երեսիս՝ թշուառի :
Կրակէ՝ զինձիլով՝ աս բանտի ,
կապկրպած՝ է մարմինս՝ խասխաթի .
Փալախայ՝ տէյէնէկ՝ զապիտի ,
հոգւոյս ալ՝ կըյեղմէ՝ ինատի :
Յոյս չունիմ՝ խալըսիլ չար գերի ,
կըքըքրեմ , կըպոռամ , շահ չունի .
ախուվախ , մահ ըլլար , կուզէի ,
յաւիտեան՝ հոս կենալ՝ կըլլայ մի :

Ուրեւ ճ :

ԽԵՆԴ ես՝ որ խենդումենդ՝ կըխօսիս ,
նոյն բաներ՝ պակաս չէ՝ գլխընիս .
դուն մեզնէ՝ աւելի՝ ի՞նչ ունիս ,
ամմէնքս ալ՝ գտեր ենք՝ պատիճնիս :
Իմ քէսկին՝ կրակիս՝ չի նայիս ,
խելքէ դուրս՝ կըտաղէ՝ իմ հոգիս .
անոր հետ՝ ցուրտ մրնալ՝ հաւտա ինձ ,
պաղ ու պուղ՝ տարտարոս՝ դժոխքիս :
Մէյ մընալ՝ մութ խաւար՝ պատեց իս ,
առանց լուս՝ փուս տուման՝ գիշերիս .
կըմարիմ՝ անօթի՝ ծարաւիս ,
չեմ կրնար՝ դիմանալ՝ խոստուկիս :
Խըռսէս ալ՝ ճաթիլ մը՝ կայ սրտիս ,
անանկ որ՝ ողջ ուտել՝ կուգայ իս .
կճոտալ՝ ի՞նչ շահ է՝ ակռայիս ,
կրկին ցաւ՝ կեւելնայ՝ իմ փայիս :

Մէին ալ՝ աւելի չար :

Երաւ որ՝ դուք խենդ էք , խելառիք ,
որ ատ ձեր՝ քաշածին՝ սալթ կերիք .

թէ ատանկ՝ տանջանքներ՝ դուք ունիք,
ալ իմ չար՝ տանջանքիս՝ խօսք չունիք:
Դուք չարեր՝ մէկ քանի՝ մեղք ըրիք,
ես վեց խաթ՝ աւելի՝ մենծ չարիք.
ալ ասկից՝ պատիժու ալ՝ հասկըցիք,
որ վեց խաթ՝ ծանոր է, ու սաստիկ:

ԳԵՂԻՆ ԳԵՂԻ :

Հապա իմ՝ քէօթէկս ալ՝ չինայիք, (օֆ)՝
չարուե՝ կշառքով՝ կշառուինք.
ուրիշն՝ մեղքն որ էր՝ ճիւճէճիկ,
իմըս տէ՝ պալապան՝ պէթ մարդիկ:

Չար ծնօղս :

Ամմէն մարդ՝ ձեր ճրւէն՝ կը կախուիք,
ես ուրիշ՝ պարտք ունիմ՝ միշտ տալիք.
պատուհաս՝ ինծ եղան՝ գէշ որդիք,
թող քաշեն՝ իմ քաշածո՝ գարշելիք. (ա՛հ):

Հոգեւոր ծնօղս :

Հապա ես՝ հոգեւոր՝ հայր էի, (վայ)՝
ինծ պատիճ՝ ունեցայ՝ շատ որդի.
ձառք տալով՝ ուրիշն՝ որ չինկնի,
ես ընկայ՝ թոռի մէջ՝ կենդանի:

Աշխրչէ հառավարներ :

Իս ապա՝ ով արդեօք՝ պիտի լայ, (ուֆ).
վայ գլխուս՝ որ գլուխ՝ մենծ եղայ.
աշխրքի՝ հըրամօղս՝ ավարայ,
ամմէնուն՝ ճէրիմէն՝ իմ վրայ:

Եհեղեցնայ հառավարներ :

Ինծ՝ ալ մենծ՝ վայնասուն՝ կըմընայ, (վայվայ).
որ հովիւ՝ հոգեւոր՝ գէշ եղայ.
քանի որ՝ տանջանքներ՝ կըշատնայ,

Օ ժօխիքն սէյիբ + հի :
աս ծովիս՝ իս կառնէ՝ ֆուռթունայ :

93

Մէծապոտ :

Աշխրքիս՝ մեծութ ծարւելով, (ան) .
Հոս դըտայ՝ գէշ մատէն՝ մեզքերով.
Խողի պէս՝ աղտոտ քան՝ խառնելով,
լաղքմի՝ մէջ ընկայ՝ իմ պօյով:

Աշխատ :

Անհամբեր՝ ու ճշդոհ՝ ըլլալով, (վախ) .
շատ շնորհք՝ խայպ ըրի՝ խաղնայով.
Կեանքըս ալ երկինքս ալ ծախելով,
չար դժոխք՝ դնեցի՝ կրակով:

Դիմանք :

Հերիք է, չեխէ կոր՝ սաղայէլ,
քանի մէկ՝ շներու պէս՝ հաչել.
Հերիք է՝ իր անձին՝ միան ուտել,
ի՞նչ է ատ՝ վայնասուն՝ վայ կանչել:

Մարտին :

Ճէյ անդութ՝ ու կապուած՝ դաղաններ,
կըրնամք մի՝ մեր լեզուին՝ կապ դներ.
չարչարկել՝ մեզ՝ իզին՝ էք առեր,
քաշածնիս՝ դուք քաշել՝ չէք դիտեր:

Դիմանք :

Վըշ, մըրսի վրանիդ՝ խելառներ,
մերին քով՝ սէֆայ է՝ ճէֆան ձեր.
մեզի պէս՝ որ մարդն է՝ չարչարուեր,
բայց այն՝ որ՝ մեզ նման՝ դև չար էր:
Վտոր փորձն՝ ալ տեսնալ՝ որ կուզէք,
դժոխիս՝ խորունկ տեղ՝ վար եկէք.
Հոն իր թախան՝ է դրեր՝ սաղայէլ,
իր քովն ալ բարեկամք՝ առաւել:

ՈՂԻ

Ո Ղ Բ . Դ :

Թուքումուր ու ծեծուփետ
չարագլուխներուն :

ՍաՌԱՅԵԼ :

Ճեղ տեսնամ՝ իմ զօռթլան՝ պալատան,
հին մարդիկ՝ պատուաւորք՝ իմ սուֆրան .
խմեցէք՝ բարկ դինի՝ ձեղ արժան,
դինովցէք, խենդեցէք՝ յաւիտեան :
Ձեր կերած՝ ապուրին՝ ձեր խելքէն,
չարաչար՝ ձեղ խոցէ՝ մեղք՝ թիքէն .
նոյն փուշեր՝ բոց սրտի՝ ձեղ վառեն,
քիւչանիս՝ կրակն ալ՝ չի մարեն :
Թագ դրէք՝ մեր Բէլայ՝ ներըովթի,
կրակէ՝ քարերով՝ դժոխի .
կոնակն ալ՝ քէրաքէ՝ ալէֆլի,
ձառքը փատ՝ եապանի՝ իշպանի :
Ճե՞ծ տուեք՝ արունով՝ վըլացուի,
մարմինն ալ՝ հոգին ալ՝ գետ բացուի .
թող հոս ալ՝ որս բռնէ՝ հին ավճի,
ու սիւրիւ՝ հոս եղած՝ հայվանի :
Հին դլուխ՝ մասալի՝ կերբերոս,
Համիրամ, շուն՝ իրեք գլխով, բող .
իմ թախտիս՝ պէքճին՝ ինք, ու Նինոս,
թող հաշեն՝ չար դիւանց՝ մարդիքոց :
Սարդանբաղ, Նաբգոնսոր՝ աս երկուս,
կըլծեմ՝ իմ չի Փուլիկս՝ չի Փում մը լուծ .

արտ

արտ վարեն , ու վառեն՝ փուռիս բաց ,
 գէր կովեր՝ ուտելիք՝ ինծ արջոյս :
 Կանչեցէք՝ կիւրոսն ալ՝ իմ առջիս ,
 շըլլիքը՝ կապեցէք՝ մայմունիս ,
 ոսկեղէն՝ զինձիլով՝ կրակիս ,
 որ խաղայ՝ սաղէ սօլ՝ իմ զէֆքիս :
 Վախեմ , քեղ՝ Աղեքսանդր , դող բռնեց ,
 թէ ինծի՝ ի՞նչ կելլայ՝ խըսմէթէս .
 Թող տանին՝ փատունորներ՝ սևերես ,
 ծաղը ընեն՝ տեսնօղներ՝ սօխախէս :
 Հոս ելքի՝ իշխան չես . մուտ և տես ,
 որչափ մենծ՝ տեղերու՝ ար եմ ես .
 իպին քեղ , թախտըդ դիր՝ ուր կուզես ,
 միայն թէ՝ հանգչելու՝ տեղ զտնես :
 Արտաշէս , Արտաւազդ , թագաւորք ,
 քէֆէրնիդ՝ զէֆքէրնիդ՝ փնտուտողք .
 մալ մէլալ՝ շատ ունիմ , տեսաք դուք ,
 ձեզ կուտամ՝ կըլեցնեմ , բացէք գոդ :
 Ո՛ր թարզ որ՝ ծեծ կուզէք , էւելօք ,
 գոփեցնեմ՝ ձեր դլիսուն , չեմ անհոգ .
 դլիսուս որ՝ պէլլայ էք՝ հոս շատոնք ,
 դլուխնիդ՝ ջախջախնեմ՝ չէքիճօք :
 Աղաներ , փաշաներ , զօռպաներ ,
 ձեր դլիսուն՝ անգլուխ՝ կայսերներ .
 իմ ուժս ալ՝ փորձեցէք՝ ասիներ ,
 կըրնաք մի՝ ձեզ ձառքէս՝ խալըսեր :
 Ես ձեզնէ՝ էօժ առնեմ՝ խըսխանձներ ,
 որ էիք՝ իմ գործքիս՝ նախանձեր .
 ըստեղծօղս՝ էի նախ՝ ես թոթվեր ,
 էտեհա՝ ի՞նչ էկաք՝ այ խենդեր :

Ներիք է՝ սաղ դիմու՝ ատշափ հարկ ,
մօլ դիդ ալ՝ բարեւել՝ եկաւ կարդ .
կորիս , դադան , աբիրոն , կան մենծ չարք
և յանէս և յամրէս մենծ կախարդք :

Արիսս ու սաբէլ՝ հակառակք ,
մակեդոն՝ իր գլխուն՝ մէկ բանակ .
նեստոր ժանտ՝ եւտիքէս սեորակ ,
դունըզգուն՝ պայրախլը՝ աւաղակք :

Սադայէլ:

Մօտ եկէք՝ սուֆրայիս՝ զարդարանք ,
ձեղ չուտենք , անօթի՝ կըմանք .
օրերնիդ՝ շատ ըլլայ , կշտացանք ,
ձեր աղառվ՝ սաղեցան՝ ոք տեղուանք :
Իմ դըժար՝ ըս կուդայ՝ իրաւամք ,
որ իմ ալ անցուցիք՝ չարութեամք .
ձեր կամքն ալ՝ աս չէր մի՝ սուտ անուամք ,
որ իծմէ՝ վեր ըլլաք՝ ապստամք :

Ես իրաւ՝ ասի եմ՝ աստուծմէ ,
բայց բնաւ՝ չեմ ելած՝ հաւատքէ .
զուք թնջապէս՝ ճարեցիք՝ ձեր խելքէ ,
փոխփոխել՝ զանփոփոխ որն իրմէ :

Մենծ սրտի՝ հովերով՝ վեր գումամք ,
պատռեցիք՝ հաւատքն ալ ընտոր ամպ .
աս Ճղքեց՝ վառասէր՝ մոլութեամք ,
նա Ճղքեց՝ անձնասէր՝ մոլորմամք :
Հիմա ձեղ՝ մենծ պատիւ՝ պատիճ տամ ,
որ ոտքիս՝ տակը միշտ՝ ունենամ .
Ես դիսս՝ կայծակի՝ եմ իշխան ,
Եւլըըըմ՝ իշեցնեմ՝ ձեր վրան :

Ձեզ

Չեզ ճզմեմ՝ հասուն կուզ՝ դառնուե՛ ,
կըբակի մէջ թաղած՝ գինետան .
որ ուռած՝ տկարնիդ՝ գիտուե՛ ,
կոխկըռտի՝ ու տափկի՝ յաւիտեան :

Դիմանք :

Հառեէդ՝ կըսպասեն՝ կարօտով :
մէսէպի՝ գլուխներ՝ մենծ յուսով .
մանիքէս՝ մարդ բռնօղ՝ իր ֆէնտով ,
եամախնալ՝ մահացու՝ գործիքով :
Ֆիլաններ , Փալաններ՝ տուղախով ,
չիքանուն չարագործք՝ քու խօսքով .
քեզ ասոնք՝ ավ բերին՝ աղերով ,
խելմը աղգ՝ որ հոս կան՝ տընորդով :

Սարայէլ :

Սայեցէք , որ աղէկ՝ մեծարէք ,
դան նստին՝ աս թէհլիզ , տեղ ըրէք .
հախէն դան՝ եղածին՝ իրենց ձեռք ,
ես իրենց՝ հախէն դամ , մօտ ըերէք :
Ճայիզէ՝ ձեր հախին , աղայեկք ,
աննման՝ սլատիճներ՝ փէք աղէկ .
փնտոեցի , չիդտայ , ի՞նչ կըսէք ,
դուք ինծի՝ ձեր հախին՝ տուն տունէք :

Դիմանք :

Խիստ աղէկ՝ զէֆքէնմիշ՝ կըլաս կոր ,
աս զէվզէկ՝ սատաններ՝ մարմնաւոր .
ուրիշին՝ կընէին՝ շատ ֆէնտ նոր ,
թող իրենց՝ ալ ընեն՝ գէշ աղուոր :

Սարայէլ :

Ատանկ չէ , երախտիք՝ որ ունին ,
իրենց վարձք՝ իմ բուն իխա՛ռք՝ ըս տրունին .
ամ

ամմէն մէկ՝ սադայէկ՝ թող ըսունին,
սատանայ՝ ձևանան՝ աշկերտնին :
Անանկ որ՝ ամմէնուն՝ թախըմնին,
իր գլխուն՝ քով՝ դաս դաս՝ բոլորունին .
ինչ որ մենք՝ իրարու՝ հոս հախին ,
կընենք նէ , թող ընեն , չի դադրին :

Ո Դ Բ . Ե :

Վայնասուն յաւիտենական յուսահատուե :

Անհաւառ Տը :

Յաւիտեան , յաւիտեան , յաւիտեան ,
աս թօմրուխս՝ իս կապեց՝ հախ տիվան .
ա՞ճապ , չեմ արձըկնիր՝ յաւիտեան .
ուր աճապ . կապուած ես՝ յաւիտեան :
Աս չէ բանտ՝ մեղքերուս՝ թողուե ,
և ոչ տեղ՝ դեղ ընօղ՝ չարուե .
Հապա միշտ՝ մնալու՝ խոր զընտան ,
խըսիրըրախ՝ կապկըպօղ՝ խեռ մարդկան :
Յաւիտեան , յաւիտեան , յաւիտեան ,
քաշունելու՝ բան չէ աս՝ մէկ վայրկեան .
չիկայ ալ՝ անցաւոր՝ հոս վայրկեան ,
հարկ է որ՝ չի փոխունի՝ յաւիտեան :
Եա հէյ խենդ՝ ինչ եկար՝ աս մէքեան ,
մտար նէ , չես ելլար՝ յաւիտեան .
Հաւտացիր՝ հիմա , որ՝ դժոխք կան ,
երբ ընկար՝ փորձ եղար՝ փորձուե :
Յաւիտեան , յաւիտեան , յաւիտեան ,

աշխարքն ալ՝ ինձ կուգար՝ քուկին ձան .
բայց հիշ խեր՝ չէր ընեց՝ թմրուե ,
արթընցայ՝ նոր իմցայ՝ քեզ լըման :
Կարծէի՝ շատ տարուան՝ դար երկան ,
երբ ըլլայ՝ ատենով՝ ճող կուտան .
հիմա հոս՝ հասկըցայ՝ անվախձան ,
յաւիտեան՝ ի՞նչ բան է՝ յաւիտեան :
Յաւիտեան , յաւիտեան , յաւիտեան ,
լամ առջի՝ կուրուիս , ընդունայն .
որ թողլով՝ ըստեղծօղ՝ յաւիտեան ,
պաշտեցի՝ փուռք բաներ , որ չիկան :
Տես ալ իս՝ ինձ թողուց՝ յաւիտեան ,
ես իծմով՝ ի՞նչ ընեմ , չոր լալկան .
ինձի հետ՝ միշտ կռուիմ , որո՞ն լամ ,
յոյս չիկայ՝ ինձ մէկէն՝ յաւիտեան :

Հըկայ հը :

Յաւիտեան , յաւիտեան , յաւիտեան ,
դժոխքն է՝ իմ բաժինս՝ յաւիտեան .
ի՞նչ եղաւ՝ որ եղայ՝ կոյր այնքան ,
որ չառի՝ միտքըս զաս՝ յաւիտեան :
Թէվքատս ալ՝ չէր ըսէր մի՝ մարդկան ,
մեղաւորք՝ կորաըն՝ յաւիտեան .
փնտռելով՝ սուտ , ըզսուտ՝ մեսիան ,
փախուցի՝ ստոյդն ալ՝ յաւիտեան :
Յաւիտեան , յաւիտեան , յաւիտեան ,
դուն նոր մահ՝ չե՞ս մեռնիր՝ յաւիտեան .
ես օրէնք՝ եմ սորվեր՝ մովսէսեան ,
դուն կուտաս՝ անօրէն դաս , նոր բան :
Գիտնալով՝ որ սինօռ՝ հոս չիկան ,
կըսէի , սինօռսուզ՝ ըըլլար բան .

Հոս տեսայ , ի՞նչ է բռւն՝ անսահման ,
ած կայ , դժոխք կայ՝ յաւիտեան :
Յաւիտեան , յաւիտեան , յաւիտեան ,
ի՞նչ օդուտ , որ ողբամ՝ յաւիտեան .
ի՞նչ շահ որ՝ ազգ էի՝ պիտուական ,
երբ եղայ՝ ես աման՝ անպիտան :
ի՞նչ եղաւ՝ սատանի՝ շատ ճամբան ,
որ մախսուս՝ է ըթֆար՝ բնուեն .
կրնամ մի՛ խալքոիլ՝ մէկ անգամ ,
իս բռնօղ՝ աս ձառքէն՝ յաւիտեան :
Յաւիտեան , յաւիտեան , յաւիտեան ,
կամ ընկած՝ ապ խոր դուքս՝ յաւիտեան .
ծեծկընիմ , վիշտուընիմ՝ յաւիտեան ,
որ առաջ՝ միտք ըըրի՝ զյաւիտեան :
Վայեցի , ճշեցի , շահ չեղան ,
սրդողիմ , նեղանամ , դեղ չէ ան .
ասոնցմով՝ տանջանքս ալ էւելցան ,
պիտոր միշտ՝ նոյն մնան՝ յաւիտեան :
Քրիստոնեայ Տը :

Յաւիտեան , յաւիտեան , յաւիտեան ,
վերջ չիկայ , ետք չիկայ , դիտեմ զան .
ի՞նչ եղաւ՝ իմ հաւտալս՝ յանվախճան ,
երբ դործքով՝ ուրացայ՝ զան վախճան ,
Հասկըցայ՝ որ պայծառ՝ լոյս միայն ,
իմ փրկչիս՝ է եղեր՝ ոք ճամբան .
բայց ինծ հոս՝ մութ կոխեց՝ կորստեան ,
ուր չիկայ՝ այն իմ լոյս՝ յաւիտեան :
Յաւիտեան , յաւիտեան , յաւիտեան ,
կըպատժիմ՝ անունով՝ քրիստոսեան .
ինծ դժոխք՝ նոր նորանց՝ է արժան ,

որ զիտցայ , չի վախցայ , խենդ գազան :
 Ի՞նչ շահ որ՝ մկրտուած՝ եղայ սան ,
 խորհուրդն ալ՝ շնորհքն ալ՝ փճացան .
 Երբ գործքով՝ կամաւոր՝ չարուե՛ ,
 կապուեցայ՝ աս զընտանս՝ յաւիտեան :
 Յաւիտեան , յաւիտեան , յաւիտեան ,
 ըստեղծօղս՝ ես պիտոր՝ չիտեանամ .
 կորուսի՝ զայն , որ է՝ ամիմն բան ,
 տակն ինջայ՝ ոչնչի՝ խորուե՛ :
 Ի՞նչ պատիճ՝ է պատիժա՝ այս զրկման ,
 բիւր դժոխք՝ դժոխոց՝ սա միան .
 Եաւ ինչո՞ւ՝ զուրկ եղար՝ ով անբան , .
 լաց ողբա՝ սէպէաներդ՝ յաւիտեան :
 Յաւիտեան , յաւիտեան , յաւիտեան ,
 ես հոս տեղս , իմ ախպարքս՝ վերը կան .
 Ես հոս էօտ՝ կըխըմեմ՝ լեզի բան ,
 իսկ անոնք՝ աղբիւրէն՝ փրկուե՛ :
 Ե՛ս շէյթան , իմ տանջօղ՝ սատանան ,
 իսկ սուրբեր՝ հրեշտակաց՝ հետ խնտան .
 Հոս ի՞նչ վայ՝ վայնասուն՝ անվախճան ,
 հոն ի՞նչպէս՝ փառք պատիւ՝ յաւիտեան :

Գ Ե Ս Ի Խ . Գ :

Ե Ր Վ Ե Յ Ա Խ Թ Ւ Ե :

Զ Ի Ն Ն Ե Թ . Ա :

Ա յ տեսութին , որ կըսուի հական մառք :

Հայր ած :

Երկինք ու երկիր՝ առջի՝ եղած բան ,
նոր նորանց ըլլայ՝ չունենայ վախճան .
առջի մուլթ գիշեր՝ խոր անդունդ լըման ,
հեռացաւ կորաւ յանդունդ յաւիտեան :

Ըլլայ ըուն անեղ՝ լրյսս երրորդուն ,
ըուս ցաթօղ՝ որոնց՝ են իմ սիրական .
արթնցիր իմ ֆառքս՝ լրյս առաւօտեան ,
նոր ցորեկ , առանց՝ իրկուն , յաւիտեան :

Պէտ չէ ըստեղծել՝ հիմա ուրիշ բան ,
ոչ փոփոխական՝ բաներ զանազան .

պէտքը չէ ճրագ , լրյս արեղական ,
ես իմ սիրելեացս՝ հերիք լրյս կըլլամ :
Այս է իմ հանգիստ՝ յաւիտենական ,
որ ձեղի ըլլամ՝ հանգիստ յաւիտեան .
վայլեցէք տէօվլէթս՝ անբաւ մենծութեն ,
դուք էք իմ զաւակքս՝ մէրասխօր միայն :

Օրհ .

Օրհնած զաւկըներ՝ մէկ հօր աստուծոյ,
օրհնած ախպըրներ՝ միածին որդւոյ .
օրհնած դուք հարսեր՝ մեր հոգւոյն սբեյ,
օրհնենք միշտ տուէիք՝ մէկ երրեակ լուսոյ :
Երկնային ասկէր՝ առջինեկ զաւակք,
մարդկային ազգեր՝ պղտիկ, որ մեծցաք .
մի հօտ՝ մի հովիւն՝ եղաք հաւասարք,
մարդ եղած որդիս՝ աս բանիս պատճառք :

Որդին ած :

Եկէք իմ պարծանքս՝ որդիք փրկուն,
հօրըս քով, պատունով ձեր որդիուն .
լոյս առեք իրմին՝ պայծառ տեսուն,
լոյսը՝ լոյս կուտայ՝ միշտ իմաստուն :
Վերէք կշտացէք, տեսէք՝ թէ որքան,
անուշ ու քաղցր է՝ այ սեղան .
Հնորքն էր համաես՝ իր ողորմուն,
հիմա բուն փառքն է՝ մշճիս դիտուն :
Աս ան սեղանն է՝ նը արքայութեն,
որ ձեղիսօք տուաւ՝ նը աւետարան .
աս սիրոյ բաժակ՝ սաֆի, աննման,
որ ձեր հետ խմել՝ դրի ես պայման :
Պատունիրան պահօղք՝ կատարեալ սիրով,
հոս տեղ մեծարուիք՝ կատարեալ պատուով .
երեսնիդ ձերմակ՝ ելաք նը վարքով,
նը երրորդունս՝ կշտացէք տեսքով :
Աս է նը սրտից՝ պարդև եղական,
որ հոգւոյ աչքով՝ զած միշտ տեսնան .
մաքուր մարմնոյն ալ՝ ըստ իւր բնութեն,
ուզածն է, տեսնալ՝ իս մարմնացեալ բան :
Խորհուրդն ալ՝ ամ էր՝ իմ մարդեղուն,

որ թէքմիւ ըլլայ՝ փափաք տեսուն .
նշան կատարեալ բարեկամուն ,
աս է՝ որ իրար՝ երեսնին տեսնան :

Հոգին նի ած :

Ես գուրդուրալով՝ ստեղծման ատեն ,
երեցայ ժուռ գալ՝ զրի վըրայէն .

մօր պէս ալ ծնայ՝ նը աւազանէն ,
ընտրած զաւկըներ՝ ձեզ այն նը ջրէն :

Մազլոմ կէօվէրձինս՝ մաքուր թևերով ,
պէսլէմիշ ըրի՝ աղէկ՝ իմ շըով .

հոս ալ փայփայեմ՝ անարատ սիրով ,
յաւիտեան հարանիք՝ ձեզ ընել տալով :

Տեսաք , ի՞նչ պտուղ՝ ըրաւ իմ բերան ,
որ ձեզ աղօթքի՝ կորդորէր անձան .

տեսաք պտղըներս՝ առաքինութեն ,
անանկ համով բան՝ որ աշխարք չիկան :

Տես , խաղաղութեն՝ մտաք իլիման ,
հետն ուրախութիւն՝ միշտ երանուն .

Տեղութի հոգւոյ , և սէր միաբան ,
բուն սէրն այ , որ է ամմէն բան :

Տեսաք իրեք լոյս՝ մէկ աշեգական ,
չէ թէ օրինակ , հապա իսկական .

հասկըցաք , ած՝ ընտո՞ր է մենծ բան ,
ան՝ որ հասկըցաւ՝ ձեզ առաջ յինքեան :

Տեսաք՝ որ ըրաւ՝ իր խօսքը լըման ,
որ տայ ձեզ պատիւ՝ այ նման .

զինքը տեսնալով՝ որ է աննման ,
զըեց յովհաննէս , կըլլանք իր նման :

Փառաբանութ սից :

(Օրհնենք օրհնենքով՝ զած մէր և տէր ,

Ես կոյս Սարփամ՝ կը լսամ գլուխ ձեր .
օրհնենք զան, որ միշտ փառաւորած էր,
իր բարձր փառքով՝ անկարօտ մեր առ :
Կարդանք յաղթուե՛ իրեն նոր երգեր,
միշտ կեանք կենդանի՝ իժիր յաղթող առ .
տեսանք, իր ձառքով՝ ըրաւ մենծ բաներ,
հոս միշտ կը տեսնենք՝ դէմքն ալ խելքէ վեր :
Երգենք մարդկանց հետ՝ մեք ալ Տրեշտակներ,
ած զօրուեց՝ սր սր սր ես տէր .
քու փառքով լեցուն՝ բոլոր երկինքն էր,
որ եղաւ մեզի՝ նոր աշխարք՝ ի վեր :
Երկրպագութիւն՝ կը նենք միաբան,
լեցուն գոհբերան՝ սր երրորդուե .
օրհնեալ ես քեզնէ՝ ընտոր է արժան,
քեզնով՝ քեզ օրհնել՝ մենք եղանք արժան :
Սորանց միշտ կրկնենք՝ անդադար քեզ ձան,
դովասանք և փառք՝ տալով յաւիտեան .
խորունկ խորհուրդներ՝ քուկին բարձրուե ,
ալ յայտնի եղան՝ ի խոնարհուե :
Ոչնչէն ըրիր՝ որչափ եղած կան,
մեզ ալ ընտրեցիր՝ որդիք սիրական .
մենծ խորհուրդ՝ եղաւ՝ սր մարդեղուե ,
հոգւոց և մարմնոց՝ պատիւ մենծուե :

ԶԻՆՆԵ Թ. Բ:

**Մայլելը արդար հոգիներուն՝ ներսի
ուրախութենով։**

Մարտէն։

Ավարմանալի՝ կեանք կենդանուե՛,
ապրիլ ու մայլ միշտ յարջայուե՛.
ուր ինքըն մեր առը՝ մեր սրտին վախճան,
է արքայուե՛ մազի անվախճան։
Գիտէինք, ած՝ սէր է աննման,
հիմածուկ տեսանք՝ իր սէրը լըման։
աս ի՞նչ մայլելու՝ բան ուրախուե՛,
սիրու մէջ թաղումիլ անբաւ յաւիտեան։
Հիշ չի տեսնընած՝ ու չի լըսուած բան,
մարդու սիրու ընկած, մէյէր աս է ան։
որ մեզ պատրաստեց՝ մեր հայր սիրական,
առ և թագաւոր՝ փրկիչ և իշխան։
Ամ և սէր, ծով անհունութե՛,
ամմէն բաղձանքիս՝ սէլը քեզ հասան։
ուղածըս գտայ՝ լեցուն բաւական,
մէյ մալ չեմ թողուր՝ ըզքեզ յաւիտեան։

Հըւշաներ։

Անհուն՝ այ՝ ծովիս մենծուե՛,
խորունկ խորունկի՝ ուրախ ձան կուտան։
քանի որ եղաւ՝ աշխարք՝ ի սկզբան,
մեր ստեղծողին՝ երեսն ենք հէյրան։
Մայլեր ենք՝ անչափ՝ իր գեղեցկուե՛,
հար.

Հարբեր Ենք՝ ըսենք , տեսքով աննման .
պատմելու բան չէ , է վայլելու բան ,
տեսեք , ի՞նչ տեսաք , նոյն է յաւիտեան :

Մարդիկ :

Հաքկա , մաշալահ , աս աղուորուեն ,
որ ինք կը մարփիլ՝ որն արեգական .
լուսի մէջ նստած՝ ահաւորուեն ,
լուսեր կըցաթէ՝ երկնաւոր արքայն :
Անթիւ աստղներ՝ սբց բազմուեն ,
այ դէմքին՝ լուսէն կըլուսնան .
ով կըրնայ պատմել՝ անպատմելի բան ,
հերիք է վայլել՝ ըսենք միաբան :

Հրեշտակներ :

Չափ մը իմացա՞ք՝ ով որդիք մարդկան ,
անչափ մենծուեն՝ ոք ածուեն .
աչքէ անցուցի՞ք՝ խորք իմաստուեն ,
բերաննիդ դրի՞ք՝ աղբուր դիտուեն :
Սըռերուն մատք՝ որ խոր պահուած կան ,
անբաւ խորքին մէջ՝ խորհուրդի սըրան .
Էվալահ ըսի՞ք՝ իր ածուեն ,
ի՞նչ անուն տրբւի , չէ՞ մի անսահման :
Մարդիկ :

Տեսանք բովանդակ՝ որչափ կերենան ,
չէ նէ , չափ չունի՝ ծով ածուեն .
չը սուիր , ասանկ է , պյապէս , և այսքան ,
ողջաձև ընել՝ չըլլար մենծուեն :

Ամենակարօղ՝ շ կարողուեն ,
ծայր է ծայրագոյն՝ կատարելուեն .
ըսելու մեր խօսք՝ հատան պակսեցան ,
ստոյգն ըսելու՝ իրեն զինուեն :

Հրեշտակ

Հրեշտակներ:

Հիմաձուկ եղաք՝ բուն ածաբան,
դրոց աշակերտ՝ վերին դիտուեն.

Ինչ որ կարդայիք՝ աշխարքի վըրան,
կաթիլ մը նալ չեր՝ աս իմաստուեն:

Թաղ որ՝ հոս, դիտունք՝ տգէտք մէկ սըրան,
առանց դիր՝ ամմէն՝ բանը կը կարդան.

Երնէկ անոնց որ՝ սէր շատ սորվեցան,
վարպետ կարդացօղ՝ են արքայուեն:

Մարտին:

Մենք ալ արմբնցանք՝ խիստ ատոր վրան,
ի՞նչ կարդով սբեր՝ վարուվեր նստան.

պազին որ խապար չէին՝ դպրատան,
հոս պատին առին՝ շատ վեր աստիճան:

Բայց կը ճանչնայինք, ու ճանչցանք լըման,
որ սիրով վառած՝ կեանք մը ունեցան.
նախանձ որ ըլսար՝ հոս, ըսել արժան,
ինչու վեր չելանք՝ սիրու աստիճան:

Հրեշտակներ:

Ահա ատ է եա՝ հիանալու բան,
չիկայ հոս նախանձ, ոչ սէր անձնական,
ամմէն մէկերնին՝ այնքան կըխրնտան,
որքան որ ուրախ՝ են սբք ամենայն:

Մէկ թօփէ կտրած՝ հագուստ բազմուեն,
ամմէնուն պօյին՝ չափած է կապան.
թագաւորական՝ սազած է սուֆրան,
իշտահնուն կեօրէ՝ ամմէնքը կերան:

Մարտին:

Հոս որ բուն տեղն է՝ զուտ ճշմարտուեն,
ձեղ մենծ ախպարներ, հարցընենք մէկ բան՝
անձ

Առայսուն սէյիրը . ձ :

107

բժ մարդ եղաւ՝ նէ, մեզի նման,
չմ նախանձեցաք՝ մի, որդւոցս մարդ կան:
Մէյմալ աս տեղս որ, է կարդ դերբնական,
մեղնէ պաղիներ՝ ձեզմէն ալ վեր կան.
թագուհին երկնից՝ չեմ դներ սըրան,
Մկրտիչ, Յովսէփ, և անոնց նման:

Հրեշտակներ:

Առակով նախանձ՝ յարմար մեր վըրան,
բայց առանց նախանձ՝ բան ճշմարտուն,
թագաւոր մտնայ՝ թէպտիլ կերպարան,
սարայլըն ալ վար, չիկայ զիան:
Դրսէն ալ կըլայ՝ մանսուալի վրան,
ներս չիգտնըւած, վէզիր ու փաշան.
չըլսար նախանձիլ՝ բանի տրուն,
ինչ կարդ որ դնէ՝ էն վերին իշխան:

Զ Ի 'Ն 'Ն Ե Թ . Գ :

Քնի մարմնոյն փառքը՝ իր **Մօրը**
հետ:

Արամ:

Փառք կուտամքեղի՝ միշտ լեցուն բերան,
թագաւոր փառաց՝ երկնքիս խորան.
որ ինծ առջի հօր՝ փառք ես յաւիտեան,
ով սիրուն զաւակ՝ մոր միանդամայն:
Առիր հողեղէն՝ մարմինս աղամեան,
վերառիր քու հետդընկածս շատ տարունան
մարմ

մարմնոյդ նայելով՝ փառաւորուե՛,
հոգիս կը ճշխայ՝ մայլած յաւիտեան:

Աբրահամ:

Որո՞ւ տանք գովեստ, ըսէ, հայր աղամ,
որ զայս մեզ տուաւ՝ թագաւոր փարթամ.
իսայիլ չենք քուկին՝ այն առջի անկման,
բայց ան մեզ Ճարեց՝ զայս գանծ աննման:
Տէյինտի օրհնենք՝ զօրհնեալ մեսիան,
որ մեզ վեր հանեց՝ ասանկ աստիճան.
ինծալ մեծ պարծանք՝ փառք պատիւ եղան,
որ հայր եմ եղեր՝ պտղոյս օրհնուե՛:

Մովսէս:

Հիմա իմացայ՝ միտքը իմ տեսլեան,
երբ կը ցանկայի՝ ածտեսուե՛.
ծակէ, մը տեսայ՝ լուս մը, աղուոր բան,
կը ոնակս է՝ ըսաց՝ որ, պայծառ ասքան:
Հոս տեղս որ եկայ, ցցուց իսկական,
բուն երեսի կողմ՝ լուս անքննական.
երեա կիմացուի՝ փառք ածուե՛,
կոնակ ըսածն ալ՝ նշան մարդկուե՛:

Պօղոս:

Ես ալ տեսանօղ՝ տեսայ քեզ նման,
հրաշալի տեսիլ՝ յափշտակուե՛.
բայց հարեւանցի՝ չէշնի մը նէր ան,
աւելի ծարաւ՝ բերաւ փափաքման:
Հիմա է ատեն՝ վայելու, լըման,
կշտանանք, բայց չէ կշտանալու բան.
միածնին երեսն՝ ըլլալով հէյրան,
ըստ բուն էուե՛ և մեր բնուե՛,

Պետք . յովհ . յակ :

Մենք աւ իրաւ . որ՝ յայլակերպուն ,
տեսանք՝ ի մարմնի՝ լոյս ածուն .
անանկ որ , թմրած՝ ի ըզգայուն ,
կուզէինք մնալ՝ միշտ լերան վրան :
Հիմա ի՞նչ ըսենք՝ բուն արեդական ,
որ կայ բարձրնցած՝ երկնքին օրթան .
աս ի՞նչ գեղեցիկ՝ տեսք աղուորուն ,
աս ի՞նչ խելքէ վեր՝ բան գեղեցկուն :

Մահտաղնային :

Խաչ ելած Յ՛ս՝ սէր իմ սիրական ,
ի՞նչ աղուոր տեսայ՝ քեզ օր յարուն .
բայց աղուորուն՝ որ կայ հիմակունան ,
ըլլար կշտանալ՝ բնաւ յաւիտեան :
Ի՞նչպէս գունըզգուն՝ քանց գօտի երկան ,
ըռինո ես հագեր՝ անկար պատմուժան .
որչափ գեղեցիկ՝ վէրքըդ կերևնան ,
մէյ մէկ ճէվահիր՝ անդին պատուական :

Մարտիրոսնէր :

Ընտո՞ր աննման՝ թագ ածուն ,
փայլի կոր փըրկիչ՝ նը գլխուդ վրան .
Եախուտ ու զիւմիւթ՝ եղեր են նման ,
փշէ պսակիդ՝ տեղուանք նը արեան :

Մեր սիրտն ալ՝ դիտես , ընտո՞ր կը ճըխան ,
որ մէյ մէկ կաթիչ՝ եղանք քու արեան .
թագաւոր՝ մերին՝ մարտիրոսուն ,
կենդանի մնաս՝ ողը կենդանուն :

Քահանանէր :

Քահանաներուս՝ գլուխ պատուական ,
դու դառն այ՝ երկնաւոր չօպան .

Դլուխ

դլուխ օծելոց , մեռոն դադաթան ,
օծեալ նք իւղով՝ քու ածութե :

Ըուրջառ հագնելով՝ առած մարդկուե ,
պատարագ ըրիր՝ հէմ եղար խուրպան .
հիմա քահանայք՝ եղեր ենք հէյրան ,
աս քու հրաշափառ՝ կարդիդ կատարման :

Աշքբներ :

Ով հայր աղքատաց՝ խղճալի մարդկան ,
կամաւոր աղքատ՝ որ հարստուե .
ի՞նչպէս կը փայլիս՝ փառօք աննման ,
ճշմարիտ խաղնայ՝ ստոյդ մեծուե :

Մեղ պարծանք եղար՝ և փառքյաւիտեան ,
աղքատ որ եղար՝ դուն մեզի նման .
որչափ մենծ պատիւ՝ և հիմա աս ըան ,
որ ըզմեղ ըրիր՝ քեզի հոս նման :

Տղաք :

Մեզի ալ քեզմով՝ մենծ փառք էւելցան ,
մանուկ որ եղար՝ ածդյաւիտեան .
արունովտ ծնանք՝ ՚ի որ աւազան ,
արդունքովտ հասանք՝ կատարելուե :

Աղօնորիկ տղայ՝ եղար աննման ,
տահա աղուորցար՝ տարիքդ որ մենծցան .
հիմա ի՞նչ ըսենք՝ հոս յարքայուե ,
տեսքիդ որ հրեշտակք՝ եղեր են հէյրան :

Եւայ :

Մէյմալ նայեցէք՝ ՚ի կոյս Մարիամ ,
լուսընկայ աղօնոր՝ մայր արեգական .
պարծանք ու պսակ՝ աղջիկս աննման ,
որ ածածին՝ իր մօր դաւազան :

Հատ զաւակ տեսայ , խաղնա շահեցան ,

Աւրայուն սեյիրը . գ : 111

Նը կոյս Մարիամ՝ ինքն է իմ խաղնան .
աջ դին է նստեր՝ մօտիկ առ արքայն ,
և անոր նման՝ կը փայլի միայն :

Յովաչիմ, անհա :

Այս սիրուն զաւակ՝ պտուղ օրհնուն ,
օրհնեալ՝ ի կանայս՝ պսակ կուսուն .
ամմին տեղ լեցնող բուն լուսի՝ մէքեան ,
փառքը մեզի փառք՝ է յարքայուն :
Տեսանք քը շատ՝ ճքի վրան ,
լոյս մը՝ կոյս անուն՝ համաստեղուն .
իսկ հոս տեղ եղած՝ փառքը աննման ,
է անպատմելի՝ մայր անապական :

Յովաչիմ ածահայր :

Ինձ կինկնայ դովել՝ զիմ պայծառ շուշան ,
որ խըյմէթ գիտեմ՝ իր մաքուր փեսան .
անթառամ ծաղիկ՝ էր ինձ պիտունական ,
որ հիմա է դրախտ՝ նը արքայուն :

Առաջ սերովը է՝ էր ինձ վեցթեւեան ,
բայց հրեշտակներու՝ տեսայ հոս սուլթան .
շնորք նը հոգւոյն՝ ունէր եօթնարփեան ,
հիմա փառք ունի՝ Յիսուսի նման :

Յովաչիմ Միքայէլ :

Քեզ ու միածնիդ՝ երկրպագուն ,
կը նեմ մայր փրկչին , կուտամ դովուն .
որ դեռ չի ծնած՝ տուի քեզ ողջոյն ,
երկրպագելով՝ արքայիս իսկոյն :

Հոսալ եմ պատրաստ՝ աստղ առաւօտուն ,
պաշտել ծառայել՝ իմ միշտ արեւուն .
Յիսուսի , կուսի , գովեստներ սիրուն ,
ձառքս խաչվառով՝ կարդամ ամմինուն :

Հրէւ

Գալուի ։ Հ ։
Հրեշտակներ :

Հո՞ս ալ կարապետ՝ ըլլալ կուզես դուն,
որ կընես ասանկ՝ ձայնապետութիւն.
մեղ կինկնայ երգել՝ մեղ հրեշտակներուն,
գովեատ նը կուսին՝ հետ ածորդոյն :
Գիտցօղ ենք չափով՝ ատ մենծ խորհրդոյն,
ի՞նչպէս մենծ բան է՝ բանին մայրուն .
մէկ հատիկ մանսուակ՝ է յետ աստուծոյն,
գերագոյն գլուխ՝ սա մեր ամմէնուն :

Մարդեկն :

Հապա դասապետք՝ նը հրեշտակներուն,
առաջնորդ եղիք՝ մեղ մարդիկներուն .
որ՝ նոր օրհնենքներ՝ տանք սիրուն սիրուն,
մեր Յա փրկչին, և կոյս Տերամօրն :
Թէ փրկեց ըլլար՝ մեղ գերիներուն,
մենք ուր տեսնայինք՝ զայս արքայուն .
թէ որ մայր փրկչին՝ չընէր գլխուն,
մենք ուր գտնայինք՝ զայս ուրախուն :

ԶԻՆՆ Է Թ. Դ.:

Արդարներուն դրսի փառքը, և վարքին
կեօրէ վարձքը :

Գ. ։

Կ նմարմինս ձեզի՝ մարմնով ազգակից,
խօսիմ սիրելիք՝ ձեր հետ թէքլիֆսիդ:
Ան՝ հոգի է, Հայր, Որդի, Հոգիս,
կատարեալ ծայր մը, ծայր չեկայ մէկիս :
Ե Զե

Չեղածը՝ եղած՝ ստեղծինք ողիս,
առանց նիւթ բաներ՝ կարգ վերին դասիս :
Անկատար ծայր մը՝ ըրինք ըզմարմինս,
մարդը՝ երկուքին՝ մէջ տեղ՝ մասնակից :

Եւ ասոր համար՝ կեանք բանաւորիս,
շատ բան կըքաշէր՝ ծայրէ ծայր կողմիս :
Հոդին կըցանկար՝ վեր ելալ յերկինս,
կարօտ համելու՝ իր աս բուն տեղիս :

Մարմինն հողեղէն՝ քաշողէր երկրիս,
այնչափ՝ որ ձդեց՝ շատ անհոգ անձինս :
Ըստհք որ ըլլար՝ մարդուս դործակից,
ով կըդնար հանել՝ ճոշքը ճամբայիս :
Սակայն յաղթողաց՝ ասանկ մենծ ճէնկիս,
հարըս պատրաստեց՝ վարձըս արժանիս :
մախսուս իս խաւրեց՝ օդնական հօտիս,
սէրասկէր ըլլալ՝ բոլոր օռտուիս :

Ես որդի մարդոյ՝ նը ածորդիս,
մարմնով յաղթեցի՝ իմ ձեր թշնամիս :
Ետքը նոյն մարմնով՝ վեր ելայ յերկինս,
որ փառօք մտնամ՝ իմ բուն հայրենիս :

Դուք ալ որ եկաք՝ ետևէն խաչիս,
իծմով սէլամիթ՝ ելաք իմ որդիքս :

միւրվէթներ տեսաք՝ ներսէն ՚ի հոգիս,
զանց տեսնելով, որ ծայր է փառքիս :

Անկից միւրվէթնէր՝ տաշխըն ՚ի մարմինս,
ելաւ խազնայէս՝ երկնից արքայիս :
հարկ համարակաց՝ հաւասար մէջլիս,
արժանաւորաց՝ պատիւ կայ հարկիս :

Արդարները :

Փառք քեզ յաւիտեպն՝ փառաց թափաւոր,
լ հ ո՞ր

Թ՞ ի ա տ ք ի հ ա ս ա ն ք՝ մ ա ր դ ի կ մեղաւոր ։
 ա ն հ ու ն վ այ ե լ մ ա ն ց՝ հ ե տ զ ու տ հ ո գ ե ո ր ,
 մ ա ր մ ն ո վ ա լ ե ղ ա ն ք՝ հ ր ե շ տ ա կ ն ե ր ն ո ր ն ո ր :
Մէյ մէկ ա ր ե ղ ա կ՝ ե ղ ա ն ք լ ո ւ ս ա ւ ո ր ,
 ը ս ա ծ ի դ ն մ ա ն՝ ի լ ա ւ ց ա թ ե ն ք կ ո ր .
 ա ս ա ն կ դ է մ ք պ ա յ ծ ա ռ՝ ա ս ա ն կ տ ե ս ք ա ղ ո ւ ո ր ,
 մ ը տ ո ւ ը ն է ս պ ի լ է՝ չ ե ր ա ն ց ն ե ր ա ն օ ր :
Ա ն չ ա ր չ ա ր ե լ ի՝ ո ղ ջ ա ռ ո ղ ջ բ ո լ ո ր ,
 մ ի շ տ ա ն ա պ ա կ ա ն՝ չ ի հ ի ն ն ա ր՝ մ ի շ տ ն ո ր .
 բ ա ն ք ա շ ե լ չ ի կ ա յ , ց ա ւ ը ս ա ծ ն ի ն ո ւ ր ,
 հ ա ն դ ի ս տ կ ա տ ա ր ե ա լ՝ ի ն տ ո ւ մ ե ր կ ն ա ւ ո ր :
Յ ո ք ն ի լ չ ե ն ք գ ի տ ե ր , զ բ օ ս ա ն ք մ ա ք ո ւ ր ,
 ա ն ո ւ շ բ ա ն ե ր է ն՝ օ ս ա ն ձ չ ի դ ա ր կ ո ր .
 կ ա ր ո ղ ո ւ թ ի ն ի ս՝ ո ւ ր ա խ՝ զ օ ր ա ւ ո ր ,
 զ գ ա յ ո ւ թ ի ն ի ս՝ մ ա յ լ ե ր է բ ո լ ո ր :
Շ ե թ ե ռ ւ բ ա ր ա կ՝ մ ա ր մ ի ն հ ո գ ե ո ր ,
 թ է զ ի կ կ ը վ ա ղ է՝ ք ա ն գ ու ն տ ե ր կ ն ա ւ ո ր .
 ո ւ ր ո ր ո ւ զ ե ն ա ն ք՝ հ ո ն տ ե ղ կ ը լ ա ն ք կ ո ր ,
 կ ա ն ց ն ի ն ք մ է կ ա լ դ ի ն՝ չ ի կ ա յ դ ի մ ա ւ ո ր :
Ո ւ ր տ ե ղ մ ի տ ք ը ս գ ա յ , կ ը թ ո չ ի մ ա ղ ո ւ ո ր ,
 հ ր ե շ տ ա կ ի ն մ ա ն՝ կ ը հ ա մ ն ի մ ա ն ո ր .
 ա ս ա ն կ պ ա ր զ ը լ ա յ՝ մ ա ր մ ի ն մ ը բ ո լ ո ր ,
 ա ն փ ո փ ո խ ո ւ թ ե ն ն շ ա ն է ա ն ո ր :
Տ ա վ է թ զ ի ա վ է թ հ ա ր մ ն ի ք ա մ մ է ն օ ր ,
 հ ր ե շ տ ա կ ք կ ը պ ա ր ե ն , ս ա զ ո ւ ձ ա ն ա ղ ո ւ ո ր .
 հ ա պ ա զ ա ր դ ա ր ա ն ք՝ տ ա ն ք՝ փ ա ռ ա ւ ո ր .
 ե ր կ ն ք ի մ ա տ է ն՝ ձ է վ ա հ ի ր ն ո ր ն ո ր :
Ա ն մ ա հ փ ե ս ա ն ի ս՝ ա կ ն է մ ա տ ն ե ւ ո ր ,
 դ պ ղ ը դ պ ղ ը ն ա յ՝ մ ե ր հ ո գ ւ ո յ ն բ ո լ ո ր .
 ա ծ մ ա ր դ ե ղ ա ծ՝ մ ե ղ ն մ ա ն ա ւ ո ր ,

մ ա ր դ

մարդ ած եղած , մեզ փառք մասնաւոր :
 Մենք որ ազգական՝ իրեն սեպուինք կոր ,
 այ ազգ ենք՝ մօտիկ մօտաւոր ,
 իր ուղած զարդով՝ սազած հողեւոր ,
 հարս եղանք՝ մտանք՝ հարսնեց տուն բոլոր :
 Պատկներ առինք՝ չեղած , փառաւոր ,
 հագուստներ հագանք՝ անգին , նոփընոր :
 մեծարեց՝ նստցուց՝ մեզ , մեր թագաւոր ,
 արքան ալ նստաւ՝ մեր սիրտը բոլոր :

Հրեշտակներ :

Ո՞ւնք ալ անմարմինք՝ խնդակից կը լւանք ,
 երք ուրախակից՝ մեզի ձեզ տեսանք .
 մեր դասին պակասն՝ որ լցիք հիմակ ,
 մենք ալ ձեզ իքրամ՝ կը նենք բացարձակ :
 Դուք մեզի եղաք՝ յաւիտեան պարծանք ,
 մենք ալ ենք պարծանք՝ ձեզ , որ էք մեր սանք .
 տեսաք որ ի՞նչպէս՝ փառքերու հասաք ,
 մեր խրատներուն՝ լուղ որ եղաք :

Հօր երկնաւորի՝ շատ են օժեւանք ,
 տեսէք որչափ են՝ արձակ՝ մեր տեղունք .
 սէտիր ու մանսուպ՝ բարձր աստիճանք ,
 ձեր խելքէ 'ի վեր՝ լըման աննմանք :

Մէյ մէկ երլորդ էք՝ հոս անշարժականք ,
 մէկ մէկէ փայլուն՝ կը լւան , չեն զարմանք .
 ինչպէս որ նման՝ չեղան աշխատանք ,
 իրարմէ տարբեր՝ եղան և խորանք :

Սէ թագաւորի՝ զաւակք սիրականք ,
 ներսէն կը փայլին՝ ձեր փառք եղականք .
 սըրմալը բանած՝ հողիներուն զարդք ,
 են աղուոր աղուոր՝ սրտի զարդարանք :

Զեր ոսկի մաքուր՝ առաքինի վարք,
 Են մէյ մէկ պայծառ՝ անուշահոտ վարդք:
 Արծըթի նման՝ զամպախի ալ կարդ,
 Հոս տեղ կըսեպունին՝ խնկանոց բուրվառք:
 Յոյս հաստատ՝ ունէր, կենդանի հաւատք,
 սէր՝ անմահ պտուղ՝ ձեզ բերաւ, տեսաք:
 Բարեգործուեց՝ շահաւոր տաղանդք,
 աւելի շահով՝ անցան հոս տեղունանք:
 Հոգւով որ անդին՝ ապրեցաք աղքատք,
 շատ խազնաներու՝ եղաք հոս ժառանդք:
 Համբերութինիդ՝ յորայ նմանակ,
 Հոգինիդ շահեց, շահեցուց շատ փառք:
 Այ սիրոյն՝ ծառը, իրաւ կեանք,
 տես որչափ պառուղ՝ տուաւ անհամբանք:
 Եղայրսիրուն՝ նոյն ծառին ձիւղք տալք,
 նայեցէք որչափ՝ բարեաց են պատճառք:
 Աղքատսիրուն, ու դութ, նայեցաք,
 ըրաւ՝ որ փրկչէն՝ սէր և գութ գտաք:
 Իսկ խոնարհուք՝ ովլխոնարհ ծառայք,
 ինչունան այ՝ գիրկ ելաք նստաք:
 Թշնամեաց ներել, և աղօթք յստակ,
 բարեկամ ըրաւ՝ այ, իիստ տաք:
 Աշխրքի փառքն որ՝ առիք ոտից տակ,
 թադաւորական՝ տուաւ ձեզի թագ:
 Աշխարքի՝ մարմնոյ՝ խաչն որ ունեցաք,
 խաչեալ յնի՝ փառացը հասաք:
 Փորձուեց յաղթել՝ կտրիճ որ եղաք,
 աչքի չի տեսած՝ առիք փառք պսակ:
 Քանի:

Երկեք, քովս եկեք, աս ալայիս դէմ,
 ձեք

Ճեր աշխատանքին՝ դիմացը ընեմ։
 ալ ձեզ ծառայի՝ անուն տալու չեմ,
 բարեկամ, եղբար, զաւակ՝ ձեզ դիտեմ։
 Դուք ինծ մարդկօրէն՝ խզմէթնիդ ըրեք,
 ես ածօրէն՝ խըսմէթ տամ հիմիկ։
 դուք ինծ զաւկի պէս՝ ձեր պատիւն ըրեք,
 ես ալ ձեզ հօր պէս՝ նայիմ, սիրելիք։
 Դուք ինծ ողջակէղ՝ սրտերնիդ ըրեք,
 ձեզ ալ ես՝ հոգիս՝ կըդնեմ, դիտցիք։
 դուք ըզձեզ մոռցաք, ու զիս փնտուեցիք,
 ես ալ իս կուտամ՝ ձեզ վարձք, իմացիք։
 Առատ եմ սրտով՝ բնութ միշտ բարիս,
 կուղեմ շատ ընել՝ ուրիշի բարիս։
 չարերուն՝ զոռով չափեցի չարիս,
 աղէկին կուտամ՝ իմ անչափ բարիս։
 Մէկ մատի ծարով՝ ինծ մօտեցողին,
 ես դիրկըս բացի՝ սիրովըս սրտին։
 քիչ մը նեղուի՝ սիրով քաշողին,
 ես փէշկէշըրի՝ իմ անքաւ բարին։
 Թէ որ ամենուդ՝ դրի իմ սուֆրան,
 որ մէկ տեղնստիք՝ իմ հետ յաւիտեան։
 ամմէն մէկիդ ալ՝ զատ զատ մանսուպ տամ,
 փառք պատիւ, պսակ, թէ ֆնէնու խուռման։
 Համա Առաջնորդ՝ աշակերտք բանիս,
 հընազանդ որդիք՝ ձեր վարդապետիս։
 Հին աղերուն տեղ՝ փտտած խայըխից,
 որ ըլլաք՝ բոլոր՝ անհուն խաղնայիս։
 Աշխատանաց դէմ՝ ձեր քարոզուեն,
 հանդցիք յաւիտեան՝ վերի խաթ իմ տան։
 փոխանակ մահունան՝ մարտիրոսուեն,

պսակներ փայլին՝ ձեր գլխուն վրան :
Մարդարէս, պատմօղք՝ դալստեան բանիս,
 հին աշխատաւոր՝ մշակներ էղիս .
 ձեր վարձքը առէք՝ լրման ըսածիս,
 թագաւորական՝ սիկքէն երեսիս :

Քրտինք շատ ունիք, չեմ մոռնար ես զան,
 անոր տեղ մենծ մենծ՝ փայէներ ձեզ կան .
 ամմէն մէկերնուդ՝ վախճան զանազան,
 պատրաստեց ձեզի՝ աննման խափտան :

Վարդապէտ, հովինք՝ արծօղք իմ հօտիս,
 գործքով նմանօղք՝ ինծ մենծ չօպանիս .
 ահա անթառամ՝ անմահ պոակիս,
 արժանի եղաք՝ լման խոստմունքիս :

Առէք զարդ դլխու՝ վարդապետական,
 գովասանք պէսպէս՝ ու հրեշտակական .
 փառաւոր մատնի՝ ոսկի գաւազան,
 առէք իմ ձառքէս՝ անուամք օդնական :

Հայրառէտ, պարծանք՝ իմ ոք տաճարիս,
 իբրև փոխանորդք՝ հօր երկնաւորիս .
 առջի նահապետք՝ հետ իմ նոր կարգիս,
 ծաղկեալ գաւազանք՝ նոր ահարոնիս :

Աթոռներ դրած՝ ձեզի համար կան,
 յերկնային տաճար՝ ձեր պատուիցն արժան .
 ակնեղէն բանած՝ թաղեր աննման,
 ոք սիրով սազած՝ շուրջառ ձեր վրան :

Մարդիրոս, վկայք՝ իմ ճշմարտութեն,
 անվախ կորիճներ՝ մենծերուն տիվան .
 յաղթօղ՝ իմ ասկէք՝ աշխրքիս մէյտան,
 ուր մնաց ռք, մարմին, սատանան :

Պարծանք էք դլխոյս՝ ամմէն մէկ անդամ,
 ես

Եսալ ձեր գլխուն՝ աղուոր պասկ տամ։
Խուռմայի ձղեր՝ կանանց յաւիտեան,
առէք ձեռուընիդ՝ յաղթուն նշան։

Արուն թափեցիք՝ իմ հետըս այնքան,
Ես ալ խրմցընեմ՝ բաժակ սիրական։
Ճտերնիդ կապուած՝ էր զինճիլ, չուան,
անդին կէռտանըս՝ կապեմ յաւիտեան։
Գլուխնիդ տուիք. թագ առէք վրան։

Չարդուբուրդ եղաք, զարդ տամ աննման.
Կրակէ ջրէ՝ բիւրք անցաք՝ այսքան,
բիւրաւոր վէրքի՝ վարձք կայ բիւր անդամ։

Կուսանք լուսաւորք՝ պայծառք՝ ի հոգին,
մաքրութք մախպուլ՝ հոգեսոր փեսին։
Բուն լուսոյն մէքեան՝ ըլլայ ձեր տեղին,
եկէք էտևէս՝ անարատ գառին։

Պայծառ հաղուստներ՝ տամ ձեր նը սրտին,
իմ հօրը դիմաց՝ հանեմ ամմէնքնին։

ըլլաք ընտանի՝ մօտ առ նը հոգին,
տանըս մէջ ըլլաք՝ իժիր անուանին։
Ճ՛կնաւորք, հսկողք՝ ինչպէս անմարմին,
ուրախսիրտ տանօղք՝ ամմէն դժարին։
ձեր հոգւոյն հնաղանդ՝ ըրիք ըզմարմին,
զաւակքիմ հնաղանդք՝ խուռապանք իմ ուղին։

Իրեք պսակով՝ թագ կայ ձեր դլխին,
կուսի, վկայի, ու փէհլիվանին։

աշկերտ որ եղաք՝ արժան էք դասին,
իմ նը մկրտիչ՝ մեծ կարապետին։

Աշխրքիս ծովէն՝ ելած բարիքներ,
աշխրքի մշկն՝ դաս դաս արդարներ։
թէ էրիկ մարդիկ, և թէ կնիկներ,

ծեր ու տղայ ընտրած՝ ըռինտ ոչխարներ :
 Եկէք հանգչեցէք՝ իմ հետ՝ յոդնածներ ,
 ինչպէս որ հանգիստ՝ ինծ տալ՝ ձեր կամքն էր .
 արժանի գործքին՝ ամմէն մէկին ձեր ,
 իմ սարայիս մէջ՝ առէք խրսմէթներ :
 Ձեր վարքով՝ շահօղք՝ իմ սէրմիէյիս ,
 խաթ խաթ հոս առէք՝ շահով շատ բարիս .
 Ճրագ իմ սիրովա՝ վառեցիք սրտից ,
 ես ալ իմ սիրուս՝ չափը ցըցուցից :
 Մարմնով՝ աշխրքի , հոգւով՝ դէպ յերկինս ,
 կեանք մը ունեցաք՝ նման իմ կեանքիս .
 տէ հրեշտակներուն՝ եղիք դասակից ,
 միշտ այ հետ՝ էք յաւիտենից :

Զ Ի Ն Ն Ե Թ Ե :

Մէջիս ուրախութեն սբց՝ իրարու հետ :

Հ Ր Ե Ղ Փ Ա Հ Ն Ե Ր :

Զ այնապէտք երկնից՝ գըլուխք ինն դասին ,
 իններորդ ձանով՝ ըսէք ըստեղին .
 Վեր եկած մարդկան՝ տասներորդ՝ հախին ,
 կատարեալ թունով՝ ձան ըլլայ տասին :

Հ Ր Ե Ղ Փ Ա Հ Ա Պ Ե Փ Ա Ն Ե Ր :

Յ արմար ալ կու գայ՝ դաւթի տասնաղին ,
 հնուց եղանակ՝ սաղմոսարանին .
 Հ ա պ ա ով դաւիթ՝ զարդ այս մէջիսին ,
 չալէ մեզի հետ՝ քու մէնշիւր չալղին :

Դաւիլ Տարգարէն :

Հայ հայ , ատենն է , ժամ է՝ ու տեղին ,
ժամ ըսել ձեր հետ՝ երդ հրեշտակային .
ուր որ օրինակ՝ չիկայ այն մեր հին ,
հապա ինքն ած , սբ կոյսն ալիմ դին :

Այս օրս է ցորեկ՝ միշտ յաւիտենին ,
որ ըրաւ ած , խնտանք իր տօնին .
ուրախ ձան կուտան՝ տըներ արդարին ,
ծափ զարկէք արդարք՝ ծառեր անտառին :
Մէկ հատիկ պարգև՝ կուզէի մինակ ,
հոս գտայ բուն տեղն՝ ածաբընակ .
սբ տաճարի մէջ՝ նստելով՝ ի բակ ,
տեմնալ միշտ աղուոր՝ իր կանոնն ու կարգ .
Հըրաման ալ տալ երդելու , եղբարք ,
որ միշտ անդադար՝ տաք այ փառք .
հապա օրհնեցէք սրտանց՝ ու տաք տաք ,
անուշ երդերով՝ հոս բոլոր մէկ աղգ :

Հրեշտակիներ :

Զայնակից եղիք՝ դուք ալ ով սբ հարք ,
շարական շինողք՝ բանաստեղծք ձարտարք .
դլուխ երդողաց՝ մեսրոպ և սահակ ,
և մովսէս քերթող՝ քերթողաց պարծանք :
Բաց ով շնորհալի՝ քու քերանդ անփակ ,
մեզ հրեշտակներու՝ շինող եղանակ .
և նարեկացի՝ իրաւ որ հրեշտակ ,
դերմանոսին հետ՝ ոռմանոս ջուխտակ :

Մարտի :

Վվ զարմանալի՝ երկնային վիճակ ,
և հիանալի՝ երկնից ժամու կարգ .
ուր լաած էինք՝ աշխարք՝ եղանակ ,

գոնէ հեռը անց՝ ասոր նմանակ :
 Աս տեղաց չալզըն՝ չէ ձառքի շինած,
 հապա հոգեղէն՝ աննիւթ, օրինած .
 մայլելու բաներ՝ բուն սրտի ուղած,
 ծովու պէս փափաք՝ ասով կայ լցունած :

Ուրեները :

Աս ի՞նչպէս մէջիս՝ է, արմանք զարմանք,
 ո՞րչափ գեղեցիկ՝ ճիւմպիւշ է, եղբարք .
 Երկինք և երկիր, հոս մէկ տեղ եկանք,
 հարսնիք մը ունինք, չիկայ օրինակ :
 Չիննէթն որ ըսես՝ խելքէ դուրս բարակ,
 մէջիս նստողներ՝ բոլոր բոլորակ .
 ամմէնքը բիշալ՝ ենք հոս բովանդակ,
 ոք թաղաւորին՝ որդէղիր զաւակ :

Մէկ :

Հապա՝ չես ըսեր, սէր եղբայրական,
 ի՞նչպէս կրփայլէ՝ մեր մէջ միաբան :
 առաջ անծանօթ՝ ազգ ազգ դանազան,
 հոս եղանք ծանօթ՝ սիրուն ազգական :
 Հեռու ըսածնին՝ մօտ խըսըմ եղան,
 մեր մօտ եղածնիս՝ ալ սրիս կապունեցան .
 Տիչ մէկը չիկայ՝ հոս օտարական,
 սիրով հարումար՝ քուր ախպար եղան :

Մէկաւ :

Աղէկ մը նայէ, ուր ըլլայ քու կամք,
 այնչափ ախրապայ, որչափ մարդիկ կամք .
 Տիչ չես հարցըներ, ով են այս արդարք,
 քեղնէ կրծանընաս՝ սանքի գլխուդ թագ :
 Գիտես, սա աղամ, նա եւայ, յստակ,
 ասոնք՝ սէթ և նոյ, անոնք՝ նախ ահորք .

Արտայուն սկիզբն է : 123

առաքեալք յայտնի՝ մէյ մէկ բարեկամք,
սա ալ ստեփանոս՝ պայծառ ու պատկ :

Մէնալ :

Ես ալ մկրտչին՝ ունէի փափաք,
տեսանք մէկըզմէկ, փառք այ՝ փառք.
մէր լուսաւորչայ՝ երեսը տեսանք,
որդւոց և թոռանց՝ կարօտով լցումանք :

Մէրն է սբերուն՝ բոլորը՝ մէկ ազգ,
ամմէնը մէկ սօյ՝ մէկ ճինս հասարակ.
մէկ սիրտ՝ մէկ հոգի, մէկ սօյ՝ մէկ հասակ,
սրտանց սրտակից՝ իրարու եղանք :

Ուրիշներն ալ :

Ուստի բաժնը ած՝ լեզուներ անկարդ,
նորանց մէկ լեզու՝ մէկ նոր աղջ եղանք.
ուր որ ամմէնքնիս՝ մէկ հոգի հադանք,
ամմէն մէկ լեզուի՝ վարպետ գրուեցանք:
Ո՞ր լեզու կուղենք, զուրցենք համարձակ,
ի՞նչ լիսան կուղենք, ստեղծենք արձակ.
հրեշտակի լեզու՝ աղէկ սորվեցանք,
ենք մտօք՝ կամօք՝ պիւլպիւլ անուշակ :

Ասով այ՝ առաջ փառք կուտանք,
սբ հրեշտակներու՝ դասակից եղքարք.
Ետքը իրարու՝ կըպատմենք ուրախք,
անցած ու դացածն՝ որ խալքուեցանք:
Բայց և ս առաւել՝ ի՞նչ որ հոս տեսանք,
յաւիտենական՝ երջանիկ վիճակ.
որ է անփոփոխ՝ վայելմունք ու կեանք,
աստուծոյ, անհուն՝ ծովին տեսարանք :

ԶԱՅՆ

Զ Ի Ն Ե Թ ։ Զ:

Երկնային դրախտին աղունորուիլը ,
ու երկնքին մենծուիլ :

ԱԲ ածածին :

1 Ադամնախահայր , դուն որ դրախտ կեցար ,
անոր քով , ըսէ , աս ի՞նչպէս տեսար .
որ քեզ և որդւոցդ՝ տուաւ հաւասար ,
իմ ածորդիս , որով հոս հասար :

Աշամ :

Ի՞նչ կըսես , ով կոյս՝ ոք ածածին ,
իսելքէ դուրս բաներ՝ են գործք միածնին .
Դըրախտ երկրաւոր՝ շուք էր պատկերքին ,
ասոր փառքին քով , որ լոյս է մտքին :
Հոն երևելի՝ երկու ծառ կային ,

կենաց , ու գիտել՝ ըզքարն ու բարին .
Հոս ինքն ըստեղծօղ՝ կեանք բոլորովին ,
գիտութիւն ալ ինք՝ ամենաբարին :
Հոն ծաղիկ , պտուղ , շատ աղունոր էին ,
աչքի ու բերնի՝ խըզմէթ՝ բաներնին .
Հոս եղածներէն՝ հոգին ու մարմին ,
շատ շատ էւելօք՝ անչափ կըմայլին :
Հոն թուզուններով՝ ուրիշ կենդանին ,
գեղեցիկ տեսքով՝ մեղ մօտ կուգային .
Հոս տեղ սերովքէք՝ քերովքէք վերին ,
իսելքէ դուրս աղունոր՝ խօշ կուգան սրտին :
Ի՞նչ համրեմ մէյ մէկ՝ թէմէլոիդ բարին ,

ամն

անցաւորն անցաւ՝ հետ յանցաւորին .
Հոս ի՞նչպէս պատմեմ՝ ես անպատմելին ,
անանց մենծուի՝ սառյդ խաղնային :

Սուտ է ասոր քով՝ շենք սողոմոնին ,
սուտ են մեծամեծ՝ բաներ աշխարին .
այս այ տուն՝ մեր ըստեղծողին ,
աղեկին՝ զամմէն աղեկ՝ տուղին :

ՄԵ ածածին :

Ելիք մայր եւայ՝ քու զաւկըներով ,
ժուռ եկուր աս նոր՝ դրախտ սէֆայով .
բոլորն հասկըցար՝ արմընցար՝ մտքով ,
զբօսանք ելիք՝ նաև ոք մարմնով :

Եւայ :

Իրաւ , կոյս և մայր , մէկ հատիկ սուլթան ,
ասիկ ինծ մոռցուց՝ դրախտին պախճան .
աղունոր ծառերուն՝ շուքը չէր մենծ բան ,
ասոր քով՝ ասանկ լուսեղէն ոք տան :

Ինչ ընեմ ան տեղ՝ ջրէ ջաղլաղան :
Հոս արեգական՝ տեսայ շատրրվան .
ի՞նչ պիտօր ըլլայ՝ թռչուններու ձան ,
Հոս որ կըլըսեմ՝ երկնից շարական :

Այն թռչուններուն՝ այն աղունորուն ,
յաղլթեցին աղունոր՝ զաւակքս աննման .
ասոնց մէկ հատին՝ աս դեղեցկուն ,
հազար դրախտներ՝ չեն համնիր լըման :
Անուշ պտղոց դէմ՝ որ հոն տեղ կային .
անհուն քաղցրուի՝ կայ հոս ՚ի հոգին .
հապա քու անուշ՝ երեսդ , իմ լուսին ,
ինծ կեանք է անմահ , որ հոն չեկային :

ՄԵ

ԱՅ ածածին :

Դուն ալ յովհաննէս՝ աւետարանից ,
աշխըրքի վրայ՝ երկնից նկարից .
նայէ իրարու կը լմանի՞ն մի հիջ ,
քու միւսէվէտէդ , ու ամը , շատ՝ քիչ :

Յովհ + աւետարանիչ :

Չիյտեմ , ի՞նչ ըսեմ , ասանկ մենծ բանին ,
ուրիշ է քաշուածք , ուրիշ՝ կենդանին :
Ճոն ոսկի արծաթ՝ պատիւ ունեին ,
անունը մենծ էր՝ քարին , մարդրտին .

Ուստի օրինակ՝ անկից կուտային ,
տեսիլքիս խօսքերն՝ իր կարդացողին :
Իսկ հոս խելքէ վեր՝ են զարդք երկնային ,
որ երկնից լուսով՝ արդարք կընային :

Ես ալ տեսնալով՝ հոս աչքիս դիմաց ,
նոր իսպաթ կընեմ՝ իմաստուն խելաց .
աշխըրքի տարերք՝ չորս էր ստեղծած ,
որ հազար բանի՝ նիւթ էին եղած :

Հոս որ՝ անհուն է՝ աննիւթ պատրաստած ,
ի՞նչպէս շատ ըլլան՝ զարմանք դերազանց :
Անհամար տառեր՝ իրարու կապուած ,
ան ի՞նչ բան կը լսյ՝ այ գրած :

Ոսկի է ըսենք՝ մեր ոտքին կոխած ,
պատերն ու դռներ՝ գոհար մարդարտաց .
ծածքին ի՞նչ անուն՝ դնենք չի լսուած ,
տան զարդարանքին՝ ի՞նչ անուն կուտաս :

Մարմիննիս՝ նման է արեգական ,
հոդինն նման՝ ի՞նչ կայ պիտուական .
քեղի ով նը կոյս՝ ի՞նչ դտնանք նման .
հապա այ՝ ուր օրինակք կան :

Ո՞ր խելք կըհասնի՝ երկնից մենծուն,

այ քաղքին՝ ընդարձակուն,

ով է չափն առեր՝ աս մենծ պալատան,

այ սարայն՝ թը առքայուն :

Թող դաւիթ անյաղթ, ու աքունացին,

ուկի կանոնով՝ նոր հիսապ նստին.

մարդկային հին չափ՝ հոս չիգար բանին,

կանդուն ափ առնեն՝ չափ հրեշտակային:

Դռաւիլ անյաղթ գիշեառիայ:

Խ՞նչ կըսես թովմաս, ելանք տեսնալու,

աւետեաց երկրին՝ չափմը դիտնալու.

բարձըր ու խորունկ՝ է առանց չափու,

լանքնալ՝ երկանքնալ՝ նոյն չափ է կանդնոյ:

Ամմեն կողմ հաւսար լրս լրման դարին,

կատարեալ ձենալ՝ դունտ կըլորակին.

հաւսար՝ անհաւսար՝ դործ ստեղծողին,

որու չէր հասնէր՝ խելք մեր աշխրքին:

Թորմա տքունիացի:

Ով իմաստասէր՝ մեր վերին դասին,

իրաւ որ հասանք՝ մենք մենծ մանսուպին.

չափն ալ հասկըցանք՝ հոս տեղ հրեշտակին,

բայց չէ կարելի՝ դիր մը հիսապին:

Ե՞կ խօսքով ըսենք՝ մենծին պղտըկին,

եկէք ու տեսէք՝ անհասկընալին.

հասկացողուի՝ այ գըքին,

աստուծմէ՝ պիտո՞ր տպունի՝ ձեր մոքին:

Դռաւիլ անյաղթ:

Գոնէ օրինակ՝ մը՝ տանք ուղողին,

նայէ վերէն վար, ի՞նչ բան կերելին.

ահա մենծութի՝ մեր հողագունոին,

կէտ

կէտ մը կերևնայ՝ չերևնար աչքին .
Անոնց քով աստեղք՝ են մենծ մենծ մարմին ,
հարուր կամ հազար՝ անդամ աւելին .
հապա ի՞նչ կըսես՝ բոլոր երկնքին ,
ուր ան աստղըներ՝ կէտ մը նեն չնչին :

Մ' ԽԵՒ-ար Աբբայհայք :

Ասէ հայր անտոն՝ ինծ քու աշկերտին ,
քու պատուոյ անուամբ՝ կոչուած աբբային .
աս ան կէտ է մի՝ մեր հին աշխրքին ,
ուր խարիս նստանք՝ ձեր եղիպտոսին :
Մենծ բան կերևնար՝ խարան հետ ծովին ,
երբ արևելքէն՝ կերթայի մուտքին .
հիմա հեշտ կերթանք՝ չորս դին երկնքին ,
որու քով աշխարք՝ տամլայ չէ ծովին :

ԱԲ Անգն Աբբայ :

Բայց այն էր՝ իրաւ՝ շատ զարմանալին ,
որ մարդիկ՝ ծարաւ՝ էին տամլային .
տամլային տամլան՝ խմել կուղէին ,
չէր պաղըշտըկեր՝ անով ծարաւնին :
Փշրանք փշրանքէ՝ բաժին կառնէին ,
կշտանալու տեղ՝ անօթի կային .
խենդերը՝ անոր ուղրին՝ կորուսին ,
աս անհուն բարեաց՝ խաղնան քանց ծովին :

ԱԲ ալանաս հայրապէտ :

Դուն ոք հարանց հայր՝ առջինը եղար ,
խելացի գլուխ , ո՛րչափ ճգնող կար .
Ճանչնալու՝ ինչ է , կամ չէ աս աշխար ,
ինչ է վերն երկինք , ինչ երկիր 'ի վար :
Երկիր , Ճամբորդի՝ խարիսխ յարմար ,
երկին՝ հայրենիք , բուն մեր տեղն՝ որ կար .

Ը

ինչ

Արքայուն սկզբը . Է : 129
ինչպէս որ դրած՝ մը վարքիդ մէջ , հայր ,
յիշատակ ըրի՝ մարդկանց բանավար :

Կոստանդիանոս հայր :

Ով տրդատ եղբայր՝ իրաւ կըխօսին ,
մը հարք խելացիք՝ դիտցողք աշխարքին .
որ փախաքելով՝ ափ ձգել զերկին ,
աշխրքիս մէջն ալ՝ զաշխարք թողուցին :
Դուն ալնայելով՝ անոնց ըրածին ,
թագըդ վար դըրիր՝ ճգնիլ՚ի լերին .
Ես ալ փառք կուտամ , որ ասըլ սրտին ,
խաղնա չունէի՝ զաշխարք , այլ՝ զերկին :

ՏՐԴագ թագաւոր :

Ատ իրաւ ըսիր՝ եղբայր իմ անդին ,
հոս մեղ թագ դրաւ՝ հոն թողուլ թագին .
Բնչշահ՝ աշխրքիս՝ մենծին , կայսերին ,
անցաւորի հետ՝ իրենք ալ անցին :
Մէկ պզտիկ նօխտան՝ շատ կտրտեցին ,
կոռուելով մարմնով՝ հոգին կորուսին .
թէ կտրիմ էին , իրենց խլէին ,
աւաղակին հետ՝ զաս դանծ երկնքին :

ԱՐԴէ հայրապէտ :

Ատ մենք առաջուց՝ քարոզողք բանին ,
շատ շատ կանչեցինք՝ շատ խուլ անկըմին .
բայց վովէր լսող , անկած չի դըրին ,
մեղ զէֆքի առին , ու հալածեցին :

ԱՔԳար թէր :

Մենք վարձքը առինք՝ մեր աշխատանքին ,
իրենք ալ դտան՝ իրենց պատիմնին .
մենք այլ փառք՝ տանք կրկին կրկին ,
որ չարէն պրծանք , դըտանք ըզբարին :

(Ծ) i

ԶԼՇ

Զ Ե Ւ Ե Ե Թ Ե :

Յաւիտենից ուրախութիւն
սբց :

Աֆ:

Յաւիտենական, յաւիտենական,
ես եմ առ ած՝ յաւիտենական.
Ես եմ, ալ չեկայ՝ ած յաւիտեան,
ոչ ըսկիզբ ունիմ, և ոչ ըզվախճան:
Ձեզ ալ ես ըրի՝ մնալ անվախճան,
որ եմ ձեր ըսկիզբ, և նոյն՝ ձեր վախճան։
Մէջ, ուրախ կեցիք՝ իմ հետ յաւիտեան,
հասնելէն էտե՝ աս երանութեն :

Հրեշտակ :

Յաւիտենական, յաւիտենական,
ած մեր և առ՝ յաւիտենական.
Քեզնէ՝ եղածնիս եղանք՝ ըսկզբան,
և քեզի ընկանք՝ պահել ըզքու բան։
Ըսորքով մենք հասանք՝ փառքիս մենծուեն,
որ քեզ միշտ փառք տանք՝ ած յաւիտեան։
անհուն գոհութի՝ սբ երրորդութեն,
քեզ հօր և որդւոյ և հոգւոյդ միայն։
Յաւիտենական, յաւիտենական,
դուն ես մեր պարծանք՝ յաւիտենական։
Փառքիդ կըցընծանք՝ ով փառք աննման,
ձառքէ չելալու՝ անհուն մեր խաղնան։
Աս ի՞նչ վայելմունք՝ ածանըման,

Արքայութեական բառ է : 131

որ քու ըստեղծածդ՝ մնայ քեզ նման •
իրաւ կըվայլէր՝ տէր, քեզի միայն,
ասանկ բան ընել՝ անշափ յաւիտեան :

Յաւիտենական, յաւիտենական,
կեանք ուրախական՝ յաւիտենական,
ծով մը ահագին՝ մենծ քան զովկիան,
լեցուն բարիքով՝ կեանք մը յաւիտեան :

Անհատնում բխած՝ աղբիւր բարութե,

լեցրնօղ սրտի՝ եղած բնութե.

Երդ ընենք հրեշտակք՝ անդադար զաս ձան,
փառք քեզ առ ած՝ յաւիտենական :

Մարդեկ :

Յաւիտենական, յաւիտենական,
բնչ ըսենք, բնչ է՝ այս կեանք յաւիտեան.
մնալ կենդանի՝ այ նըման,
եղածն՝ ընողին չետ՝ հաղորդական :

Ափէ չելլալու՝ գանծ փարթամութե,
գտանք, վայելենք՝ մարդիկ յաւիտեան.
անվախ ապահով՝ անկորուստ մենծ բան,
որ ենք փրկըւած՝ երնէկ յաւիտեան :

Յաւիտենական, յաւիտենական,
բնչ ըսել է առ՝ յաւիտենական.
աշխրքիս մէջն ալ՝ կըլըսուեր աս ձան,
բայց հիշ չեր հասնէր՝ աչք տեսնալու զան :

Փառք քեզ առ ած, որ հասանք լըման,
վայլելու, ինչպէս՝ աք գիրք խոստացան.

մշանջենաւոր՝ յաւիտենական,
քեզ փառք կըվայլէ՝ առ քեզի միայն :

Յաւիտենական, յաւիտենական,
ով արքայութե՝ յաւիտենական :

անհուն բարիքէդ՝ մէկ կաթիլ միայն ,
անհուն ծով կըլսայ , զի է յաւիտեան :
Հապա ի՞նչ ըսենք՝ քուկին մենծութեն ,
ամմէն բարիքով՝ լեցուն յաւիտեան .
դու ես տը ած՝ յաւիտենական ,
մեր արքայութի՝ յաւիտենական :
Յաւիտենական , յաւիտենական ,
թագաւորութի՝ յաւիտենական .
ի՞նչպէս խըյմէթիդ՝ գիտողը քիչ եղան ,
շատն որ կոչուեցան , քիչ ընտրուեցան :
Պատմա ըլլայիր՝ նէ , 'ի սիրտ մարդկան ,
քեզ կըհասնէին՝ ամմէնքը լըմսն .
քեզ միտք բերելու՝ որ անհոգ եղան ,
վայրկենականով՝ գացին վար ընկան :
Յաւիտենական , յաւիտենական ,
կեանք անպատմելի՝ միշտ անմահութեն .
մենք ուսկի՞ էինք՝ աս բանիս արժան ,
որ ելլանք՝ 'ի քու բարձր աստիճան :
Միշտ վեր վերցընօղ՝ խոնարհաց միայն ,
իր ձառքով բոնեց՝ հանեց աս խորան .
իրեն բարձր փառք՝ իր բուն բարձրուեն ,
կըվայլէ փառօք՝ միշտ և յաւիտեան :
Յաւիտենական , յաւիտենական ,
ով երանութի՝ յաւիտենական .
երնէկ է մեզի՝ եղըարք յաւիտեան ,
որ կանք անփոփոխ՝ կեանք երանական :
Աս երջանկութք՝ միշտ երանութեն ,
երանի մեզ տանք՝ յաւիտենական .
որ շիտակ ճամբով՝ ութ երանութեն ,
հասանք՝ 'ի վերջին՝ կէտ երանութեն :

Յաւիտենական , յաւիտենական ,
փառք քեզ արարիչ՝ յաւիտենական .
փառք քեզ [թագաւոր՝ յաւիտենական ,
փառք քեզ բարերար՝ փրկիչ յաւիտեան :
Դուն միայն պատճառ՝ մեր երանութե ,
միայն երանեալ՝ ի բուն քու բնութե .
Եղունի տեղ՝ հոգւով՝ կարդանք յաւիտեան ,
աս հրեշտկցս հետ՝ քեզ փառք յաւիտեան .

Ամէն :

ՎԵՐՋ . ՈՐ ՎԵՐՋ ԶԱԵՆԻ :

ՀԱՌԱՋԱՆՔ

Բալր սրբանց :

Եյն որ գրեց, այն որ լսեց՝ չորս ետքեր-
նիս՝ ծայրէ՝ ի ծայր,
մէկ բերանով՝ կըպաղատինք՝ քեզ տէր ած,
ըստոյդ մեր հայր :

Փուժ տեղ ըըլսայ՝ մեր աշխատանքն, որ քու-
կամացդ՝ գիտենք յարմար.
ախ, պօշ չերթայ՝ ոք միածնիդ՝ քաշածները՝
մեզի համար :

Ինչո՞ւ եկաւ, ու մարդ եղաւ, մեզ հասկը-
ցուք՝ տէր բարերար.

Ծէ որ ասանկ՝ մենծ բաներ, որ՝ տեղեկա-
ցանք, պատճառ ըըլսար :

Մահը բառնալ, ու կեանքը տալ՝ ննջեցե-
լոց՝ որ յամմէն դար.

Դատաստանով՝ բուն հախը տալ, ամմէն մէ-
կուն՝ ընկածն արդար :

Հանգա ի՞նչպէս՝ մենք թմրեր ենք՝ մահու-
քընով, քան հոգեվար.

ու չենք վախնար՝ հոգւոյն մահէն, որ կը-
տանի՝ դժոխքն ի վար :

ՉԵՆՔ

Չենք արթըննար՝ պտուղ բերել, որն որ
կուզէ հաւատքին ծառ.

որ արժանի՝ արքայութե՛ ըլլանք, ինչպէս՝
որ խոստացար :

Արդ կազաշենք, հայր երկնաւոր, մեզ պար-
դեւէ, կըլլանք եալվար,

հոգւոյդ սրբոյ շընորհքներէն, միշտ անհատ-
նում և անըսպառ :

Տպաւորէ մեր սրախն մէջ՝ սէր ու կարօտ՝
վերի աշխարհ,

որ դանք մտնանք՝ մեր հօրը տուն, սուրբե-
րու հետ՝ կալ անդադար :

Եսը սիրու մը տուր՝ նոր մարդ ըլլալ, նման
փրկչին՝ մեր կենարար .

Հոս տեղ վարքով, հոն տեղ փառքով՝ աղ-
ուոր փայլիլ լուսապայծառ :

Դրու առ պահէ, որ չի կապուինք՝ աս աշ-
խրքիս՝ կեանքին խաւար,

մեր մութն'ի մութ մտքով չերթանք՝ մարմ-
նոյ խելաց հետ հաւասար :

Մի թողուր որ՝ գերի ըլլանք՝ փուճ բանե-
րու՝ աշխարավար,

որ ատեննիս ու կեանքերնիս՝ կըփնացնէ,
կըդնէ վար :

Փորձանքներէն մեղ խալըսէ, զոր սատանան
կըբերէ չար .

Փորձութին ալ՝ համբերութե մեղի ըրէ բա-
րեաց պատճառ :

Աւ նայիլ տուր աս մեր աչքին՝ ետքը նայիլ
ճամբուս դըժար .

քեղի

քեզի քաշէ մեր սրտերնիս, որ քու սիրովն
ըլլայ միշտ վառ:

Հասցուր ըզմեղ սիրուն տեսուդ՝ փափաքելի
տեսիլ անձառ.

տուր որ վայլենք՝ քու պատրաստած ար-
քայութեղ՝ մեզի համար:

Փառաւորենք՝ զամենանք երրորդութիւնդ,
լոյս հրաշափառ.

Հայր և Որդի և ոք Հոգի, ոք ոք ոք Տէր,
ահը պարզաբար:

